

ДИРЕКТИВА 2005/36/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 7 септември 2005 г.

относно признаването на професионалните квалификации

(Текст, отнасящ се за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 40, член 47, параграф 1, член 47, параграф 2, изречение първо и трето и член 55 от него,

като взеха предвид предложението на Комисията ,

като взеха предвид становището на Икономическия и социалния комитет ,

в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора ,

Като имат предвид, че:

(1) Съгласно член 3, параграф 1, буква (в) от Договора премахването между държавите-членки на пречките пред свободното движение на хора и услуги е една от целите на Общността. За гражданите на държавите-членки това включва, по-специално, правото на упражняване на професия, в качеството на самостоятелно заети лица или на наети работници, в държава-членка, различна от тази, в която са получили професионалните си квалификации. В допълнение, член 47, параграф 1 от Договора предвижда приемане на директиви, уреждащи взаимното признаване на дипломи, свидетелства и други удостоверения за професионални квалификации.

(2) Въз основа на решенията на Европейския съвет в Лисабон на 23 и 24 март 2000 г. Комисията прие Съобщение "Стратегия за услуги на Вътрешния пазар", насочено, по-конкретно, към целта свободното предоставяне на услуги в рамките на Общността да бъде толкова опростено, колкото в отделните държави-членки. В допълнение към съобщението на Комисията, озаглавено "Нови европейски пазари на труда, отворени за всички, с достъп до всички", Европейският съвет в Стокхолм на 23 и 24 март 2001 г. натовари Комисията да представи пред Пролетния европейски съвет през 2002 г. конкретни предложения за по-унифициран, прозрачен и гъвкав режим на признаване на професионалните квалификации.

(3) Гаранцията, която настоящата директива предоставя лицата, които са придобили своите професионални квалификации в една държава-членка, за достъп до същата професия и за възможност за упражняване на тази професия в друга държава-членка със същите права, както гражданите на тази държава-членка, не накърнява изискването за удовлетворяване от страна на специалиста-мигрант на приложимите антидискриминационни условия за упражняване, които са приети от последната държава-членка, при условие, че тези условия са обективно обосновани и пропорционални.

(4) За да се улесни свободното предоставяне на услуги, е необходимо да се въведат специални разпоредби, насочени към разширяване на възможностите за упражняване на професионални дейности въз основа на оригиналната професионална квалификация. Що се отнася до предоставяните от разстояние услуги на информационното общество, се прилагат и разпоредбите на Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 г. относно някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-конкретно електронната търговия, на Вътрешния пазар .

(5) С оглед на изградените различни системи за трансгранично предоставяне на услуги на временен и случаен принцип, от една страна, и за установяване, от друга, следва да се уточнят критериите за разграничаване на тези две понятия в случаите на преместване на доставчика на услуги на територията на приемащата държава-членка.

(6) Улесняването на предоставянето на услуги следва да се осъществява при стриктно гарантиране на общественото здраве и безопасност, и на защитата на потребителите. Във връзка с това е необходимо да се приемат специални разпоредби относно регламентирани професии, свързани с общественото здраве и безопасност, които предоставят трансгранични услуги на временен и случаен принцип.

(7) Приемашите държави-членки могат, при необходимост и в съответствие с правото на Общността, да приемат изисквания за деклариране. Тези изисквания не бива да са свързани с непропорционална тежест за доставчиците на услуги, нито да препятстват или да намаляват привлекателността на упражняването на свободата на предоставяне на услуги. Необходимостта от такива изисквания следва да се подлага на периодичен преглед в светлината на постигнатия напредък към създаване на рамка на Общността за административно сътрудничество между държавите-членки.

(8) По отношение на доставчиците на услуги следва да се прилагат дисциплинарни разпоредби на приемащата държава-членка, които са пряко и конкретно свързани с професионалните квалификации, като например дефиницията на професията, обхвата от дейности, включени в определена професия или запазени за нея, използването на професионални квалификации и сериозните професионални нарушения, които имат пряка и конкретна връзка със защитата и безопасността на потребителите.

(9) При спазване, в интерес на свободата на установяване, на принципите и гаранциите, залегнали в основата на различните действащи системи за признаване, разпоредбите на тези системи следва да бъдат усъвършенствани в светлината на придобития опит. Нещо повече, действащите в тази сфера директиви претърпяха неколкостепенни изменения и техните разпоредби следва да бъдат реорганизирани и рационализирани посредством стандартизиране на приложимите принципи. Във връзка с това е необходимо да се заменят Директивите на Съвета 89/48/ЕИО и 92/51/ЕИО, както и Директива 1999/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно общата система за признаване на професионалните квалификации и Директиви на Съвета 77/452/ЕИО, 77/453/ЕИО, 78/686/ЕИО, 78/687/ЕИО, 78/1026/ЕИО, 78/1027/ЕИО, 80/154/ЕИО, 80/155/ЕИО, 85/384/ЕЕС, 85/432/ЕИО, 85/433/ЕИО и 93/16/ЕИО, отнасящи се до професиите "медицинска сестра с общ профил", "лекар по дентална медицина", "ветеринарен лекар", "акушерка", "архитект", "фармацевт" и "лекар", чрез обединяването им в един текст.

(10) Настоящата директива не е пречка държавите-членки да признават, в съответствие със своята нормативна уредба, професионални квалификации, придобити извън територията на Европейския съюз от граждани на трети страни. Във всички случаи признаването трябва да се осъществява при спазване на минималните квалификационни изисквания за съответните професии.

(11) Що се отнася до професиите, обхванати от общата система за признаване на професионалните квалификации, наричана по-нататък в текст "общата система", държавите-членки следва да си запазят правото да определят минималното квалификационно равнище, необходимо за гарантиране на качеството на услугите, предоставяни на тяхната територия. Все пак, съгласно членове 10, 39 и 43 от Договора, тези държави не могат да изискват от гражданин на държава-членка да придобие професионални квалификации, които те са предвидили само във връзка с дипломите, издавани от тяхната национална образователна система, когато заинтересованото лице вече е придобило всички или част от тези квалификации в друга държава-членка. Във връзка с това следва да се предвиди, че всяка приемаща държава-членка, в която определена професия е регламентирана, трябва да взема предвид квалификациите, придобити в друга държава-членка, и да прави преценка дали тези квалификации отговарят на квалификациите, които тя изисква. Общата система за признаване, обаче, не е пречка за държавите-членки да въвеждат специални изисквания за лицата, упражняващи определена професия на тяхната територия, на основание на професионални правила, мотивирани с обществения интерес. Правилата от този тип се отнасят, например, до организацията на професията, професионалните стандарти, включително такива, отнасящи се до професионалната етика, и контрола и отговорността. И накрая, настоящата директива няма за цел да се намесва в легитимния интерес на държавите-членки да предотвратят избягването от страна на техните граждани на прилагането на националните законодателни разпоредби в сферата на професиите.

(12) Настоящата директива се отнася до признаването от държавите-членки на професионални квалификации, придобити в други държави-членки. Тя не се отнася, обаче, до признаването от държавите-членки на решения за признаване, приети от други държави-членки по реда на настоящата Директива. Следователно, физически лица, които притежават професионални квалификации, признати по реда на настоящата Директива, не могат въз основа на това признаване да придобият в държавата-членка по произход права, различни от тези, които произтичат от професионалната квалификация, придобита в тази държава-членка, освен ако представят документи, удостоверяващи, че са придобили допълнителни професионални квалификации в приемащата държава-членка.

(13) За да се дефинира механизмът за признаване в рамките на общата система, е необходимо различните национални схеми за образование и обучение да се групират в отделни нива. Тези нива, които са приети само за целите на функционирането на общата система, не пораждаат никакви последици по отношение на националните структури за образование и обучение, нито на компетентността на държавите-членки в тази сфера.

(14) Механизмът за признаване, въведен с директиви 89/48/ЕИО и 92/51/ЕИО, остава непроменен. Като последица от това, титулярът на диплома, удостоверяваща успешното завършване на обучение след средното образование с минимална продължителност от една година, следва да получи достъп до регламентирана професия в държава-членка, където за достъп до такава професия се изисква притежаване на диплома, удостоверяваща успешното завършване на висше или университетско образование с продължителност четири години, независимо от това за какво равнище се отнася изискваната от приемащата държава-членка диплома. И обратно, когато достъпът до регламентирана професия е обвързан с успешното завършване на висше или университетско образование с продължителност повече от четири години, такъв достъп следва да се разреши само на лица, притежаващи диплома, удостоверяваща успешно завършване на висше или университетско образование с продължителност не по-малка от три години.

(15) При отсъствие на хармонизация на минималните квалификационни изисквания за получаване на достъп до професиите, регламентирани от общата система, приемащата държава-членка трябва да разполага с възможност за налагане на компенсационна мярка. Тази мярка трябва да бъде пропорционална и, по-специално, да бъде съобразена с професионалния стаж на молителя. Опитът показва, че изискването към мигрантите да направят избор между изпит за правоспособност и период за приспособяване, осигурява достатъчни гаранции, що се отнася до тяхното ниво на квалификация, поради което всяко изключение от изискването за такъв избор следва да бъде мотивирано във всеки отделен случай с императивно изискване от обществен интерес.

(16) С цел улесняване на свободното движение на специалисти, като в същото време се гарантира достатъчно равнище на квалификация, различни професионални сдружения и организации, и държавите-членки трябва да разполагат с възможност да предлагат общи платформи на европейско равнище. Настоящата директива следва, при определени условия, в съответствие с компетентността на държавите-членки да определят квалификациите, изисквани за упражняване на професии на тяхната територия, както и съдържанието и организацията на техните системи за образование и професионално обучение, и в съответствие с правото на Общността и, по-специално, общностното право в областта на конкуренцията, да бъде съобразена с тези инициативи, като в същото време насърчава в този контекст една по-голяма автоматичност на признаването в рамките на общата система. Професионалните сдружения, които са оправомощени да представят общи платформи, трябва да са представителни на национално и европейско равнище. Обща платформа е набор от критерии, които позволяват отчитане и компенсиране на най-широк кръг от констатираните съществени различия между квалификационните изисквания в най-малко две трети от държавите-членки, включително всички държави-членки, които регламентират съответната професия. Тези критерии биха могли да включват, например, изисквания за допълнително обучение, период за приспособяване под формата на стаж, изпит за правоспособност, задължително минимално равнище на професионален стаж, или комбинация от тези възможности.

(17) За да бъдат отчетени всички ситуации, по отношение на които все още не са приети разпоредби относно признаването на професионалните квалификации, обхватът на общата система трябва да се разшири, като се включат и случаите, които не са обхванати от

специална система, което включва както случаите, в които професията не е обхваната от тези системи, така и случаите, в които професията е обхваната от такава специална система, но поради някакви специфични и изключителни обстоятелства молителят не отговаря на условията, за да се възползва от тази система.

(18) Налице е необходимост от опростяване на правилата за достъп до редица индустриални, търговски и занаятчийски дейности в държавите-членки, където тези професии са регламентирани, в случаите, когато тези дейности са упражнявани за достатъчно дълъг и неотдавнашен период от време в друга държава-членка, като за тези дейности се поддържа система за автоматично признаване въз основа на професионалния стаж.

(19) Свободата на движение и взаимното признаване на удостоверенията за професионални квалификации на лекари, медицински сестри с общ профил, лекари по дентална медицина, ветеринарни лекари, акушерки, фармацевти и архитекти трябва да се основават на фундаменталния принцип на автоматично признаване на удостоверения за професионални квалификации на базата на координирани минимални квалификационни изисквания. В допълнение, достъпът в държавите-членки до професиите "лекар", "медицинска сестра с общ профил", "лекар по дентална медицина", "ветеринарен лекар", "акушерка" и "фармацевт" трябва да се обвърже с притежаване на определена професионална квалификация, гарантираща, че лицето е преминало обучение, което отговаря на предвидените минимални изисквания. Тази система следва да бъде допълнена с поредица от придобити права, от които квалифицираните специалисти да се ползват при определени условия.

(20) За да бъдат отчетени характеристиките на квалификационната система за лекари и лекари по дентална медицина и действащото *acquis communautaire* в областта на взаимното признаване, принципът за автоматично признаване на медицинските специалности и специалностите по дентална медицина, общи за не по-малко от две държави-членки, следва да продължи да се прилага по отношение на всички специалности, признати към датата на приемане на настоящата Директива. От друга страна, за да се опрости системата, автоматичното признаване следва да се прилага след влизането в сила на настоящата директива само по отношение на тези нови медицински специалности, които са общи за не по-малко от две пети от държавите-членки. Нещо повече, настоящата директива не е пречка за държавите-членки да се договарят помежду си относно автоматично признаване в съответствие със собствената си нормативна уредба за някои медицински специалности и специалности по дентална медицина, които са общи за тях, но не подлежат на автоматично признаване по смисъла на настоящата директива.

(21) Автоматичното признаване на професионалните квалификации на лекари с базово обучение не трябва да засяга компетентността на държавите-членки да обвързват или не тази квалификация с професионални дейности.

(22) Всички държави-членки са длъжни да признаят професията лекар по дентална медицина като отделна професия, различна от лекарската, независимо дали е налице специализация по одонтостоматология. Държавите-членки трябва да гарантират, че в резултат на обучението, което получават лекарите по дентална медицина, те ще разполагат с уменията, необходими за осъществяване на дейностите по профилактика, диагностика и лечение на аномалии и заболявания на зъбите, устата, челюстите и свързаните с тях тъкани. Професионалната дейност на лекар по дентална медицина трябва да се осъществява от лица, които притежават професионална квалификация за лекар по дентална медицина, предвидена в настоящата Директива.

(23) Бе констатирано, че не е желателно да се приемат валидни за всички държави-членки стандартизиран изисквания за обучение на акушерки. Вместо това държавите-членки трябва да разполагат с възможно най-голяма свобода да организират обучението за тази професия.

(24) С оглед опростяване на настоящата директива, следва да се използва понятието "фармацевт" за определяне на приложното поле на разпоредбите, отнасящи се до автоматичното признаване на професионални квалификации, без да се накърнява прилагането на специалните норми в националните нормативни разпоредби, регламентиращи тези дейности.

(25) Титулярите на професионална квалификация "фармацевт" са специалисти в областта на медицината и по принцип трябва да разполагат с достъп във всички държави-членки до минимална съвкупност от дейности в тази област. При определяне на минималната съвкупност от дейности настоящата директива не може да ограничава дейностите, достъпни за фармацевтите в държавите-членки, по-специално що се отнася до медицинските биологични анализи, нито да има за резултат създаване на монопол за тези специалисти, тъй като такава стъпка остава в изключителната компетентност на държавите-членки. Разпоредбите на настоящата директива не накърняват възможността на държавите-членки да въвеждат допълнителни изисквания за квалификация за достъп до професионални дейности, които не са включени в координираната минимална съвкупност от дейности. Това означава, че приемащата държава-членка трябва да има възможност да въвежда такива изисквания по отношение на гражданите, които притежават професионални квалификации, попадащи в приложното поле на процедурата за автоматично признаване по смисъла на настоящата Директива.

(26) Настоящата директива не предвижда координация на всички изисквания за достъп до дейностите в областта на фармацевцията и за тяхното упражняване. По-конкретно, географското разпределение на аптеките и монополът в разпространението на лекарства следва да останат в компетентността на държавите-членки. Настоящата директива не засяга законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите-членки, забраняващи на търговски дружества упражняване на някои дейности в областта на фармацевцията или въвеждащи определени условия за упражняването на такива дейности.

(27) Архитектурното оформление, качеството на сградите, тяхното хармонично вписване в окръжаващата ги среда, опазването на природните и градските пейзажи, както и на общественото и частното наследство, са въпроси от обществен интерес. От това следва, че взаимното признаване на професионалните квалификации трябва да се основава върху качествени и количествени критерии, гарантиращи, че титулярите на признати професионални квалификации са подготвени да разбират и претворяват потребностите на гражданите, обществените групи и организацията, отнасящи се до пространственото планиране, проектирането, организацията и реализацията на сгради, консервацията и експлоатацията на архитектурното наследство и опазването на природното равновесие.

(28) Националните разпоредби в областта на архитектурата и тези, регламентиращи достъпа до професионалната дейност на архитект и нейното упражняване, се различават в широки граници по отношение на приложното си поле. В по-голямата част от държавите-членки дейностите в сферата на архитектурата се упражняват, де юре или де факто, от лица, притежаващи званието архитект, самостоятелно или придружено с друго звание, без лицата, които се ползват с монопол върху упражняването на такива дейности, освен ако са налице законодателни разпоредби с обратен смисъл. Тези дейности, или някои от тях, могат да се упражняват и от други специалисти, в частност от инженери, които са преминали специално обучение в областта на строителството или архитектурата. С цел опростяване на настоящата директива, понятието "архитект" трябва да се използва с оглед определяне на приложното поле на разпоредбите, свързани с автоматичното признаване на професионалните квалификации в областта на архитектурата, без да се накърнява прилагането на специалните норми в националните нормативни разпоредби, регламентиращи тези дейности.

(29) Когато национална или европейска професионална организация или сдружение в областта на дадена регламентирана професия отправи обосновано искане за приемане на специални разпоредби относно признаването на професионални квалификации въз основа на координация на минималните квалификационни изисквания, Комисията следва да прецени целесъобразността на приемане на предложение за изменение на настоящата Директива.

(30) За да се гарантира ефективността на системата за признаване на професионални квалификации, е необходимо да се приемат уеднакви формални изисквания и процедури за нейното въвеждане, както и някои правила за упражняването на професията.

(31) Тъй като се предполага, че сътрудничеството между държавите-членки, от една страна, и между тях и Комисията, от друга, ще улесни прилагането на настоящата директива и съблюдаването на задълженията, произтичащи от нея, следва да бъде организирана съответната рамка за осъществяване на това сътрудничество.

(32) Въвеждането на европейско равнище на професионални карти от професионалните сдружения или организации има потенциал да улесни мобилността на специалистите, в частност посредством ускоряване на обмена на информация между приемащата държава-членка и държавата-членка по произход. Тези професионални карти следва да позволят осъществяване на наблюдение върху професионалното развитие на специалистите, които се установяват в различни държави-членки. Тези карти могат, при пълно спазване на разпоредбите, отнасящи се до защитата на личните данни, да съдържат информация относно професионалните квалификации на специалиста (данни за завършения университет или учебно заведение, придобитите квалификации, професионалния стаж), законосъобразното му установяване, наложените санкции, свързани с професионалната му дейност, и информация за компетентния орган.

(33) Създаването на мрежа от точки за контакт, чиято задача е да предоставят информация и съдействие на гражданите на държавите-членки, ще позволи да се гарантира прозрачността на системата за признаване. Тези точки за контакт ще предоставят, при поискване, на всеки гражданин и на Комисията цялата информация и адресите, свързани с правата на признаване. Определянето на само една точка за контакт от всяка държава-членка в рамките на тази мрежа не засяга организацията и компетентностите на национално равнище. В частност, директивата не пречи определянето на национално равнище на няколко служби, като точката за контакт, определена в рамките на споменатата по-горе мрежа, е натоварена с координацията с другите служби и с предоставянето, при необходимост, на информация на гражданите относно съответната компетентна служба.

(34) Администрирането на различните системи за признаване, създадени в изпълнение на секторните директиви, и на общата система се оказва тромаво и сложно. Налице е, следователно, необходимост от опростяване на администрацията и актуализиране на настоящата директива с цел да се отчете научният и техническият напредък, в частност в случаите, в които се осъществява координация на минималните квалификационни изисквания с оглед автоматично признаване на професионалните квалификации. За тази цел следва да бъде създаден единен комитет за признаване на професионалните квалификации, като при това следва да се осигури подходящо участие на представители на професионалните организации, вкл. на европейско равнище.

(35) Мерките, необходими за изпълнението на настоящата директива, следва да бъдат приети в съответствие с Решение на Съвета 1999/468/ЕО от 28 юни 1999 г., което урежда процедурите за упражняване на изпълнителните правомощия, предоставени на Комисията .

(36) Изготвянето от държавите-членки на редовен доклад относно изпълнението на настоящата директива, съдържащ статистически данни, ще позволи да се определи ефектът от системата за признаване на професионални квалификации.

(37) Необходимо да се въведе подходяща процедура за приемане на временни мерки в случай, че прилагането на разпоредби от настоящата директива се натъкне на значителни затруднения в държава-членка.

(38) Разпоредбите на настоящата директива не засягат правомощията на държавите-членки във връзка с организацията на техните системи за обществено осигуряване и за определяне на дейностите, които трябва да се упражняват по реда на тези системи.

(39) С оглед на скоростта на технологичното развитие и научния напредък, ученето през целия живот е от особено значение за голям брой професии. В този контекст държавите-членки са компетентни да приемат детайлизиран ред за поддържане, посредством подходящо текущо обучение, на подготовката на специалистите в крак с техническия и научния напредък.

(40) Тъй като целите на настоящата директива, а именно рационализиране, опростяване и усъвършенстване на правилата за признаване на професионални квалификации, не могат да бъдат достатъчно добре постигнати от държавите-членки и могат, следователно, да бъдат по-успешно осъществени на равнище Общност, Общността може да приеме действия в съответствие с принципа на субсидиарността, установен в член 5 на Договора. В съответствие с принципа на пропорционалността, установен в цитирания член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигане на тези цели.

(41) Настоящата директива не накърнява прилагането на членове 39, параграф 4 и 45 от Договора, засягащи, по-специално, нотариусите.

(42) Настоящата директива се прилага, що се отнася до правото на установяване и предоставянето на услуги, без да се засягат други специални законови разпоредби, отнасящи се до признаването на професионални квалификации, като действащите разпоредби в областта на транспорта, застрахователните посредници и одиторите, изпълняващи законоустановени дейности. Настоящата директива не засяга действието на Директива на Съвета 77/249/ЕИО от 22 март 1977 г. за улесняване ефективното упражняване на свободата на предоставяне на адвокатски услуги или на Директива 98/5/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 16 февруари 1998 г. за улесняване постоянното упражняване на адвокатската професия в държава-членка, различна от държавата, в която е придобита квалификацията. Признаването на професионални квалификации на адвокати с цел незабавно установяване с професионално звание на приемащата държава-членка следва да се регламентира от настоящата директива.

(43) Настоящата директива обхваща, доколкото те са регламентирани, също и свободните професии, които, съгласно директивата, са професиите, упражнявани въз основа на съответни професионални квалификации в лично, отговорно и професионално независимо качество от лица, предоставящи интелектуални и концептуални услуги в интерес на клиента и обществото. Упражняването на професията може да е предмет в държавите-членки, в съответствие с Договора, на специални нормативни ограничения, основани на националното законодателство и на задължителни разпоредби, приети автономно в тези рамки, от компетентните представителни професионални органи, които ограничения гарантират и развиват техния професионализъм, качеството на услугите и поверителността на отношенията с клиента.

(44) Настоящата директива не засяга мерките, необходими за осигуряване на високо равнище на защита на здравето и на потребителите,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

ДЯЛ I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет

Настоящата директива установява реда за признаване от държава-членка, която обвърза достъпа до регламентирана професия или нейното упражняване на своята територия с притежаване на определени професионални квалификации (наричана по-нататък в текста "приемаща държава-членка"), с цел достъп до тази професия и нейното упражняване, на професионални квалификации, придобити в една или повече други държави-членки (наричана (наричани) по-нататък в текста държава-членка по произход), и който ред позволява на титуляра на споменатите квалификации да упражнява там същата професия.

Член 2

Приложно поле

1. Настоящата директива се прилага към всички граждани на държава-членка, включително упражняващите свободни професии, които желаят да упражняват регламентирана професия в друга държава-членка, различна от държавата, в която са придобили своите професионални квалификации, като самостоятелно заети лица или като наети работници.

2. Всяка държава-членка може да допусне граждани на държава-членка, притежаващи удостоверения за професионални квалификации, които не са придобити в държава-членка, да упражняват регламентирана професия по смисъла на член 3, параграф 1, буква (а), на своята

територия в съответствие със собствената ѝ нормативна уредба. Що се отнася до професиите по Дял III, Глава III, това първоначално признаване трябва да е съобразено с минималните квалификационни изисквания, предвидени в тази глава.

3. Когато, за определена регламентирана професия, в отделен правен инструмент на общностното право са предвидени други специални правила, пряко свързани с признаване на професионални квалификации, съответните разпоредби на настоящата директива не се прилагат.

Член 3

Дефиниции

1. По смисъла на настоящата директива:

(а) "регламентирана професия" е професионална дейност или съвкупност от професионални дейности, достъпът до които, упражняването на които или един от начините на упражняване на които, са подчинени, пряко или непряко, от законовите, подзаконовите или административните разпоредби, на притежаването на определени професионални квалификации; в частност, използването на професионално звание, ограничено от закони, подзаконови и административни разпоредби до титулярите на определена професионална квалификация, представлява начин на упражняване. Когато първото изречение от тази дефиниция не се прилага, професия, посочена в параграф 2, се приравнява на регламентирана професия;

(б) "професионални квалификации" са квалификации, доказани с удостоверения за професионални квалификации, удостоверение за правоспособност по член 11, буква (а), точка (i) и/или удостоверение за професионален стаж;

(в) "удостоверения за професионални квалификации" са дипломи, свидетелства и други удостоверения, издадени от компетентен орган в държава-членка, определен за тази цел по силата на закони, подзаконови и административни разпоредби на тази държава-членка и удостоверяващ успешното завършване на професионално обучение, проведено преимуществено на територията на Общността. Когато първото изречение на тази дефиниция на се прилага, удостоверенията за професионални квалификации, посочени в параграф 3, се приравняват на удостоверения за професионални квалификации;

(г) "компетентен орган" е всяка власт или орган, натоварен от държава-членка с конкретното правомощие да издава или приема дипломи за обучение и други документи или информация, както и да приема молби и да взема решения, предвидени в настоящата директива;

(д) "регламентирано образование и обучение" е всяко обучение, което е специално насочено към упражняване на определена професия и което включва курс или курсове, допълнени, при необходимост, с професионално обучение или пробен, или професионален стаж. Структурата и равнището на професионалното обучение, пробния или професионалния стаж се определят от законовите, подзаконовите или административните разпоредби на заинтересованата държава-членка или се контролират или утвърждават от органа, определен за тази цел;

(е) "професионален стаж" е действителното и законосъобразно упражняване на съответната професия в държава-членка;

(ж) "период за приспособяване" е упражняването на регламентирана професия, което се осъществява в приемащата държава-членка под контрола на квалифициран професионалист и евентуално се придружава от допълнително обучение. Този период на контролиран стаж подлежи на оценка. Условието и редът, регламентиращи периода за приспособяване и неговата оценка, както и статутът на мигранта се определят от компетентния орган на приемащата държава-членка. Статутът в приемащата държава-членка на лицето в период на контролиран стаж, в частност

що се отнася до правото на местопребиваване, както и до задълженията, социалните права и обезпечения, помощите и трудовото възнаграждение, се определя от компетентните органи на тази държава-членка, в съответствие с приложимото законодателство на Общността;

(з) "изпит за правоспособност" е проверка на професионалните познания на молителя, извършена от компетентните органи на приемащата държава-членка, с цел е да се оцени правоспособността на молителя да упражнява регламентирана професия в тази държава-членка. С оглед провеждането на този изпит, компетентните органи съставят списък на областите, които, въз основа на сравнение между обучението, изисквано в съответната държава-членка, и това, получено от молителя, не са обхванати от дипломата или други удостоверения за професионални квалификации, на които молителят се позовава. Изпитът за правоспособност трябва да отчита факта, че молителят е професионалист, получил квалификация в държава-членка по произход или по местопребиваване. Той обхваща области, които се избират измежду фигуриращите в списъка и чието познаване е съществено условие за способността да се упражнява професията в приемащата държава-членка. Този изпит може също така да обхваща познаването на правилата за професионално поведение, приложими за съответните дейности в приемащата държава-членка. Условието и редът на изпита за правоспособност и статутът в приемащата държава-членка на молителя, който желае да се подготви за изпита за правоспособност в тази държава, се определят от компетентните органи в същата държава-членка;

(i) "ръководител на предприятие" е всяко лице, което упражнява в предприятие в съответната професионална област, дейност:

(i) като ръководител на предприятие или ръководител на клон на предприятие;

(ii) като заместник на собственика или на ръководителя на предприятие, когато тази длъжност предполага отговорност, еквивалентна на тази на представлявания собственик или ръководител;

(iii) на ръководна длъжност със задължения с търговски и/или технически характер, и с отговорност за едно или повече подразделения на предприятието.

2. Професия, упражнявана от членовете на сдружение или организация, изброени в Приложение I, се приравнява на регламентирана професия.

Сдруженията и организациите, посочени в първата алинея, имат за цел, по-специално, да способстват за, и да поддържат висок стандарт в съответната професионална област. За тази цел те се ползват от признаване под специална форма от държава-членка и издават удостоверения за професионални квалификации на своите членове, гарантират зачитането от страна на техните членове на правилата за професионално поведение, предписани от тях, и им предоставят правото да се ползват от професионално звание, съкращение или положение, отговарящо на тези професионални квалификации.

Във всеки случай, когато държава-членка предостави признаване на сдружение или организация по първата алинея, тази държава е задължена да уведоми Комисията, която публикува съответно съобщение в Официалния вестник на Европейския съюз.

3. Удостоверения за професионални квалификации, издадени от трета държава, се считат за удостоверения за професионални квалификации, ако титулярът им има тригодишен професионален стаж по съответната професия на територията на държавата-членка, която е признала удостоверението за професионална квалификация по реда на член 2, параграф 2, достоверен от тази държава.

Член 4

Последици от признаването

1. Признаването на професионални квалификации от приемащата държава-членка предоставя на бенефициента достъп в тази държава-членка до професията, за която е придобил

квалификация в държавата-членка по произход, и да упражнява тази професия в приемащата държава-членка при същите условия, които се прилагат за нейните граждани.

2. За целите на настоящата директива, професията, която молителят желае да упражнява в приемащата държава-членка, е същата, за която е придобил квалификация в своята държава-членка по произход, ако съответните професионални дейности са съпоставими.

ДЯЛ II

СВОБОДНО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ

Член 5

Принцип на свободно предоставяне на услуги

1. Без да се засяга прилагането на конкретни разпоредби на общностното право, както и на членове 6 и 7 от настоящата директива, държавите-членки не могат да ограничават, на каквото и да е основание, свързано с професионални квалификации, свободното предоставяне на услуги в друга държава-членка:

(а) ако доставчикът на услуги е законно установен в държава-членка с цел да упражнява същата професия там (такава държава-членка е наричана по-нататък в текста "държава-членка по установяване"), и

(б) когато доставчикът на услуги се премести, ако е упражнявал тази професия в държавата-членка по установяване за не по-малко от две години през последните 10 години, предшестващи предоставянето на услугите, когато професията не е регламентирана в тази държава-членка. Изискването за упражняване на професията за срок от две години не се прилага, когато професията или образованието и обучението, изисквани за упражняването ѝ, са регламентирани.

2. Разпоредбите в този дял се прилагат само в случаите, когато доставчикът на услуги се премести на територията на приемащата държава-членка, за да упражнява, на временен или случаен принцип, професията по параграф 1.

Временният или случаен характер на предоставянето на услуги се подлага на преценка във всеки отделен случай, по-специално по отношение на срока, честотата, редовността и непрекъснатостта на предоставянето на услугите.

3. При преместване, доставчиците на услуги подлежат на действието на правила за професионално поведение с професионален, нормативен или административен характер, пряко свързани с професионалните квалификации, като например относно дефиницията на професията, ползването на професионални звания и сериозните професионални нарушения, които имат пряка и конкретна връзка със защитата и безопасността на потребителите, както и с дисциплинарни разпоредби, приложими в приемащата държава-членка към квалифицирани лица, които упражняват същата професия в тази държава-членка.

Член 6

Освобождаване от изисквания

В съответствие с член 5, параграф 1, приемащата държава-членка освобождава доставчиците на услуги, установени в друга държава-членка, от изискванията, които налага на специалистите, установени на нейната територия във връзка с:

(а) упълномощаване от, регистрация при, или членство в професионална организация или сдружение. С цел улесняване на прилагането на дисциплинарните разпоредби, действащи на тяхната територия в съответствие с член 5, параграф 3, държавите-членки могат да предвидят автоматична временна регистрация при, или формално членство в такава професионална организация или сдружение, при условие, че такава регистрация или членство не забавя или

усложнява по никакъв начин предоставянето на услуги и не е свързана с допълнителни разходи за доставчика на услуги. Копие от декларацията и, ако е необходимо, от документа за продължаване на действието, посочен в член 7, параграф 1, придружено, за професиите, които имат отношение към общественото здраве и безопасност, посочени в член 7, параграф 4, или които се ползват с автоматично признаване по реда на Дял III, Глава III, с копие от документите, посочени в член 7, параграф 2, се изпраща от компетентния орган до съответната професионална организация или сдружение, като този акт поражда последиците на автоматична временна регистрация или формално членство за тази цел;

(б) регистрация в обществен социалноосигурителен институт с цел уреждане на взаимоотношения с осигурител във връзка с дейности, упражнявани в интерес на осигурени лица.

При това, доставчикът на услуги е длъжен да уведоми предварително или, в неотложни случаи, впоследствие органа по буква (б) за услугите, които е предоставил.

Член 7

Изискване за предварителна декларация в случай на преместване на доставчика на услуги

1. Държавите-членки могат да въведат изискване, когато доставчик на услуги се премести за първи път от една държава-членка в друга с цел да предоставя услуги, да уведомява компетентния орган в приемащата държава-членка с писмена декларация, която се представя предварително и включва данни за наличието на застрахователно покритие или други механизми за индивидуална или колективна защита, що се отнася до професионална отговорност. Тази декларация следва да се подновява ежегодно, ако доставчикът на услуги възнамерява да предоставя услуги на временен или случаен принцип в тази държава-членка през съответната година. Доставчикът на услуги може да направи декларацията във всякаква форма.

2. Освен това, при първото предоставяне на услуги или, ако е налице съществена промяна в обстоятелствата, потвърдена с документите, държавите-членки могат да изискват декларацията да бъде придружена със следните документи:

(а) документ за гражданството на доставчика на услуги;

(б) удостоверение че лицето е законно установено в държава-членка с цел упражняване на съответните дейности, и че не му е наложена забрана (вкл. временна) за упражняване на тези дейности, към момента на издаване на удостоверението;

(в) удостоверения за професионални квалификации;

(г) в случаите по член 5, параграф 1, буква (б), доказателства във всякаква форма, потвърждаващи че доставчикът на услуги е упражнявал съответната дейност в продължение на не по-малко от две години през предходните десет години;

(д) за професии в сектора на сигурността, удостоверение за чисто съдебно минало, когато държавата-членка изисква такова от собствените си граждани.

3. Услугите се предоставят под професионалното звание, предвидено в държавата-членка по установяване, ако такова е предвидено в тази държава-членка за съответната професионална дейност. Това звание се посочва на официалния език или един от официалните езици на държавата-членка по установяване по такъв начин, че да не се допусне объркване с професионалното звание в приемащата държава-членка. Когато в държавата-членка по установяване не е предвидено такова професионално звание, доставчикът на услуги посочва своята професионална квалификация на официалния език или един от официалните езици на тази държава-членка. По изключение се допуска услугите да се предоставят под професионалното звание, предвидено в приемащата държава-членка, в случаите по Дял III, Глава III.

4. Във връзка с първото предоставяне на услугите, в случаите на регламентирани професии, имащи отношение към общественото здраве или безопасност, които не се ползват с автоматично признаване по реда на Дял III, Глава III, компетентният орган на приемащата държава-членка може да провери професионалните квалификации на доставчика на услуги преди първото предоставяне на услугите. Такава предварителна проверка се допуска само, когато тя се извършва с цел предотвратяване на сериозно увреждане на здравето и безопасността на получателя на услугите, причинено от липса на професионална квалификация на доставчика на услуги, като проверката не може да надхвърля необходимото за постигане на тази цел.

В срок до един месец от получаване на декларацията и придружаващите я документи, компетентният орган полага усилия да уведоми доставчика на услуги за решението си да не проверява неговите професионални квалификации или за резултата от тази проверка. Когато възникне затруднение, което би довело до закъснение, компетентният орган съобщава на доставчика на услуги причините за закъснението в срок от един месец от възникването му и срока за вземане на решение, процедурата за което трябва да приключи до края на втория месец от получаването на пълната документация.

Когато е налице съществено несъответствие между професионалните квалификации на доставчика на услуги и обучението, изисквано в приемащата държава-членка, което може да доведе до увреждане на общественото здраве и безопасност, приемащата държава-членка следва да даде на доставчика на услуги възможност да докаже, в частност като издържи изпит за правоспособност, че е придобил липсващите му знания или компетентност. Във всички случаи, предоставянето на услугите трябва да може да започне в срок от един месец от вземането на решение в съответствие с предходната алинея.

При липса на реакция от компетентния орган в сроковете, предвидени в предходните алинеи, може да се пристъпи към предоставянето на услугите.

Когато професионалните квалификации са верифицирани по реда на този параграф, услугите се предоставят под професионалното звание, предвидено в приемащата държава-членка.

Член 8

Административно сътрудничество

1. Компетентните органи на приемащата държава-членка могат да се обърнат към компетентните органи на държавата-членка по установяване, по повод на всяко предоставяне на услуги, с искане за предоставяне на информация относно законността на установяването на доставчика на услуги и неговото добро професионално поведение, както и относно липсата на дисциплинарни или наказателноправни санкции от професионално естество.

Компетентните органи в държавата-членка по установяване предоставят тази информация в съответствие с разпоредбите на член 56.

2. Компетентните органи осигуряват обмена на цялата информация, необходима за правилното разглеждане на жалби, подадени от получатели на услугите срещу доставчик на услуги. Получателите на услугите следва да бъдат уведомени за решението по подадената жалба.

Член 9

Изисквания за предоставяне на информация на получателите на услугите

Когато услугите се предоставят под професионалното звание, предвидено в държавата-членка по установяване или въз основа на професионалната квалификация на доставчика на услуги, в допълнение към останалите изисквания за предоставяне на информация, предвидени в общностното право, компетентните органи на приемащата държава-членка могат да изискват от доставчика на услуги да предоставя на получателите на услугите информацията по всички или някои от следващите точки:

(а) ако доставчикът на услуги е регистриран в търговски регистър или подобен публичен регистър, данни за регистъра, в който е регистриран, номера на регистрацията му или еквивалентни идентификационни данни, съдържащи се в този регистър;

(б) ако в държавата-членка по установяване с цел упражняване на дейността се изисква получаване на правоспособност, наименованието и адреса на компетентния контролен орган;

(в) данни за всички професионални сдружения или подобни организации, в които е регистриран доставчикът на услуги;

(г) професионалното звание, а когато няма такова, наименованието на професионалната квалификация на доставчика на услуги и държавата-членка, където е придобито това звание или квалификация;

(д) ако доставчикът на услуги осъществява дейност, за която дължи ДДС, идентификационния номер по ДДС, посочен в член 22, параграф 1 от шестата Директива на Съвета 77/388/ЕИО от 17 май 1977 г. относно хармонизацията на законодателствата на държавите-членки в областта на данъците върху оборота – Обща система на данък добавена стойност: уеднаквена основа за оценка ;

(е) данни за застрахователно покритие или други механизми за индивидуална или колективна защита, що се отнася до професионална отговорност.

ДЯЛ III

СВОБОДА НА УСТАНОВЯВАНЕ

ГЛАВА I

Обща система за признаване на удостоверения за обучение

Член 10

Приложно поле

Тази глава се прилага към всички професии, които не попадат в приложното поле на Глави II и III от този дял , както и в следните случаи, в които молителят, поради конкретни и изключителни причини, не отговаря на изискванията, предвидени в тези глави:

(а) за дейностите, изброени в Приложение IV, когато мигрантът не отговаря на изискванията по членове 17, 18 и 19;

(б) за лекари с базово образование, лекари-специалисти, медицински сестри с общ профил, лекари по дентална медицина, лекари по дентална медицина-специалисти, ветеринарни лекари, акушерки, фармацевти и архитекти, когато мигрантът не отговаря на изискванията за действителна и законосъобразна професионална практика по членове 23, 27, 33, 37, 39, 43 и 49;

(в) за архитекти, когато мигрантът притежава удостоверение за професионална квалификация, което не е включено в Приложение V, точка 5.7;

(г) без да се засягат разпоредбите на членове 21, параграф 1, 23 и 27, за лекари, медицински сестри, лекари по дентална медицина, ветеринарни лекари, акушерки, фармацевти и архитекти, притежаващи удостоверения за образователно-квалификационна степен "специалист", които трябва да преминат курс на обучение за придобиване на звание, посочено в Приложение V, точки 5.1.1, 5.2.2, 5.3.2, 5.4.2, 5.5.2, 5.6.2 и 5.7.1, и изключително с цел признаване на съответната специализация;

(д) за медицински сестри с общ профил и специализирани медицински сестри, притежаващи удостоверения за образователно-квалификационна степен "специалист", които преминават курс на обучение за придобиване на звание, посочено в Приложение V, точка 5.2.2, когато мигрантът иска признаване в друга държава-членка, където съответните професионални дейности се упражняват от специализирани медицински сестри, които не са преминали обучение за медицинска сестра с общ профил;

(е) за специализирани медицински сестри, които не са преминали обучение за медицинска сестра с общ профил, когато мигрантът иска признаване в друга държава-членка, където съответните професионални дейности се упражняват от медицински сестри с общ профил, специализирани медицински сестри, които не са преминали обучение за медицинска сестра с общ профил или специализирани медицински сестри, притежаващи удостоверения за образователно-квалификационна степен "специалист", които преминават обучение за придобиване на званията, посочени в Приложение V, точка 5.2.2;

(ж) за мигранти, които отговарят на изискванията по член 3, параграф 3.

Член 11

Квалификационни нива

За целите на прилагането на член 13, професионалните квалификации са групирани в следните нива:

(а) удостоверение за правоспособност, издадено от компетентен орган в държавата-членка по произход, определен в съответствие със законови, подзаконови или административни разпоредби на тази държава-членка, на основание на:

(i) курс на обучение, който не е част от свидетелство или диплома по смисъла на букви(б), (в), (г) или (д), или специален изпит без предварително обучение или упражняване на професията при пълно работно време в държава-членка в продължение на три последователни години или с равностойна продължителност при задочна форма на обучение, в рамките на последните десет години,

(ii) или общо основно или средно образование, удостоверяващо, че титулярът е придобил общи познания;

(б) свидетелство, удостоверяващо успешно завършване на средно образование, което е:

(i) общо, допълнено с учебен курс или професионално обучение, различно от посоченото в буква (в), и/или с изпитателен или професионален стаж, изискван в допълнение към този курс, или

(ii) техническо или професионално, допълнено, при необходимост, с учебен курс или професионално обучение, посочено в буква (и), и/или с изпитателен или професионален стаж, изискван в допълнение към този курс;

(в) диплома, удостоверяваща успешното завършване на:

(i) обучение след завършване на средното образование, различно от посоченото в букви (г) и (д), с минимална продължителност от една година или с равностойна продължителност при задочна форма на обучение, едно от приемните изисквания за което е, като правило, успешно завършване на средния курс на образование, който се изисква за прием в университет или висше училище, или завършване на еквивалентно средно образование, както и професионално обучение, което може да се изисква в допълнение към този курс след средно образование; или

(ii) когато става дума за регламентирана професия, обучение със специална структура, включено в Приложение II, равностойно на нивото на обучението, предвидено в точка (i), което предоставя сравнимо равнище на професионална подготовка и подготвя обучавания за изпълнение на сравними отговорности и функции. Списъкът в Приложение II подлежи на изменения по реда на процедурата, предвидена в член 58, параграф 2, за да се отчете обучението, отговарящо на изискванията по предходното изречение;

(г) диплома, удостоверяваща успешно завършване на обучение след средното образование с продължителност не по-малко от три и не повече от четири години, или с равностойна продължителност при задочна форма на обучение, в университет или висше учебно заведение, или друго учебно заведение, предоставящо обучение на същото равнище, както и професионалното обучение, което може да се изисква в допълнение към този курс след средно образование;

(д) диплома, удостоверяваща, че титулярът е завършил успешно курс на обучение след средно образование с минимална продължителност от четири години, или с равностойна продължителност при задочна форма на обучение, в университет или висше учебно

заведение, или друго учебно заведение, предоставящо обучение на равностойно равнище, и, ако е необходимо, че той е завършил успешно професионалното обучение, изисквано в допълнение към курса след средно образование.

Член 12

Равно третиране на професионални квалификации

Всяко удостоверение или съвкупност от удостоверения за професионални квалификации, издадени от компетентен орган в държава-членка, удостоверяващи успешно завършване на обучение в Общността, което е признато от тази държава-членка за равностойно по отношение на нивото, и което дава на титуляра същите права на достъп до професия или нейното упражняване, или подготвя за упражняване на тази професия, се приравнява на удостоверение за професионална квалификация по член 11, включващо съответното ниво. Всяка професионална квалификация, която, макар и да не отговаря на изискванията, предвидени в законите, подзаконовите или административните разпоредби, действащи в държавата-членка по произход, за достъп до определена професия или за нейното упражняване, дава на титуляра придобити права по силата на тези разпоредби, също се приравнява на такова удостоверение за професионални квалификации при условията, предвидени в първата алинея. В частност, тази разпоредба се прилага, ако държавата-членка по произход е повишила изискваното за достъп до професия и за нейното упражняване ниво на обучение, и ако лице, завършило отмененото обучение, което не отговаря на изискванията по новата квалификация, се ползва с придобити права по силата на национални закони, подзаконови или административни разпоредби; в такъв случай, това отменено обучение се счита от приемащата държава-членка, за целите на прилагане на член 13, за отговарящо на нивото на новото обучение.

Член 13

Условия за признаване

1. Ако достъпът до регламентирана професия или нейното упражняване в приемащата държава-членка са обвързани с притежаване на определени професионални квалификации, компетентният орган на тази държава-членка разрешава достъпа до тази професия и нейното упражняване при същите условия, които се прилагат към нейните граждани, на молителите, притежаващи удостоверение за правоспособност или удостоверение за професионални квалификации, изисквани от друга държава-членка за получаване на достъп до тази професия и за нейното упражняване на нейната територия.

Удостоверенията за правоспособност или за професионални квалификации трябва да отговарят на следните условия:

(а) да са издадени от компетентен орган в държава-членка, определен за тази цел в съответствие със законите, подзаконовите и административните разпоредби, действащи в тази държава-членка;

(б) да удостоверяват ниво на професионална квалификация, което е минимум равностойно на нивото, непосредствено предшестващо това, което се изисква от приемащата държава-членка, в съответствие с член 11.

2. Достъп до професията и нейното упражняване, в съответствие с параграф 1, се разрешават на молителите, които са упражнявали професията по този параграф при пълно работно време в продължение на две години през последните десет години в друга държава-членка, която не регламентира тази професия, при условие, че те притежават едно или повече от удостоверенията за правоспособност или документи, удостоверяващи професионални квалификации.

Удостоверенията за правоспособност или за професионални квалификации трябва да отговарят на следните изисквания:

(а) да са издадени от компетентен орган в държава-членка, определен за тази цел в съответствие със законите, подзаконовите и административните разпоредби, действащи в тази държава-членка;

(б) да удостоверяват ниво на професионална квалификация, което е минимум равностойно на нивото, непосредствено предшестващо това, което се изисква от приемащата държава-членка, в съответствие с член 11;

(в) да удостоверяват, че титулярът е подготвен за упражняването на съответната професия.

При това, двегодишният професионален стаж по първата алинея не може да се изисква, ако удостоверението за професионална квалификация, което молителят притежава, удостоверява завършването на регламентирано образование и обучение по смисъла на член 3, параграф 1, буква (д) на квалификационните нива, описани в член 11, букви (б), (в), (г) или (д). Регламентираното образование и обучение, посочено в Приложение III, се счита за такова регламентирано образование и обучение на нивото, описано в член 11, буква (в). Списъкът в Приложение III подлежи на изменение по реда на член 58, параграф 2, за да се отчете регламентираното образование и обучение, което предоставя сравнима професионална подготовка и което подготвя обучаваните да изпълняват сравними отговорности и функции.

3. По изключение от правилото на параграф 1, буква (б) и на параграф 2, буква (б), приемащата държава-членка разрешава достъп до регламентирана професия и упражняването ѝ, когато достъпът до тази професия на нейната територия е обвързан с притежаване на професионална квалификация, удостоверяваща успешно завършване на висше или университетско образование с продължителност от четири години, и когато молителят притежава професионална квалификация по член 11, буква (в).

Член 14

Компенсационни мерки

1. Член 13 не е пречка за приемащата държава-членка да изисква от молителя полагане на период за приспособяване с продължителност до три години или на изпит за правоспособност, ако:

(а) продължителността на обучението, за което той е представил удостоверение по условията на член 13, параграф 1 или 2, е най-малко с една година по-кратка от изискваната от приемащата държава-членка;

(б) обучението, което е преминал той, обхваща съществено различно съдържание от съдържанието, включено в удостоверението за професионални квалификации, изисквано от приемащата държава-членка;

(в) регламентираната професия в приемащата държава-членка включва една или повече регламентиранни професионални дейности, които не са включени в съответстващата професия в държавата-членка по произход на молителя по смисъла на член 4, параграф 2, и това несъответствие се изразява в конкретно обучение, което се изисква в приемащата държава-членка и чието съдържание се различава съществено от включеното в удостоверенията за правоспособност или за професионални квалификации на молителя.

2. Ако приемащата държава-членка се възползва от възможността, предвидена в параграф 1, тя трябва да предложи на молителя избор между период за приспособяване и изпит за правоспособност.

Когато по повод на определена професия държава-членка намери за необходимо да направи дерогация от предвиденото в предходната алинея изискване да предостави на молителя възможност за избор между период на приспособяване и изпит за правоспособност, тя информира предварително за това останалите държави-членки и Комисията и представя достатъчна обосновка за предприетата дерогация.

Ако, след като получи цялата необходима информация, Комисията прецени, че дерогацията по втората алинея не е обоснована или противоречи на общностното право, в тримесечен срок тя поканва държавата-членка да се въздържа от предприемане на предвидената мярка. При липса на отговор от Комисията в посочения срок, може да се пристъпи към дерогацията.

3. Чрез дерогация от принципа за правото на избор на молителя, предвидено в параграф 2, за професии, чието упражняване изисква прецизно познаване на националното законодателство и по отношение на които предоставянето на консултации и/или съдействие във връзка с националното законодателство е съществен и постоянен аспект от професионалната дейност, приемащата държава-членка може да предвиди изискване за период на приспособяване или изпит за правоспособност.

Това се отнася и за случаите, предвидени в член 10, букви (б) и (в), в член 10, буква (г), относно лекарите и лекарите по дентална медицина, в член 10, буква (е), когато мигрантът иска признаване в друга държава-членка, където съответните професионални дейности се упражняват от медицински сестри с общ профил или от специализирани медицински сестри, притежаващи удостоверения за професионално-квалификационна степен "специалист", която се присвоява след преминаване на обучението за придобиване на професионалните звания, изброени в Приложение V, точка 5.2.2, и в член 10, буква (ж).

В случаите по член 10, буква (а), приемащата държава-членка може да изисква преминаване на период за приспособяване или явяване на изпит за правоспособност, когато мигрантът възнамерява да упражнява професионални дейности като самостоятелно заето лице или като ръководител на предприятие, които изискват познаване и прилагане на действащите национални разпоредби, при условие, че познаването и прилагането на тези национални разпоредби се изискват от компетентните органи на приемащата държава-членка от собствените ѝ граждани за получаване на достъп до тези дейности.

4. За целите на прилагането на параграф 1, букви (б) и (в), "съществено различно съдържание" е съдържание, познаването на което е необходимо за упражняването на професията и по отношение на което обучението, преминало от мигранта, се характеризира със съществени несъответствия, що се отнася до продължителността или съдържанието, от обучението, изисквано от приемащата държава-членка.

5. Разпоредбата на параграф 1 се прилага при съблюдаване на принципа на пропорционалността. По-специално, ако приемащата държава-членка възнамерява да изиска от молителя покриване на период за приспособяване или явяване на изпит за правоспособност, тя трябва първо да провери дали знанията, придобити от молителя в процеса на професионалния му стаж в държава-членка или в трета страна, са от такъв характер, че да компенсират, изцяло или отчасти, съществените несъответствия, посочени в параграф 4.

Член 15

Отказ от компенсационни мерки на основата на общи платформи

1. За целите на прилагането на този член под "обща платформа" се разбира набор от критерии за професионални квалификации, годни да компенсират установените съществени несъответствия между изискванията за професионална подготовка за определена професия в отделните държави-членки. Тези съществени несъответствия се установяват посредством съпоставяне на продължителността и съдържанието на обучението в не по-малко от две трети от държавите-членки, вкл. във всички държави-членки, които регламентират съответната професия. Несъответствията в съдържанието на обучението могат да се дължат на съществени несъответствия в обхвата на професионалните дейности.

2. Обща платформа по смисъла на параграф 1 могат да представят пред Комисията държави-членки или професионални сдружения или организации, които са представителни на национално и европейско равнище. Ако Комисията, след консултации с държавите-членки, е на становище, че представеният проект за обща платформа улеснява взаимното признаване на професионалните квалификации, тя може да представи проектомерки, които да бъдат приети в съответствие с процедурата по член 58, параграф 2.

3. Когато професионалните квалификации на молителя отговарят на критериите, предвидени в приетата мярка в съответствие с параграф 2, приемащата държава-членка се отказва от прилагане на компенсационни мерки по член 14.

4. Разпоредбите на параграфи 1 - 3 не засягат компетентността на държавите-членки да определят професионалните квалификации, изисквани за упражняване на професии на

тяхната територия, както и съдържанието и организацията на техните системи за образование и професионално обучение.

5. Ако държава-членка е на мнение, че критериите, предвидени в мярка, приета в съответствие с параграф 2, вече не предлагат достатъчни гаранции по отношение на професионалните квалификации, тя уведомява за това Комисията, която от своя страна представя, ако е необходимо, проект за мярка в съответствие с процедурата по член 58, параграф 2.

6. Комисията представя, до 20 октомври 2010 г., пред Европейския парламент и Съвета доклад за прилагането на този член и, при необходимост, подходящи предложения за изменения на неговите разпоредби.

ГЛАВА II

Признаване на професионален стаж

Член 16

Изисквания по отношение на професионалния стаж

Ако в държава-членка достъпът до, или упражняването на една от дейностите, изброени в Приложение IV, е обвързан с притежаване на общи, търговски или професионални познания и способности, тази държава-членка следва да признае предишно упражняване на дейност в друга държава-членка като достатъчно доказателство за притежаването на такива познания и способности. Дейността трябва да е упражнявана в съответствие с разпоредбите на членове 17, 18 и 19.

Член 17

Дейности, изброени в Приложение IV, Списък I

1. Що се отнася до дейностите, изброени в Списък I в Приложение IV, съответната дейност трябва да е упражнявана:

(а) в течение на шест последователни години в качеството на самостоятелно-заето лице или на ръководител на предприятие; или

(б) в течение на три последователни години в ка

чеството на самостоятелно-заето лице или на ръководител на предприятие, когато бенефициентът е доказал, че е преминал курс на обучение за съответната дейност с минимална продължителност от три години, удостоверено със свидетелство, признато от държавата-членка или определено от компетентен професионален орган за напълно валидно; или

(в) в течение на четири последователни години в качеството на самостоятелно-заето лице или на ръководител на предприятие, когато бенефициентът може да докаже, че е преминал курс на обучение за съответната дейност с минимална продължителност от две години, удостоверено със свидетелство, признато от държавата-членка или определено от компетентен професионален орган за напълно валидно; или

(г) в течение на три последователни години в качеството на самостоятелно-заето лице или на ръководител на предприятие, ако бенефициентът може да докаже, че е упражнявал съответната дейност в качеството на наето лице в продължение на не по-малко от пет години; или

(д) в течение на пет последователни години в качеството на висш ръководител, от които не по-малко от три години трябва да включват технически задължения и отговорност за управлението на поне едно подразделение на фирмата, ако бенефициентът може да докаже,

че е преминал курс на обучение за съответната дейност с минимална продължителност от три години, удостоверено със свидетелство, признато от държавата-членка или определено от компетентен професионален орган за напълно валидно.

2. В случаите по букви (а) и (г) упражняването на дейността не трябва да е прекъснато повече от десет години преди датата, на която заинтересованото лице е внесло своята окомплектована молба пред компетентния орган, посочен в член 56.

3. Параграф 1, буква (д) не се прилага към дейности, включени в Група ex 855, "заведения за фризьорство", по номенклатурата на ISIC (Специализирана международна класификация за всички икономически дейности).

Член 18

Дейности, изброени в Приложение IV, Списък II

1. Що се отнася до дейностите, изброени в Списък II в Приложение IV, съответната дейност трябва да е упражнявана:

(а) в течение на пет последователни години в качеството на самостоятелно-заето лице или на ръководител на предприятие; или

(б) в течение на три последователни години в качеството на самостоятелно-заето лице или на ръководител на предприятие, когато бенефициентът е доказал, че е преминал курс на обучение за съответната дейност с минимална продължителност от три години, удостоверено със свидетелство, признато от държавата-членка или определено от компетентен професионален орган за напълно валидно; или

(в) в течение на четири последователни години в качеството на самостоятелно-заето лице или на ръководител на предприятие, когато бенефициентът може да докаже, че е преминал курс на обучение за съответната дейност с минимална продължителност от две години, удостоверено със свидетелство, признато от държавата-членка или определено от компетентен професионален орган за напълно валидно; или

(г) в течение на три последователни години в качеството на самостоятелно-заето лице или на ръководител на предприятие, ако бенефициентът може да докаже, че е упражнявал съответната дейност в качеството на наето лице в продължение на минимум пет години; или

(д) в течение на пет последователни години в качеството на наето лице, ако бенефициентът може да докаже, че е преминал курс на обучение за съответната дейност с минимална продължителност от три години, удостоверено със свидетелство, признато от държавата-членка или определено от компетентен професионален орган за напълно валидно; или

(е) в течение на шест последователни години в качеството на наето лице, ако бенефициентът може да докаже, че е преминал курс на обучение за съответната дейност с минимална продължителност от две години, удостоверено със свидетелство, признато от държавата-членка или определено от компетентен професионален орган за напълно валидно.

2. В случаите по букви (а) и (г) упражняването на дейността не трябва да е прекъснато повече от десет години преди датата, на която заинтересованото лице е внесло своята окомплектована молба пред компетентния орган, посочен в член 56.

Член 19

Дейности, изброени в Приложение IV, Списък III

1. Що се отнася до дейностите, изброени в Списък III в Приложение IV, съответната дейност трябва да е упражнявана:

(а) в течение на три последователни години в качеството на самостоятелно-заето лице или на ръководител на предприятие; или

(б) в течение на две последователни години в качеството на наето лице, ако бенефициентът може да докаже, че е преминал курс на обучение за съответната дейност, удостоверено със свидетелство, признато от държавата-членка или определено от компетентен професионален орган за напълно валидно; или

(в) в течение на две последователни години в качеството на самостоятелно-заето лице или на ръководител на предприятие, ако бенефициентът може да докаже, че е упражнявал съответната дейност в качеството на наето лице в продължение на не по-малко от три години; или

(г) в течение на три последователни години в качеството на наето лице, ако бенефициентът може да докаже, че е преминал курс на обучение за съответната дейност, удостоверено със свидетелство, признато от държавата-членка или определено от компетентен професионален орган за напълно валидно.

2. В случаите по букви (а) и (в) упражняването на дейността не трябва да е прекъснато повече от десет години преди датата, на която заинтересованото лице е внесло своята окомплектована молба пред компетентния орган, посочен в член 56.

Член 20

Изменения в списъците на дейностите, поместени в Приложение IV
Изменения в списъците на дейностите в Приложение IV, във връзка с които се признава професионален стаж в съответствие с член 16, могат да се внасят в съответствие с процедурата по член 58, параграф 2, с цел актуализиране или разясняване на номенклатурата, при условие, че това не е свързано с никакви изменения на дейностите, свързани с отделните категории.

ГЛАВА III

Признаване на минималните квалификационни изисквания въз основа на координация
Раздел 1
Общи разпоредби

Член 21

Принцип на автоматично признаване

1. Всяка държава-членка признава удостоверения за професионални квалификации за професиите: "лекар", даващи право на достъп до професионалните дейности на лекар с базово образование и лекар-специалист, "медицинска сестра с общ профил", "лекар по дентална медицина", "лекар по дентална медицина-специалист", "ветеринарен лекар", "фармацевт" и "архитект", изброени в Приложение V, съответно в точки 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.6.2 и 5.7.1, които отговарят на минималните квалификационни изисквания, предвидени съответно в членове 24, 25, 31, 34, 35, 38, 44 и 46, и, за целите на достъпа до професионалните дейности и тяхното упражняване, дава на тези удостоверения същото действие на своята територия, като издаваните от нея удостоверения за професионални квалификации.

Тези удостоверения за професионални квалификации се издават от компетентните органи на държавите-членки и, при необходимост, следва да са придружени със свидетелствата, изброени в Приложение V, съответно в точки 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.6.2 и 5.7.1.

Разпоредбите на първата и втората алинеи не засягат придобитите права по членове 23, 27, 33, 37, 39 и 49.

2. Всяка държава-членка признава, с цел упражняване на обща медицинска практика в рамките на нейната национална система за общественно осигуряване, удостоверения за

професионални квалификации, изброени в Приложение V, точка 5.1.4 и издадени на граждани на държави-членки от други държави-членки в съответствие с минималните квалификационни изисквания, предвидени в член 28.

Разпоредбите на предходната алинея не засягат придобитите права по член 30.

3. Всяка държава-членка признава удостоверения за професионална квалификация "акушерка", издадени на граждани на държави-членки от други държави-членки, изброени в Приложение V, точка 5.5.2, които отговарят на минималните квалификационни изисквания, предвидени в член 40, и на критериите, предвидени в член 41, и, за целите на достъпа до професионалните дейности и тяхното упражняване, дава на тези удостоверения същото действие на своята територия, като издаваните от нея удостоверения за професионални квалификации. Тази разпоредба не засяга придобитите права по членове 23 и 43.

4. Държавите-членки не са задължени да дадат действие на удостоверенията за професионални квалификации, изброени в Приложение V, точка 5.6.2, за откриване на нови аптеки. С оглед целите на този параграф, аптеки, функциониращи от по-малко от три години, също се считат за нови аптеки.

5. Удостоверенията за професионална квалификация "архитект", посочени в Приложение V, точка 5.7.1, които са предмет на автоматично признаване по силата на параграф 1, удостоверяват завършването на курс на обучение, започнал не по-рано от академичната година, посочена в това Приложение.

6. Всяка държава-членка предоставя достъп до професиите "лекар", "медицинска сестра с общ профил", "лекар по дентална медицина", "ветеринарен лекар", "акушерка" и "фармацевт", и право за тяхното упражняване само на лица, които притежават удостоверения, за професионални квалификации, изброени в Приложение V, съответно в точки 5.1.1, 5.1.2, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2 и 5.6.2, удостоверяващи, че заинтересованото лице е придобило, през периода на своето обучение, според случая, знанията и уменията, предвидени в членове 24, параграф 3, 31, параграф 6, 34, параграф 3, 38, параграф 3, 40, параграф 3 и 44, параграф 3.

Обхватът на знанията и уменията, предвидени в членове 24, параграф 3, 31, параграф 6, 34, параграф 3, 38, параграф 3, 40, параграф 3 и 44, параграф 3, подлежи на изменения по реда на член 58, параграф 2 с цел тези знания и умения да бъдат адаптирани към научния и техническия напредък.

Такава актуализация не може да влече за която и да е държава-членка изменение на нейните действащи законодателни принципи, свързани със структурата на професиите, що се отнася до обучението и условията за достъп, приложими към физическите лица.

7. Всяка държава-членка уведомява Комисията за законовите, подзаконовите и административните разпоредби, които приема във връзка с издаването на удостоверения за професионални квалификации в сферата на приложение на тази глава. Освен това, за удостоверенията за професионални квалификации в сферата на приложение, засегната в раздел 8, това уведомление се изпраща и до останалите държави-членки. Комисията публикува подходящо съобщение в Официален вестник на Европейския съюз, в което назовава приетите от държавите-членки наименования на удостоверения за професионални квалификации, и, при необходимост, органа, който издава удостоверенията за професионални квалификации, свидетелството, което придружава удостоверението, и съответното професионално звание, посочено в Приложение V, съответно в точки 5.1.1, 5.1.2, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2, 5.6.2 и 5.7.1.

Член 22

Общи разпоредби относно обучението

Що се отнася до обучението, посочено в членове 24, 25, 28, 31, 34, 35, 38, 40, 44 и 46:

(а) държавите-членки могат да одобрят задочно обучение при условията, предвидени от компетентните органи; тези органи следва да гарантират, че продължителността, нивото и качеството на обучението е не по-ниско от това на редовното обучение;

(б) в съответствие с националните процедури във всяка държава-членка, продължаващото образование и обучение следва да гарантира, че лицата, завършили обучението си, са в състояние да следват развитието в съответната професионална област с цел да се осигури безопасно и ефективно предоставяне на услуги.

Член 23

Придобити права

1. Без да се засягат придобитите права, специфични за съответните професии, в случаите, когато удостоверенията за професионални квалификации за професиите: "лекар", даващи право на достъп до професионалните дейности на лекар с базово образование и лекар-специалист, "медицинска сестра с общ профил", "лекар по дентална медицина", "лекар по дентална медицина-специалист", "ветеринарен лекар", "акушерка" и "фармацевт", притежавани от граждани на държави-членки, не отговарят на всички квалификационни изисквания по членове 24, 25, 31, 34, 35, 38, 40 и 44, всяка държава-членка признава като достатъчно доказателство удостоверения за професионални квалификации, издадени от тези държави-членки, доколкото такива удостоверения удостоверяват успешно завършване на обучение, което е започнало преди референтните дати, предвидени в Приложение V, точки 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2 и 5.6.2, и са придружени със свидетелство, в което се посочва, че титулярите са упражнявали действително и законосъобразно съответните дейности в продължение на не по-малко от три последователни години през последните пет години, предшестващи издаването на свидетелството.

2. Същите разпоредби се прилагат и по отношение на удостоверения за професионални квалификации за професиите: "лекар", даващи право на достъп до професионалните дейности на лекар с базово образование и лекар-специалист, "медицинска сестра с общ профил", "лекар по дентална медицина", "лекар по дентална медицина-специалист", "ветеринарен лекар", "акушерка" и "фармацевт", придобити на територията на бившата Германска демократична република, които не отговарят на всички минимални квалификационни изисквания, предвидени в членове 24, 25, 31, 34, 35, 38, 40 и 44, ако тези удостоверения удостоверяват успешно завършване на обучение, което е започнало преди:

(а) 3 октомври 1990 г. за лекари с базово образование, медицински сестри с общ профил, лекари по дентална медицина с базово образование, лекари по дентална медицина-специалисти, ветеринарни лекари, акушерки и фармацевти, и

(б) 3 април 1992 г. за лекари-специалисти.

Удостоверенията за професионални квалификации по първата алинея дават на титулярите им правото да упражняват професионални дейности на цялата територия на Германия при еднакви условия с титулярите на удостоверения за професионални квалификации, издадени от компетентните германски органи, посочени в Приложение V, точки 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2 и 5.6.2.

3. Без да се засягат разпоредбите на член 37, параграф 1, всяка държава-членка признава удостоверения за професионални квалификации за професиите: "лекар", даващи право на достъп до професионалните дейности на лекар с базово образование и лекар-специалист, "медицинска сестра с общ профил", "фармацевт" и "архитект", притежавани от граждани на държави-членки и издадени от бившата Чехословакия, или чието обучение е започнало, в Чешката република и Словакия, преди 1 януари 1993 г., когато органите на една от споменатите държави-членки потвърдят, че посочените удостоверения за професионални квалификации имат същата правна валидност на тяхната територия, като удостоверенията за професионални квалификации, които те издават и, що се отнася до архитектите, като удостоверенията за професионални квалификации, посочени за тези държави-членки в Приложение VI, точка 6, що се отнася до достъпа до професионалните дейности на лекар с базово образование, лекар-специалист, медицинска сестра с общ профил, ветеринарен лекар, акушерка и фармацевт, по отношение на дейностите, посочени в член 45, параграф 2, и на архитект, по отношение на дейностите, посочени в член 48, и до упражняването на тези дейности.

Споменатото потвърждение трябва да се придружава със свидетелство, издадено от същите органи, в което се посочва, че въпросните лица са упражнявали действително и законосъобразно съответните дейности, на територията на съответните държави, в продължение на не по-малко от три последователни години през последните пет години, предшестващи датата на издаване на свидетелството.

4. Всяка държава-членка признава удостоверения за професионални квалификации за професиите: "лекар", даващи право на достъп до професионалната дейност на лекар с базово образование и лекар-специалист, "медицинска сестра с общ профил", "лекар по дентална медицина", "лекар по дентална медицина-специалист", "ветеринарен лекар", "акушерка", "фармацевт" и "архитект", притежавани от граждани на държавите-членки и издадени от бившия Съветски съюз, или чието обучение е започнало:

(а) за Естония, преди 20 август 1991 г.,

(б) за Латвия, преди 21 август 1991 г.,

(в) за Литва, преди 11 март 1990 г.,

когато органите на всяка от трите посочени държави-членки потвърдят, че посочените удостоверения за професионални квалификации имат същата правна валидност на тяхната територия като удостоверенията за професионални квалификации, които те издават и, що се отнася до архитектите, като удостоверенията за професионални квалификации, посочени за тези държави-членки в Приложение VI, точка 6, що се отнася до достъпа до професионалната дейност на лекар с базово образование, лекар-специалист, медицинска сестра с общ профил, лекар по дентална медицина, лекар по дентална медицина-специалист, ветеринарен лекар, акушерка и фармацевт, по отношение на дейностите, посочени в член 45, параграф 2, и на архитект, по отношение на дейностите, посочени в член 48, и до упражняването на тези дейности.

Споменатото потвърждение трябва да се придружава със свидетелство, издадено от същите органи, в което се посочва, че въпросните лица са упражнявали действително и законосъобразно съответните дейности на територията на съответните държави в продължение на не по-малко от три последователни години през последните пет години, предшестващи датата на издаване на свидетелството.

Що се отнася до удостоверения за професионални квалификации за ветеринарни лекари, издадени от бившия Съветски съюз или по отношение на които обучението е започнало, за Естония, преди 20 август 1991 г., потвърждението по предходната алинея трябва да се придружава със свидетелство, издадено от естонските власти, в което се посочва, че въпросните лица са упражнявали действително и законосъобразно съответните дейности на територията на съответните държави в продължение на не по-малко от пет последователни години през последните седем години, предшестващи датата на издаване на свидетелството.

5. Всяка държава-членка признава удостоверения за професионални квалификации за професиите: "лекар", даващи право на достъп до професионалната дейност на лекар с базово образование и лекар-специалист, "медицинска сестра с общ профил", "лекар по дентална медицина", "лекар по дентална медицина-специалист", "ветеринарен лекар", "акушерка", "фармацевт" и "архитект", притежавани от граждани на държавите-членки и издадени от бившата Югославия, или чието обучение е започнало, за Словения, преди 25 юни 1991 г., когато органите на една от споменатите държави-членки потвърдят, че посочените удостоверения за професионални квалификации имат същата правна валидност на тяхната територия като удостоверенията за професионални квалификации, които те издават и, що се отнася до архитектите, като удостоверенията за професионални квалификации, посочени за тези държави-членки в Приложение VI, точка 6, що се отнася до достъпа до професионалната дейност на лекар с базово образование, лекар-специалист, лекар по дентална медицина, лекар по дентална медицина-специалист, медицинска сестра с общ профил, ветеринарен лекар, акушерка и фармацевт, по отношение на дейностите, посочени в член 45, параграф 2, и на архитект, по отношение на дейностите, посочени в член 48, и до упражняването на тези дейности.

Споменатото потвърждение трябва да се придружава със свидетелство, издадено от същите органи, в което се посочва, че въпросните лица са упражнявали действително и законосъобразно съответните дейности, на територията на съответните държави, в продължение на не по-малко от три последователни години през последните пет години, предшестващи датата на издаване на свидетелството.

6. Всяка държава-членка признава като достатъчно доказателство, за граждани на държави-членки, чиито удостоверения за професионални квалификации за професиите: "лекар", "медицинска сестра с общ профил", "лекар по дентална медицина", "ветеринарен лекар", "акушерка" и "фармацевт" не отговарят на професионалните звания, предвидени за тази

държава-членка в Приложение V, точки 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2 и 5.6.2, удостоверения за професионални квалификации, издадени от тези държави-членки, придружени със свидетелство, издадено от компетентните власти или органи. Потвърждението по първата алинея трябва да посочва, че удостоверението за професионални квалификации удостоверява успешно завършване на обучение в съответствие с разпоредбите на членове 24, 25, 28, 31, 34, 35, 38, 40 и 44, съответно, и се приравнява от държавата-членка, която го е издала, на квалификациите, чиито наименования са изброени в Приложение V, точки 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2 и 5.6.2.

Раздел 2

Лекари

Член 24

Базово обучение по медицина

1. За достъп до базово обучение по медицина се изисква притежаване на диплома или свидетелство, изисквано за прием, за съответното обучение, в университет.

2. Общата продължителност на базовото обучение по медицина включва най-малко шест години или 5 500 часа теоретично и практическо обучение, проведено от, или под контрола на университет.

За лица, които са започнали обучението си преди 1 януари 1972 г., курсът на обучение по предходната алинея може да включва шест месеца редовно практическо обучение, проведено на университетско равнище под контрола на компетентни органи.

3. Базовото обучение по медицина гарантира, че заинтересованото лице е придобило следните знания и умения:

(а) достатъчни познания върху науките, на които се основава медицината и добро разбиране на научните методи, включително принципите за измерване на биологичните функции, оценката на научно установени факти и анализа на данни;

(б) достатъчно разбиране на структурата, функциите и поведението на здравите и болните индивиди, както и отношението между състоянието на здраве на човека и неговата физическа и социална среда;

(в) достатъчни познания по клиничните дисциплини и практика, които му позволяват да си състави цялостен поглед върху психическите и физическите заболявания, върху медицината от гл. т. на профилактиката, диагностиката и лечението, и върху възпроизводството при човека;

(г) достатъчен клиничен опит при работа в болници под подходящ надзор.

Член 25

Специализирано обучение по медицина

1. За достъп до специализирано обучение по медицина се изисква успешно завършване на шестгодишен курс на обучение като част от програма за обучение по член 24 в рамките на която обучаваният е придобил необходимите знания по базова медицина.

2. Специализираното обучение по медицина включва теоретично и практическо обучение в университет или университетска учебна болница, или, според случая, в здравно заведение, одобрено за тази цел от компетентните власти или органи.

Държавите-членки гарантират, че минималната продължителност на курсовете на специализирано обучение по медицина, посочени в Приложение V, точка 5.1.3, е не по-малка от продължителността, предвидена в тази точка. Обучението се провежда под контрола на

компетентните власти или органи. То включва лично участие на специализиращия лекар в дейността и отговорностите, свързани с въпросните услуги.

3. Обучението се провежда в редовна форма, в специализирани заведения, които са признати от компетентните органи. То включва участие в пълния набор медицински дейности в отделението, в което се осъществява обучението, вкл. дежурства, по такъв начин, че специализиращият лекар да посвети цялата си професионална дейност на своето практическо и теоретично обучение през цялата работна седмица и през цялата година, в съответствие с процедурите, предвидени от компетентните органи. Съответно, за изпълнението на тези задължения се заплаща подходящо трудово възнаграждение.

4. За издаване на удостоверения за специализирано обучение по медицина държавите-членки изискват притежаване на удостоверения за завършено базово обучение по медицина, съгласно Приложение V, точка 5.1.1.

5. Минималните периоди на обучение по Приложение V, точка 5.1.3 подлежат на изменение в съответствие с процедурата, предвидена в член 58, параграф 2, с цел да се адаптират към научния и техническия напредък.

Член 26

Видове специализирано обучение по медицина

Удостоверения за професионална квалификация "лекар-специалист" по смисъла на член 21 са удостоверения, издадени от компетентните власти или органи, посочени в Приложение V, точка 5.1.2, отговарящи, за специализираното обучение, на званията, използвани в отделните държави-членки и изброени в Приложение V, точка 5.1.3.

Решение за включване в Приложение V, точка 5.1.3 на нови медицински специалности, общи за най-малко две пети от държавите-членки, може да се вземе в съответствие с процедурата, предвидена в член 58, параграф 2, с цел актуализиране на настоящата директива в светлината на измененията в националните законодателства.

Член 27

Придобити права, отнасящи се само до лекарите-специалисти

1. Приемаша държава-членка може да наложи на лекарите-специалисти, чието задочно специализирано обучение по медицина е било регламентирано от закони, подзаконови и административни разпоредби, в сила от 20 юни 1975 г., и които са започнали специализираното си обучение не по-късно от 31 декември 1983 г., изискването техните удостоверения за професионална квалификация да бъдат придружени със свидетелство, в които се посочва, че те са упражнявали действително и законосъобразно съответните дейности в продължение на не по-малко от три последователни години през последните пет години, предшествващи издаването на свидетелството.

2. Всяка държава-членка признава квалификациите на лекари-специалисти, издадени в Испания на лекари, завършили специализираното си обучение преди 1 януари 1995 г., дори ако това обучение не отговаря на минималните квалификационни изисквания, предвидени в член 25, ако тези удостоверения са придружени със свидетелства, издадени от компетентните испански власти и удостоверяващи, че заинтересованото лице е издържало изпита за специална професионална компетентност, проведен в контекста на изключителните мерки във връзка с признаването, предвидени в Кралски указ 1497/99, с цел да се гарантира, че заинтересованото лице притежава знания и умения, сравними с тези на лекарите, притежаващи професионална квалификация "лекар-специалист", дефинирана за Испания в Приложение V, точки 5.1.2 и 5.1.3.

3. Всяка държава-членка, която е отменила своите закони, подзаконови или административни разпоредби, отнасящи се до издаване на удостоверения за професионална квалификация "лекар-специалист", посочени в Приложение V, точки 5.1.2 и 5.1.3, и е приела мерки, свързани с придобити права, благоприятстващи нейните граждани, предоставя на граждани на други държави-членки правото да се възползват от тези мерки, доколкото тези

удостоверения за професионална квалификация са издадени преди датата, на която приемащата държава-членка е прекратила издаването на такива удостоверения за съответната специалност.

Датите на отмяна на тези разпоредби са посочени в Приложение V, точка 5.1.3.

Член 28

Специализирано обучение по обща медицина

1. За достъп до специализирано обучение по обща медицина се изисква успешно завършване на шестгодишен курс на обучение в рамките на програма за обучение по член 24.

2. Специализираното обучение по обща медицина, водещо до придобиване на удостоверения за професионална квалификация, издадени преди 1 януари 2006 г., е с минимална продължителност от две години за редовна форма на обучение. Що се отнася до удостоверения за професионални квалификации, издадени след тази дата, обучението е с минимална продължителност от три години при редовна форма на обучение. Когато програмата за обучение по член 24 включва практическо обучение, провеждано в акредитирана болница, разполагаща с подходящо медицинско оборудване и звена, или като част от акредитирана практика по обща медицина или акредитиран център за първична лекарска помощ, продължителността на това практическо обучение, но не повече от една година, може да се включи в продължителността, предвидена в първата алинея, по отношение на свидетелства за обучение, издадени на, или след 1 януари 2006 г. Алтернативната възможност, предвидена във втората алинея, е достъпна само за държави-членки, в които специализираното обучение по обща медицина към 1 януари 2001 г. е било с продължителност от две години.

3. Специализираното обучение по обща медицина се провежда в редовна форма, под контрола на компетентните власти ли органи. То е повече с практическа, отколкото с теоретична насоченост. Практическото обучение се провежда, от една страна, за минимален период от шест месеца в акредитирана болница, разполагаща с подходящо оборудване и звена, и, от друга страна, за минимален период от шест месеца като част от акредитирана практика по обща медицина или в акредитиран център за първична лекарска помощ. Практическото обучение се провежда в сътрудничество с други здравни заведения или структури в областта на общата медицина. При това, без да се накърняват минималните периоди, предвидени във втората алинея, практическото обучение може да се проведе за максимален срок от шест месеца в други акредитирани здравни заведения или структури в областта на общата медицина. Обучението предполага личното участие на обучавания в професионалната дейност и в отговорностите на лицата, с които работи.

4. Държавите-членки изискват, за издаване на удостоверения за професионална квалификация по обща медицина, притежаване на удостоверенията за професионални квалификации, придобити в резултат на базово обучение по медицина, изброени в Приложение V, точка 5.1.1.

5. Държавите-членки могат да издават удостоверенията за професионални квалификации, посочени в Приложение V, точка 5.1.4, на лекари, които не са завършили обучението по този член, но са завършили различно, допълнително обучение, удостоверено с удостоверения за професионални квалификации, издадени от компетентните органи на държава-членка. Те не могат, обаче, да издават удостоверения за професионални квалификации, които не удостоверяват наличието на познания на ниво, количество еквивалентно на познанията, придобити при обучението, предвидено в този член. Държавите-членки определят, между другото, до каква степен вече придобитото от молителя допълнително обучение и професионален стаж може да замести обучението, предвидено в този член. Държавите-членки могат да издават само удостоверения за професионални квалификации, изброени в Приложение V, точка 5.1.4, ако молителят е придобил не по-малко от шестмесечен професионален стаж по обща медицина в акредитирана практика по обща медицина или акредитиран център за първична лекарска помощ от видовете, посочени в параграф 3.

Член 29

Упражняване на професионалните дейности на общопрактикуващи лекари
Всяка държава-членка, при спазване на разпоредбите, отнасящи се до придобитите права, изисква за упражняване дейностите на общопрактикуващ лекар в рамките на своята национална система за обществено осигуряване, притежаване на удостоверения за професионална квалификация, посочени в Приложение V, точка 5.1.4.
Държавите-членки могат да освобождават от това изискване лица, които в момента специализират обща медицина.

Член 30

Придобити права, отнасящи се само до общопрактикуващите лекари

1. Всяка държава-членка определя придобитите права. При това, всяка държава-членка предоставя, като придобито право, правото на упражняване на дейностите на общопрактикуващ лекар в рамките на своята национална система за обществено осигуряване, без изискване за притежаване на удостоверенията за професионална квалификация, посочени в Приложение V, точка 5.1.4, на всички лекари, които се ползват с това право към датата, посочена в тази точка, по силата на приложими към медицинската професия и даващи достъп до професионалните дейности на лекари с базово обучение разпоредби, и които са се установили към тази дата на нейната територия, като са се възползвали от разпоредбите на член 21 или 23.

Компетентните органи във всяка държава-членка издават, при поискване, свидетелство, потвърждаващо правото на титуляра да упражнява дейностите на общопрактикуващ лекар в рамките на системата за обществено осигуряване на тази държава, без да притежава удостоверенията за професионална квалификация, посочени в Приложение V, точка 5.1.4, на лекари, които притежават придобити права в съответствие с първата алинея на този член.

2. Всяка държава-членка признава свидетелства по параграф 1, алинея 2, издадени на граждани на държави-членки от други държави-членки, и приравнява тези свидетелства по отношение на действието им на своята територия на удостоверенията за професионална квалификация, които издава тя и които позволяват упражняването на дейностите на общопрактикуващ лекар в рамките на нейната национална система за обществено осигуряване.

Раздел 3

Медицински сестри с общ профил

Член 31

Обучение на медицински сестри с общ профил

1. За достъп до обучение за медицински сестри с общ профил се изисква завършване на общо образование с продължителност 10 години, удостоверено с диплома, свидетелство или друго удостоверение, издадено от компетентните власти или органи на държава-членка, или със свидетелство за успешно издържан изпит, на еквивалентно ниво, за прием в училище за медицински сестри.

2. Обучението на медицинските сестри с общ профил се провежда в редовна форма и включва като минимум програмата, описана в Приложение V, точка 5.2.1.
Съдържанието, посочено в Приложение V, точка 5.2.1, подлежи на изменения в съответствие с процедурата по член 58, параграф 2, с цел адаптирането им към техническия и научния напредък.

Такава актуализация не може да влече за която и да е държава-членка изменение на нейните действащи законодателни принципи, свързани със структурата на професиите, що се отнася до обучението и условията за достъп, приложими към физическите лица.

3. Обучението на медицински сестри с общ профил е с минимална продължителност от три години или 4 600 часа теоретично и клинично обучение, като продължителността на теоретичното обучение представлява минимум една трета, а продължителността на клиничното обучение представлява минимум една втора от минималната продължителност на обучението. Държавите-членки могат частично да освобождават от това изискване лица, които са получили част от обучението си чрез курсове, които са поне на равностойно ниво. Държавите-членки гарантират, че институциите, осъществяващи обучение за медицински сестри, носят отговорност за координацията на теоретичното и клиничното обучение през цялата продължителност на програма за обучение.

4. Теоретичното обучение е тази част от обучението за медицински сестри, от която обучаващите се за медицински сестри получават професионалните знания, разбиране и умения, необходими за организиране, предоставяне и оценяване на цялостни здравни грижи. Обучението се провежда от преподаватели по медицински грижи и от други компетентни лица, в училища за медицински сестри и други учебни заведения от обучаващата институция.

5. Клиничното обучение е тази част от обучението за медицински сестри, от която обучаващите се за медицински сестри научават, като членове на екип и в пряк контакт със здраво или болно лице и/или общност, да организират, предоставят и оценяват изискваните цялостни здравни грижи, въз основа на знанията и уменията, които са усвоили. Лицето, обучаващо се за медицинска сестра, трябва да се научи не само да работи в екип, но и да ръководи екип и да организира цялостни медицински грижи, вкл. да провежда здравно обучение за отделни лица и малки групи, в рамките на здравното заведение или на общността.

Това обучение се провежда в болници и други здравни заведения, както и в общността, под ръководството на преподаващи медицински сестри, в сътрудничество с други квалифицирани медицински сестри и с тяхна помощ. В учебния процес могат да вземат участие и други квалифицирани лица.

Обучаващите се за медицински сестри участват в дейностите на съответното звено, доколкото тези дейности отговарят на тяхното обучение, като им позволяват да се научат да поемат отговорностите, свързани със сестринските медицински грижи.

6. В резултат на обучението за медицински сестри с общ профил заинтересованото лице следва да придобие следните знания и умения:

(а) достатъчни познания върху науките, на които се основават общите здравни грижи, включително достатъчно разбиране на структурата, функциите и поведението на здравите и болните индивиди, както и на отношението между състоянието на здраве на човека и неговата физическа и социална среда;

(б) достатъчни познания за характера и етиката на професията и за общите принципи на здравето и здравните грижи;

(в) достатъчен клиничен опит; този опит, който трябва да се планира въз основа на учебната му стойност, трябва да е придобит под контрола на квалифицирани медицински сестри и в заведения, където броят на квалифицираните здравни работници и наличното оборудване са достатъчни за полагане на здравни грижи за пациенти;

(г) способност за участие в практическото обучение на здравните работници и опит от работа с такива работници;

(д) опит от работа с представители на други професии в здравния сектор.

Член 32

Упражняване на професионалните дейности на медицински сестри с общ профил
За целите на настоящата директива, професионалните дейности на медицински сестри с общ профил са дейностите, упражнявани на професионална основа и изброени в Приложение V, точка 5.2.2.

Член 33

Придобити права, отнасящи се само до медицинските сестри с общ профил

1. В случаите, когато общите правила за придобитите права се прилагат към медицинските сестри с общ профил, дейностите по член 23 следва да включват поемане на пълна отговорност за планирането, организирането и администрирането на сестрински здравни грижи, предоставяни на пациенти.

2. По отношение на професионалната квалификация медицинска сестра с общ профил съгласно полското законодателство се прилагат само следните разпоредби относно придобитите права. В случаите на граждани на държави-членки, чиито удостоверения за професионална квалификация "медицинска сестра с общ профил" са издадени в Полша или чието обучение е започнало в тази страна преди 1 май 2004 г., и които не отговарят на минималните квалификационни изисквания по член 31, държавите-членки признават следните удостоверения за професионална квалификация "медицинска сестра с общ профил" за достатъчно доказателство, ако са придружени със свидетелство, потвърждаващо, че тези граждани на държави-членки са упражнявали действително и законосъобразно дейностите на медицинска сестра с общ профил в Полша, за период, предвиден по-долу:

(а) удостоверения за професионална квалификация "медицинска сестра" с образователно-квалификационна степен "бакалавър" (dyplom licencjata pielegniarstwa): за не по-малко от три последователни години през последните пет години, предшестващи датата на издаване на свидетелството,

(б) удостоверения за професионална квалификация "медицинска сестра", удостоверяващи завършването на образование след средното и издадени от медицинско професионално училище (dyplom pielegniarki albo pielegniarki dyplomowanej): за не по-малко от пет последователни години през последните седем години, предшестващи датата на издаване на свидетелството.

Посочените дейности трябва да включват поемане на пълна отговорност за планирането, организирането и администрирането на сестрински здравни грижи, предоставяни на пациенти.

3. Държавите-членки признават удостоверения за професионална квалификация "медицинска сестра", издадени от Полша на медицински сестри, завършили обучението си преди 1 май 2004 г., които не отговарят на минималните квалификационни изисквания, предвидени в член 31, и притежават диплома за образователно-квалификационна степен "бакалавър", придобита на базата на специална програма за повишаване на квалификацията, предвидена в член 11 на Закона от 20 април 2004 г. за изменение на Закона за професиите "медицинска сестра" и "акушерка" и на други законодателни актове (Официален вестник на Република Полша, бр. 92 от 30 април 2004 г., позиция 885) и Наредбата на министъра на здравеопазването от 11 май 2004 г. за условията за провеждане на обучението за медицински сестри и акушерки, които притежават диплома за завършено средно образование (зрелостен изпит - matura) и са завършили медицински лицей или медицински професионални училища, в които се преподават професиите "медицинска сестра" и "акушерка" (Официален вестник на Република Полша, бр. 110 от 13 май 2004 г., позиция 1170), с цел да се удостовери, че заинтересованото лице притежава знания и компетентност, сравними с тези на медицинските сестри, притежаващи квалификациите, изброени, за Полша, в Приложение V, точка 5.2.2.

Раздел 4

Лекари по дентална медицина

Член 34

Базово обучение по дентална медицина

1. За достъп до базово обучение по дентална медицина се изисква притежаване на диплома или свидетелство, изисквано за прием, за съответното обучение, в университет или висше учебно заведение на ниво, признато за равностойно, в държава-членка.

2. Базовото обучение по дентална медицина включва курс на теоретично и практическо обучение с минимална продължителност от пет години, което обхваща като минимум програмата, описана в Приложение V, точка 5.3.1, проведено в университет, висше учебно заведение, предоставящо обучение, признато за равностойно, или провеждано под контрола на университет.

Съдържанието, предвидено в Приложение V, точка 5.3.1, подлежи на изменение в съответствие с процедурата по член 58, параграф 2, с цел да се адаптира към научния и техническия напредък.

Такава актуализация не може да влече за която и да е държава-членка изменение на нейните действащи законодателни принципи, свързани със системата на професиите, що се отнася до обучението и условията за достъп, приложими към физическите лица.

3. Базовото обучение по дентална медицина гарантира, че заинтересованото лице е придобило следните знания и умения:

(а) достатъчни познания върху науките, на които се основава медицината и добро разбиране на научните методи, включително принципите за измерване на биологичните функции, оценката на научно установени факти и анализа на данни;

(б) достатъчно разбиране на структурата, психологията и поведението на здравите и болните индивиди, както и влиянието на природната и социалната среда върху състоянието на здраве при хората, доколкото тези фактори засягат денталната медицина;

(в) достатъчни познания върху структурата и функцията на зъбите, устата, челюстите и свързаните с тях тъкани, както здрави, така и болни, и върху тяхното отношение към общото състояние на здраве и към физическото и социалното благополучие на пациента;

(г) достатъчни познания по клиничните дисциплини и методи, които позволяват на лекаря по дентална медицина да си състави цялостен поглед върху аномалиите, уврежданията и болестите на зъбите, устата, челюстите и свързаните с тях тъкани, както и профилактична, диагностична и терапевтична дентална медицина;

(д) достатъчен клиничен опит, придобит под подходящ надзор.

В резултат на обучението лекаря по дентална медицина трябва да придобие уменията, необходими за упражняване на всички дейности, включващи профилактика, диагностика и лечение на аномалии и болести на зъбите, устата, челюстите и свързаните с тях тъкани.

Член 35

Специализирано обучение по дентална медицина

1. За достъп до специализирано обучение по дентална медицина се изисква успешно завършване на петгодишен курс на теоретично и практическо обучение в цикъла на обучението по член 34, или притежаване на документите, посочени в членове 23 и 37.

2. Специализираното обучение по дентална медицина включва теоретично и практическо обучение в университетски център, лечебен учебен и изследователски център или, според случая, в здравно заведение, одобрено за тази цел от компетентните власти или органи. Редовното специализирано обучение по дентална медицина е с минимална продължителност от три години и се провежда под контрола на компетентните власти или органи. То предполага личното участие на специализиращия лекар по дентална медицина в дейността и отговорностите на съответното заведение.

Минималната продължителност на обучението, посочена във втората алинея, подлежи на изменение в съответствие с процедурата по член 58, параграф 2, с цел да се адаптира към научния и техническия напредък.

3. За издаване на удостоверения за завършено специализирано обучение по дентална медицина държавите-членки изискват притежаване на удостоверения за завършено базово обучение по дентална медицина, съгласно Приложение V, точка 5.3.2.

Член 36

Упражняване на професионалните дейности на лекари по дентална медицина

1. За целите на настоящата директива, професионалните дейности на лекари по дентална медицина са дейностите, дефинирани в параграф 3 и упражнявани въз основа на професионалните квалификации, изброени в Приложение V, точка 5.3.2.
2. Професията "лекар по дентална медицина" се основава на обучение по дентална медицина, предвидено в член 34, и представлява специфична професия, която е отделна от други общи или специализирани медицински професии. Упражняването на дейностите на лекар по дентална медицина предполага притежаване на удостоверенията за професионални квалификации, изброени в Приложение V, точка 5.3.2. Титулярите на такива удостоверения за професионални квалификации се третират еднакво с тези, към които се прилагат разпоредбите на членове 23 или 37.
3. Държавите-членки гарантират, че лекарите по дентална медицина могат по принцип да получат достъп до, и да упражняват дейностите по профилактика, диагностициране и лечение на аномалии и болести на зъбите, устата, челюстите и околните тъкани, при съблюдаване на регулаторните разпоредби и правилата за професионална етика, на датите, посочени в Приложение V, точка 5.3.2.

Член 37

Придобити права, отнасящи се само до лекарите по дентална медицина

1. Всяка държава-членка, за целите на упражняването на професионалните дейности на лекари по дентална медицина, по силата на квалификациите, изброени в Приложение V, точка 5.3.2, признава удостоверения за професионална квалификация лекар, издадени в Италия, Испания, Австрия, Чешката република и Словакия, на лица, които са започнали обучението си по медицина на, или преди датата, посочена в цитираното Приложение, за съответната държава-членка, придружени със свидетелство, издадено от компетентните органи на тази държава-членка.

От свидетелството трябва да е видно, че са изпълнени следните две условия:

(а) че заинтересованите лица са упражнявали действително, законосъобразно и като основна дейност в тази държава-членка дейностите, посочени в член 36, в продължение на не по-малко от три последователни години през последните пет години, предшестващи дата на издаване на свидетелството;

(б) че тези лица са получили право да упражняват посочените дейности при същите условия, както титулярите на удостоверения за професионални квалификации, изброени за тази държава-членка в Приложение V, точка 5.3.2.

Лица, които са завършили успешно обучение с минимална продължителност от три години, удостоверено от компетентните органи в съответната държава-членка, като равностойно на обучението по член 34, се освобождават от изискването за тригодишен практически стаж, предвидено в алинея 2, буква (а).

По отношение на Чешката република и Словакия, удостоверенията за професионални квалификации, придобити в бившата Чехословакия, се признават еднакво с удостоверенията за професионални квалификации, издадени от Чешката република и Словакия и при условията, предвидени в предходните алинеи.

2. Всяка държава-членка признава удостоверения за професионална квалификация "лекар", издадени от Италия на лица, които са започнали университетското си обучение по медицина след 28 януари 1980 г., но не по-късно от 31 декември 1984 г., придружени със свидетелство, издадено от компетентните италиански органи.

От свидетелството трябва да е видно, че са налице следните три условия:

(а) че заинтересованите лица са положили успешно съответния изпит за правоспособност, проведен от компетентните италиански органи с цел да установят дали тези лица притежават

знания и умения, сравними с тези на лицата, притежаващи удостоверения за професионални квалификации, изброени за Италия в Приложение V, точка 5.3.2;

(б) че тези лица са упражнявали действително, законосъобразно и като основна дейност дейностите по член 36 в Италия в продължение на не по-малко от три последователни години през последните пет години, предшестващи датата на издаване на свидетелството;

(в) че тези лица имат право да упражняват или упражняват действително, законосъобразно и като основна дейност дейностите по член 36, при еднакви условия с титулярите на удостоверения за професионални квалификации, изброени за Италия в Приложение V, точка 5.3.2.

Лица, които са завършили успешно обучение с минимална продължителност от три години, удостоверено от компетентните органи като равностойно на обучението по член 34, се освобождават от изискването за полагане на изпит за правоспособност по алинея 2, буква (а). Лицата, които са започнали университетското си обучение по медицина след 31 декември 1984 г., се третират еднакво с лицата по предходната разпоредба, при условие, че цитираният тригодишен срок на обучение е започнал преди 31 декември 1994 г.

Раздел 5

Ветеринарни лекари

Член 38

Обучение по ветеринарна медицина

1. Обучението по ветеринарна медицина включва редовно теоретично и практическо обучение с минимална продължителност от пет години, проведено в университет, висше учебно заведение, предоставящо обучение, признато за равностойно, или провеждано под контрола на университет, което обхваща като минимум учебната програма, описана в Приложение V, точка 5.4.1.

Съдържанието, предвидено в Приложение V, точка 5.4.1, подлежи на изменение в съответствие с процедурата по член 58, параграф 2, с цел да се адаптира към научния и техническия напредък.

Такава актуализация не може да влече за която и да е държава-членка изменение на нейните действащи законодателни принципи, свързани със структурата на професиите, що се отнася до обучението и условията за достъп, приложими към физическите лица.

2. За достъп до обучение по ветеринарна медицина се изисква притежаване на диплома или свидетелство, даващо на титуляра право на прием, за съответното обучение, в университети или висши учебни заведения, признати от държава-членка за равностойни за целите на това обучение.

3. Обучението по ветеринарна медицина гарантира, че заинтересованото лице е придобило следните знания и умения:

(а) достатъчни познания върху науките, на които се основават дейностите на ветеринарните лекари;

(б) достатъчни познания върху структурата и функциите на здравите животни, тяхното стопанско отглеждане, възпроизводство и хигиена, като цяло, както и върху храненето им, вкл. технологиите, свързани с производството и съхранението на храни, отговарящи на техните нужди;

(в) достатъчни познания върху поведението и защитата на животните;

(г) достатъчни познания за причините, характера, развитието, ефектите, диагностиката и лечението на заболяванията на животните, разглеждани поотделно или в групи, включително специални познания върху заболяванията, които могат да се предадат на хората;

(д) достатъчни познания по превантивна медицина;

(е) достатъчни познания за хигиената и технологията на добиването, производството и разпространението на животински храни или храни от животински произход, предназначени за човешка консумация;

(ж) достатъчни познания за законовите, подзаконовите и административните разпоредби, уреждащи изброените материи;

(з) достатъчен клиничен и друг практически опит, придобит под подходящ контрол.

Член 39

Придобити права, отнасящи се само до ветеринарните лекари
Без да се засяга разпоредбата на член 23, параграф 4, по отношение на гражданите на държави-членки, чиито удостоверения за професионална квалификация "ветеринарен лекар" с издадени от Естония, или чието обучение е започнало в тази страна преди 1 май 2004 г., държавите-членки признават такива удостоверения за професионална квалификация "ветеринарен лекар", придружени със свидетелство, в които се посочва, че тези лица са упражнявали действително и законосъобразно съответните дейности в Естония в продължение на не по-малко от пет последователни години през последните седем години, предшестващи датата на издаване на свидетелството.

Раздел 6

Акушерки

Член 40

Обучение на акушерки

1. Обучението на акушерки включва като минимум:

(а) специално редовно обучение за акушерки, включващо теоретично и практическо обучение с минимална продължителност от три години (път I), което обхваща като минимум програмата, описана в Приложение V, точка 5.5.1, или

(б) специално редовно обучение за акушерки, включващо обучение с минимална продължителност от осемнадесет месеца (път II), което обхваща като минимум учебната програма, описана в Приложение V, точка 5.5.1, и не е било предмет на еквивалентно обучение за медицински сестри с общ профил.

Държавите-членки гарантират, че учебните заведения, провеждащи обучение за акушерки, носят отговорност за координиране на теорията и практиката в рамките на цялостната програма за обучение.

Съдържанието, посочено в Приложение V, точка 5.5.1, подлежи на изменения в съответствие с процедурата по член 58, параграф 2, с цел адаптирането му към техническия и научния напредък.

Такава актуализация не може да влече за която и да е държава-членка изменение на нейните действащи законодателни принципи, свързани със структурата на професиите, що се отнася до обучението и условията за достъп, приложими към физическите лица.

2. За достъп до обучение за акушерка се изисква да е налице едно от следните условия:

(а) завършване най-малко на първите десет години на общото училищно образование за път I, или

(б) притежаване на удостоверения за професионална квалификация "медицинска сестра с общ профил", изброени в Приложение V, точка 5.2.2, за път II.

3. Обучението за акушерки гарантира, че заинтересованото лице е придобило следните знания и умения:

(а) достатъчно познаване на науките, на които се основават дейностите на акушерките, в частност на акушерството и гинекологията;

(б) достатъчно познаване на професионалната етика на разглежданата професия и на нормативните актове, които я регламентират;

(в) задълбочени познания върху биологичните функции, анатомията и физиологията в сферата на акушерството и на новороденото, както и познания върху отношението между състоянието на здраве и физическата и социална среда на човешкия индивид, и неговото поведение

(г) достатъчен клиничен опит, придобит в акредитирани здравни заведения под контрола на специалисти с квалификация по акушерство;

(д) достатъчно разбиране на обучението на здравни работници и опит от работата с такива работници.

Член 41

Процедури за признаване на удостоверения за професионална квалификация "акушерка"

1. Удостоверенията за професионална квалификация "акушерка", посочени в Приложение V, точка 5.5.2, подлежат на автоматично признаване по реда на член 21, ако отговарят на един от следните критерии:

(а) редовно обучение за акушерка с минимална продължителност от три години:

(i) изисква се притежаване на диплома, свидетелство или друго удостоверение за квалификация, даващо право на прием в университети или висши учебни заведения, или удостоверение екивалентно ниво на познания; или

(ii) да е последвано от двегодишен професионален стаж, за който е издадено свидетелство в съответствие с параграф 2;

(б) редовно обучение за акушерка с минимална продължителност от две години или 3 600 часа, за което се изисква притежаване за удостоверения за професионална квалификация "медицинска сестра с общ профил", изброени в Приложение V, точка 5.2.2;

(в) редовно обучение за акушерка с минимална продължителност от осемнадесет месеца или 3 000 часа, за което се изисква притежаване за удостоверения за професионална квалификация "медицинска сестра с общ профил", изброени в Приложение V, точка 5.2.2, и последвано от едногодишен професионален стаж, за който е издадено свидетелство в съответствие с параграф 2.

2. Свидетелството по параграф 1 се издава от компетентните органи в държавата-членка по произход. То удостоверява, че титулярът, след като е получил удостоверение за професионална квалификация "акушерка", е упражнявал задоволително всички професионални дейности на акушерка за съответен период в болница или здравно заведение, одобрено за тази цел.

Член 42

Упражняване на професионалните дейности на акушерка

1. Разпоредбите в този раздел се прилагат към акушерските дейности, съгласно дефинициите, приети във всяка държава-членка, без да се засяга разпоредбата на параграф 2, и упражнявани въз основа на професионалните квалификации, изброени в Приложение V, точка 5.5.2.

2. Държавите-членки гарантират, че акушерките могат да получат достъп до, и да упражняват, като минимум следните дейности:

(а) предоставяне на подходяща информация и съвети по въпросите на семейното планиране;

(б) установяване на бременност и проследяване на нормалната бременност; извършване на необходимите прегледи за проследяване протичането на нормалната бременност;

(в) назначаване или препоръчване на необходимите прегледи за възможно най-ранната диагностика на всяка рискова бременност;

(г) изготвяне на програма за подготовка на бъдещите родители за тяхната роля, осигуряване на цялостна подготовка за раждането и съвети по въпросите на хигиената и храненето;

(д) подпомагане на родилката по време на раждането и наблюдение на плода in utero чрез съответните клинични и технически средства;

(е) извършване на нормално израждане, когато се касае за главично предлежание, включително и на епизиотомия при необходимост, а при спешен случай провеждане на раждане със седалищно предлежание;

(ж) откриване при майката или детето на признаци за аномалии, които изискват лекарска намеса и оказване помощ на лекаря в случай на интервенция; предприемане на налагащи се спешни мерки в отсъствие на лекаря, по-специално мануално изваждане на плацентата, последвана евентуално от мануален маточен преглед;

(з) преглед на новороденото и полагане на грижи за него; предприемане на всякакви инициативи, които се налагат в случай на необходимост и извършване, при нужда, на незабавна реанимация;

(и) полагане на грижи за родилката, наблюдение на майката по време на следродилния период и даване на всякакви полезни съвети за отглеждане на новороденото при най-добри условия;

(к) провеждане на назначено от лекар лечение;

(л) изготвяне на необходимите писмени доклади.

Член 43

Придобити права, отнасящи се само до акушерките

1. Всяка държава-членка признава, в случаите на граждани на държави-членки, чиито удостоверения за професионална квалификация "акушерка" отговарят на всички минимални квалификационни изисквания, предвидени в член 40, но, по силата на член 41, не са признати, освен ако са придружени със свидетелства за професионален стаж по член 41, параграф 2, като достатъчно доказателство удостоверения за професионални квалификации, издадени от тези държави-членки преди датата, предвидена в Приложение V, точка 5.5.2, придружени със свидетелство, в които се посочва, че тези лица са упражнявали действително и законосъобразно съответните дейности в продължение на не по-малко от две последователни години през последните пет години, предшестващи датата на издаване на свидетелството.

2. Условието по параграф 1 се прилагат към граждани на държави-членки, чиито удостоверения за професионална квалификация "акушерка" удостоверяват завършване на обучение, получено на територията на бившата Германска демократична република, отговарящо на всички минимални квалификационни изисквания, предвидени в член 40, но които удостоверения за професионална квалификация, по силата на член 41, не се признават, ако не са придружени със свидетелство за професионален стаж по член 41, параграф 2,

когато този документ удостоверява завършване на курс на обучение, започнал преди 3 октомври 1990 г.

3. По отношение на удостоверенията за професионална квалификация "акушерка", издадени в Полша, се прилагат само следните разпоредби за придобити права.

По отношение на гражданите на държави-членки, чиито удостоверения за професионална квалификация "акушерка" са издадени от Полша или чието обучение е започнало в тази страна преди 1 май 2004 г., и които не отговарят на минималните квалификационни изисквания, предвидени в член 40, държавите-членки признават следните удостоверения за професионална квалификация "акушерка", ако са придружени със свидетелство, в което се посочва, че тези лица са упражнявали действително и законосъобразно дейностите на акушерки за следните периоди:

(а) удостоверения за професионална квалификация "акушерка" с образователно-квалификационна степен "бакалавър" (dyplom licencjata poloznictwa): за не по-малко от три последователни години през последните пет години, предшестващи датата на издаване на свидетелството,

(б) удостоверения за професионална квалификация "акушерка", удостоверяващи завършването на образование след средното и издадени от медицинско професионално училище (dyplom poloznej): за не по-малко от пет последователни години през последните седем години, предшестващи датата на издаване на свидетелството.

4. Държавите-членки признават удостоверения за професионална квалификация "акушерка", издадени от Полша на акушерки, завършили обучението си преди 1 май 2004 г., които не отговарят на минималните квалификационни изисквания, предвидени в член 40, и притежават диплома за образователно-квалификационна степен "бакалавър", придобита на базата на специална програма за повишаване на квалификацията, предвидена в член 11 на Закона от 20 април 2004 г. за изменение на Закона за професиите "медицинска сестра" и "акушерка" и на други законодателни актове (Официален вестник на Република Полша, бр. 92 от 30 април 2004 г., позиция 885) и Наредбата на министъра на здравеопазването от 11 май 2004 г. за условията за провеждане на обучението за медицински сестри и акушерки, които притежават диплома за завършено средно образование (зрелостен изпит - matura) и са завършили медицински лицей или медицински професионални училища, в които се преподават професиите "медицинска сестра" и "акушерка" (Официален вестник на Република Полша, бр. 110 от 13 май 2004 г., позиция 1170), с цел да се удостовери, че заинтересованото лице притежава знания и компетентност, сравними с тези на акушерките, притежаващи квалификациите, изброени, за Полша, в Приложение V, точка 5.5.2.

Раздел 7

Фармацевт

Член 44

Обучение по фармация

1. За достъп до обучение по фармация се изисква притежаване на диплома или свидетелство, даващи право на прием, за съответното обучение, в университетите или висшите учебни заведения в държавите-членки с признат еквивалентен статут.

2. Удостоверенията за професионална квалификация "фармацевт" удостоверяват завършено обучение с минимална продължителност от пет години, което включва като минимум:

(а) редовно теоретично и практическо обучение с продължителност четири години, проведено в университет или в друго висше учебно заведение с признат еквивалентен статут или под контрола на университет;

(б) шестмесечен стаж в аптека с общ достъп или в болнично заведение под контрола на фармацевтичния отдел на това болнично заведение.

Този цикъл на обучение включва като минимум програмата, описана в Приложение V, точка 5.6.1. Съдържанието, предвидено в Приложение V, точка 5.6.1, подлежи на изменение в съответствие с процедурата по член 58, параграф 2, с цел да се адаптира към научния и техническия напредък.

Такава актуализация не може да влече за която и да е държава-членка изменение на нейните действащи законодателни принципи, свързани със системата на професиите, що се отнася до обучението и условията за достъп, приложими към физическите лица.

3. Обучението по фармация гарантира, че заинтересованото лице е придобило следните знания и умения:

(а) достатъчни познания за лекарствата и веществата, използвани за производството на лекарства;

(б) достатъчни познания за фармацевтичните технологии и за физичния, химичния, биологичния и микробиологичния контрол на лекарствата;

(в) достатъчни познания за метаболизма и въздействието на лекарствата и действието на токсичните вещества, както и за употребата на лекарствата;

(г) достатъчни познания за оценяване на научната информация за лекарствата и способност за предоставяне на подходяща информация въз основа на тези познания;

(д) достатъчно познаване на законовите и другите изисквания, свързани с фармацевтичната практика.

Член 45

Упражняване на професионалните дейности на фармацевт

1. За целите на настоящата директива, дейностите на фармацевт са тези дейности, за достъп и упражняване на които в една или повече държави-членки се изисква притежаване на професионални квалификации, и които са достъпни за титуляри на удостоверения за професионални квалификации, изброени в Приложение V, точка 5.6.2.

2. Държавите-членки гарантират, че титулярите на професионални квалификации по фармация, издадени от университет или от учебно заведение с равностойно равнище, които отговарят на изискванията по член 44, могат да получат достъп до, и да упражняват като минимум следните дейности, като при необходимост се съблюдава изискването за допълнителен професионален стаж:

(а) изготвяне на лекарства във фармацевтична форма;

(б) производство и контрол на лекарствата;

(в) контрол на лекарствата в лаборатория за контрол над лекарствата;

(г) складиране, съхранение и разпространение на лекарствата в търговската мрежа;

(д) приготвяне, контрол, съхранение и доставка на лекарствата в аптеките с общ достъп;

(е) приготвяне, контрол, съхранение и доставка на лекарствата в болничните заведения;

(ж) предоставяне на информация и консултации относно лекарствата.

3. Ако за разрешаване достъпа до, или упражняването на една от дейностите на фармацевт, държава-членка изисква допълнителен професионален стаж, в допълнение към притежаването на удостоверенията за професионални квалификации по Приложение V, точка

5.6.2, тази държава-членка признава като достатъчно доказателство в това отношение свидетелство, издадено от компетентните органи в държавата-членка по произход, в което се посочва, че заинтересованото лице е упражнявало тези дейности в държавата-членка по произход за сходен период.

4. Признаването по параграф 3 не се прилага по отношение на двегодишния професионален стаж, изискван от Великото херцогство Люксембург за предоставяне на Държавна публична аптечна концесия.

5. Ако, на 16 септември 1985 г., държава-членка е прилагала конкурсна система за подбор измежду титулярите, посочени в параграф 2, на онези от тях, които ще бъдат определени за титуляри на новосъздадени аптеки, за чието създаване е взето решение съгласно националната система за географско разпределение, то тази държава-членка може, като допустимо изключение от разпоредбите на параграф 1, да прилага тази конкурсна система и да задължи гражданите на останалите държави-членки, които притежават удостоверения за професионална квалификация "фармацевт", посочени в Приложение V, точка 5.6.2 или които се ползват от разпоредбите на член 23, да се явят на такъв конкурс.

Раздел 8

Архитект

Член 46

Обучение на архитекти

1. Общата продължителност на обучението трябва да включва най-малко четири години редовно обучение в университет или в сродно учебно заведение, или най-малко шест години обучение в университет или в сродно учебно заведение, от които най-малко три години редовно обучение. Обучението трябва да приключи с полагането на изпит на университетско равнище.

Обучението, което се осъществява чрез обучение на университетско равнище, в което основен елемент е архитектурата, трябва да поддържа равновесие между теоретичните и практическите аспекти на обучението по архитектура и да осигурява придобиването на следните знания и умения:

(а) способност да се създават концепции на архитектурни проекти, които отговарят едновременно на естетическите и техническите изисквания;

(б) достатъчни познания по история и теория на архитектурата, както и на свързаните с тях изкуства, технологии и хуманитарни науки;

(в) познаване на изобразителното изкуство като фактор, който е в състояние да влияе върху качеството на архитектурната концепция;

(г) достатъчни познания по градско строителство, планиране и техники, използвани в процеса на планиране;

(д) разбиране на връзката между човека и архитектурните творения, от една страна, и архитектурните творения и заобикалящата ги среда, от друга страна, както и разбиране на необходимостта архитектурните творби и пространствата между тях да се изграждат в зависимост от потребностите на човека и човешкия фактор;

(е) разбиране на професията на архитекта и неговата роля в обществото, в частност чрез създаването на проекти, като се отчитат социалните фактори;

(ж) познаване методите на изследване и подготовка на строителен проект;

(з) познаване проблемите на структурната концепция, конструкцията и гражданското строителство, свързани с концепцията на сградите;

(и) достатъчни познания за физическите и технологическите проблеми, както и на функцията на сградите с оглед да се изградят всички елементи за вътрешен комфорт и климатична защита;

(к) технически умения за проектиране на сгради, удовлетворяващи изискванията на потребителите при спазване на ограниченията, наложени от бюджета и от правната уредба в областта на строителството;

(л) достатъчно познаване на отраслите, организациите, правната уредба и процедурите, които възникват по време на конкретизирането на строителните проекти и включването на плановете в планирането.

2. Обхватът на знанията и уменията, изброени в параграф 1, подлежи на изменения по реда на член 58, параграф 2 с цел тези знания и умения да бъдат адаптирани към научния и техническия напредък.

Такава актуализация не може да влече за която и да е държава-членка изменение на нейните действащи законодателни принципи, свързани със структурата на професиите, що се отнася до обучението и условията за достъп, приложими към физическите лица.

Член 47

Дерогации от изискванията за обучение на архитекти

1. Чрез дерогация от правилото на член 46, следното се признава също за удовлетворяващо изискването на член 21: обучението, предоставяно към 5 август 1985 г. от "Fachhochschulen" във Федерална република Германия в продължение на три години, което отговаря на изискванията по член 46 и дава достъп до посочените в член 48 дейности в тази държава-членка под професионалното звание архитект, доколкото след обучението е положен професионален стаж от четири години във Федерална република Германия, което се доказва с удостоверение, издадено от професионалното сдружение, в което е вписан архитектът, желаещ да се ползва от правата по настоящата директива.

Професионалното сдружение трябва предварително да установи, че създаденото от съответния архитект в областта на архитектурата представлява убедително практическо приложение на съвкупността от познанията, посочени в член 46, параграф 1. Това удостоверение се издава в съответствие със същата процедура, която се прилага за вписване в списъка на професионалното сдружение.

2. Чрез дерогация от правилото на член 46 се признава за удовлетворяващо изискването на член 21 и следното: обучение като част от схеми за социален напредък или задочно университетско обучение, което отговаря на определените в член 41 изисквания и е завършено с успешно положен изпит по архитектура от лице, което от седем или повече години работи в областта на архитектурата под контрола на архитект или на архитектурно бюро. Този изпит трябва да е на университетско равнище и да е равностоен на посочения в член 46, параграф 1, алинея 1 изпит, полаган след завършване на образованието.

Член 48

Упражняване на професионалните дейности на архитект

1. За целите на настоящата директива, професионални дейности на архитект са дейности, упражнявани редовно под професионалното звание "архитект".

2. Приема се, че отговарят на условията за упражняване на дейностите на архитект под професионалното звание "архитект" гражданите на държава-членка, които имат право да притежават това звание в съответствие със закон, който предоставя на компетентния орган на държава-членка правото да присвоява това звание на гражданите на държави-членки, които се открояват с качеството на своите постижения в областта на архитектурата. Архитектурният

характер на дейностите на заинтересованите лица се доказва със свидетелство, издадено от тяхната държава-членка по произход.

Член 49

Придобити права, които се отнасят само до архитектите

1. Всяка държава-членка приема удостоверенията за професионална квалификация "архитект", изброени в Приложение VI, точка 6, издадени от другите държави-членки, и удостоверяващи завършване на курс на обучение, започнал не по-късно от академичната година, посочена в цитираното приложение, дори ако те не отговарят на минималните изисквания, предвидени в член 46, като им дава, що се отнася до достъпа до професионалните дейности на архитект и тяхното упражняване, същото действие на своята територия, като на удостоверенията за професионална квалификация "архитект", които издава тя.

При тези обстоятелства се признават свидетелствата, издадени от компетентните органи на Федерална република Германия, удостоверяващи, че удостоверенията за професионални квалификации, издадени след 8 май 1945 г. от компетентните органи на Германската демократична република, са равностойни на удостоверенията, изброени в цитираното приложение.

2. Без да се накърнява приложението на параграф 1, всяка държава-членка признава следните удостоверения за професионални квалификации, като им дава, що се отнася до достъпа до професионалните дейности на архитект и тяхното упражняване, същото действие на своята територия, като на удостоверенията за професионални квалификации, които издава тя: свидетелства, издадени на граждани на държави-членки от държавите-членки, които са въвели в действие правила, регламентиращи достъпа до професионалните дейности на архитект и тяхното упражняване, считано от следните дати:

(а) 1 януари 1995 г. за Австрия, Финландия и Швеция;

(б) 1 май 2004 г. за Чешката република, Естония, Кипър, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Полша, Словения и Словакия;

(в) 5 август 1987 г. за останалите държави-членки.

Свидетелствата по параграф 1 удостоверяват, че титулярът е получил право, не по-късно от съответната дата, да ползва професионалното звание "архитект", и че е упражнявал действително, в контекста на тези правила, съответните дейности в продължение на не по-малко от три последователни години през последните пет години, предшестващи издаването на свидетелството.

ГЛАВА IV

Общи разпоредби относно установяването

Член 50

Документи и формални изисквания

1. Когато компетентните органи на приемащата държава-членка вземат решение по молба за предоставяне на право на упражняване на регламентирана професия по силата на тази глава, тези органи могат да изискат документите и свидетелствата, изброени в Приложение VII.

Документите, посочени в Приложение VII, точка 1, букви (г), (д) и (е), трябва да са издадени не повече от три месеца преди датата, на която са представени.

Държавите-членки, органите и други юридически лица, гарантират поверителния характер на информацията, която получават.

2. При възникване на обосновани съмнения, приемащата държава-членка може да изиска от компетентните органи на друга държава-членка потвърждение за истинността на

свидетелствата и удостоверенията за професионални квалификации, издадени в тази държава-членка, както и, ако е необходимо, потвърждение на факта, че бенефициентът отговаря, що се отнася до професиите, посочени в Глава III на този дял, на минималните квалификационни изисквания, предвидени съответно в членове 24, 25, 28, 31, 34, 35, 38, 40, 44 и 46.

3. При възникване на обосновани съмнения, когато удостоверения за професионални квалификации по смисъла на член 3, параграф, буква (в), са издадени от компетентен орган на държава-членка и обхващат обучение, получено изцяло или отчасти в учебно заведение, което е законно установено на територията на друга държава-членка, приемащата държава-членка има право да направи справка с компетентния орган на държавата-членка по произход на удостоверението:

(а) дали курсът на обучение, проведен в това учебното заведение, е формално сертифициран от учебното заведение, базирано в държавата-членка по произход на удостоверението;

(б) дали издаденото удостоверение за професионална квалификация е същото, като това, което би било издадено, ако курсът на обучение е проведен изцяло на територията на държавата-членка по произход на удостоверението; и

(в) дали удостоверението за професионална квалификация предоставя същите професионални права на територията на държавата-членка по произход на удостоверението.

4. Когато приемаща държава-членка изисква от своите граждани да положат клетва или направят клетвена декларация, за да получат достъп до регламентирана професия, и формулировката на тази клетва или клетвена декларация не може да се използва от гражданите на другите държави-членки, приемащата държава-членка следва да гарантира, че заинтересованите лица имат възможност да използват друга алтернативна формулировка.

Член 51

Процедура за взаимно признаване на професионални квалификации

1. Компетентният орган на приемащата държава-членка предоставя потвърждение за приемането на молбата в срок от един месец от получаването ѝ, и уведомява молителя в случай на липсващи документи.

2. Процедурата за разглеждане на молби за получаване на правоспособност за упражняване на регламентираните професии трябва да се реализира във възможно най-кратък срок, като в резултат компетентният орган в приемащата държава-членка издава надлежно обосновано решение не по-късно от три месеца след датата, на която са подадени окомплектованите документи на молителя. Този срок може да бъде, все пак, удължен с един месец в случаите, попадащи в приложното поле на глави I и II от този дял.

3. Решението или неиздаването на решение в предвидения срок подлежи на обжалване по реда на националното законодателство.

Член 52

Ползване на професионални звания

1. Ако в приемаща държава-членка ползването на професионално звание, свързано с една от дейностите по съответната професия, е регламентирано, гражданите на останалите държави-членки, които са получили правоспособност да упражняват регламентирана професия въз основа на Дял III, използват професионалното звание на приемащата държава-членка, което отговаря на тази професия в тази държава-членка, както и съответното съкращение.

2. Когато определена професия е регламентирана в приемащата държава-членка от сдружение или организация по смисъла на член 3, параграф 2, гражданите на държавите-членки не получават право да ползват професионално звание, присвоявано от тази

организация или сдружение или неговата съкратена форма, освен ако представят доказателство, че са членове на тази организация или сдружение. Ако сдружението или организацията изисква притежаване на определени квалификации за прием на членове, то може да предприема тази стъпка по отношение на граждани на други държави-членки, които притежават професионални квалификации, само при условията, предвидени в настоящата директива.

ДЯЛ IV

ПОДРОБНИ ПРАВИЛА ЗА УПРАЖНЯВАНЕ НА ПРОФЕСИЯТА

Член 53

Езикови познания

Лицата, ползващи се от признаване на професионални квалификации, следва да притежават познания по езиците, необходими за упражняване на професията в приемащата държава-членка.

Член 54

Ползване на академични звания

Без да се засяга приложението на разпоредбите на членове 7 и 52, приемащата държава-членка предоставя на заинтересованите лица, които желаят да ползват своите професионални звания, присвоени им от тяхната държава-членка по произход, а при необходимост и съкратени форми на тези звания, да ги ползват на езика на държавата-членка по произход. Държавата-членка може да наложи изискването тези звания да се придружават с наименованието и адреса на учебното заведение или изпитната комисия, които са ги присвоили. Когато е налице възможност академично звание от държавата-членка по произход да се обърка в приемащата държава-членка със звание, което, в тази държава-членка, предполага допълнително обучение, което бенефициентът не е завършил, приемащата държава-членка може да изиска от бенефициента да ползва академичното звание на държавата-членка по произход в подходяща форма, предвидена от приемащата държава-членка.

Член 55

Одобряване от здравноосигурителни фондове

Без да се накърнява приложението на член 5, параграф 1 и на член 6, алинея 1, буква(б), държавите-членки, които изискват от лицата, придобили своите професионални квалификации на тяхната територия, да завършат подготвителен период на обучение на работното място и/или професионален стаж, за да бъдат одобрени от здравноосигурителен фонд, освобождават от това задължение титулярите на удостоверения за професионална квалификация "лекар" и "лекар по дентална медицина", придобити в други държави-членки.

ДЯЛ V

АДМИНИСТРАТИВНО СЪТРУДНИЧЕСТВО И ОТГОВОРНОСТ ЗА ПРИЛАГАНЕТО

Член 56

Компетентни органи

1. Компетентните органи на приемащата държава-членка и на държавата-членка по произход работят в тясно сътрудничество и си предоставят взаимно съдействие с цел улесняване на прилагането на настоящата директива. Те гарантират поверителния характер на информацията, която си разменят.

2. Компетентните органи на приемащата държава-членка и държавата-членка по произход си разменят информация относно предприети дисциплинарни мерки или наказателни преследвания, или други сериозни конкретни обстоятелства, които може да засегнат изпълнението на дейностите по настоящата директива, като съблюдават правилата за защита на личните данни, предвидени в Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защитата на лицата при обработката на личните данни и за свободното движение на такива данни и Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 г. относно обработката на лични данни и защита неприкосновеността в електронния съобщителен сектор (Директивата за неприкосновеността и електронните съобщения) .

Държавата-членка по произход проверява истинността на обстоятелствата, а нейните органи вземат решение относно характера и обхвата на разследванията, които трябва да се предприемат, и уведомява приемащата държава-членка относно заключенията, които е направила въз основа на информацията, с която разполага.

3. Всяка държава-членка определя, не по-късно от 20 октомври 2007 г., органите, компетентни да издават или приемат удостоверения за професионални квалификации и други документи или информация, както и органите, компетентни да приемат молби и да вземат решенията, предвидени в настоящата директива, за което уведомява незабавно другите държави-членки и Комисията.

4. Всяка държава-членка определя координатор на дейностите на органите по параграф 1, за което уведомява другите държави-членки и Комисията.

Координаторът изпълнява следните функции:

(а) способства за еднообразното прилагане на настоящата директива;

(б) събира цялата информация, свързана с прилагането на настоящата директива, например относно условията за достъп до регламентирани професии в държавите-членки. За целите на изпълнението на функциите по буква (б), координаторите могат да се обръщат за съдействие към точките за контакт, уредени с член 57.

Член 57

Точки за контакт

Всяка държава-членка определя, не по-късно от 20 октомври 2007 г., точка за контакт, която изпълнява следните функции:

(а) предоставя на гражданите и точките за контакт в останалите държави-членки необходимата им информация във връзка с признаването на професионални квалификации, предвидено в настоящата директива, напр. информация относно националните разпоредби, регламентиращи професиите и упражняването им, вкл. социалното законодателство и, при необходимост, етичните норми;

(б) съдейства на гражданите за упражняване на правата им, предвидени в настоящата директива, при необходимост в сътрудничество с останалите точки за контакт и компетентните органи на приемащата държава-членка. По искане на Комисията, точките за контакт й предоставят информация относно резултатите по запитвания, които разглеждат в съответствие с разпоредбата по буква(б), в срок от два месеца от получаването им.

Член 58

Комисия по признаване на професионални квалификации

1. Работата на Комисията се подпомага от Комитет по признаване на професионални квалификации, наричан по-нататък "комитет", съставен от представители на държавите-членки и председателстван от представител на Комисията.

2. При позоваване на този параграф се прилагат членове 5 и 7 от Решение 1999/468/ЕО, при съблюдаване на разпоредбите на член 8 от това решение. Сроктът по член 5, параграф 6 от Решение 1999/468/ЕО, е определен на два месеца.

3. Комитетът приема свой вътрешен правилник.

Член 59

Консултации

Комисията провежда консултации с експерти от заинтересованите професионални групи по подходящ начин, в частност в контекста на работата на комитета по член 58, и представя на този комитет мотивиран доклад за консултациите.

ДЯЛ VI

ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Член 60

Доклади

1. Считано от 20 октомври 2007 г., държавите-членки представят на всеки две години пред Комисията доклад за прилагането на системата. В допълнение към общите наблюдения, докладът съдържа статистическо обобщение на взетите решения и описание на основните проблеми, свързани с прилагането на настоящата директива.

2. Считано от 20 октомври 2007 г., Комисията съставя на всеки пет години доклад относно прилагането на настоящата директива.

Член 61

Клауза за дерогация

Ако, във връзка с прилагането на една от разпоредбите на настоящата директива, държава-членка се натъкне на значителни затруднения в определена област, Комисията проучва тези затруднения в сътрудничество със заинтересованата държава-членка.

При необходимост, Комисията взема решение, в съответствие с процедурата по член 58, параграф 2, да допусне заинтересованата държава-членка да извърши дерогация от въпросните разпоредби за ограничен период от време.

Член 62

Отмяна

Директиви 77/452/ ЕИО, 77/453/ЕИО, 78/686/ ЕИО, 78/687/ ЕИО, 78/1026/ ЕИО, 78/1027/ ЕИО, 80/154/ ЕИО, 80/155/ ЕИО, 85/384/ ЕИО, 85/432/ ЕИО, 85/433/ ЕИО, 89/48/ ЕИО, 92/51/ ЕИО, 93/16/ ЕИО и 1999/42/ЕО се отменят, считано от 20 октомври 2007 г. Позоваванията на отменените директиви се приемат като позовавания на настоящата директива, а актовете, приети въз основа на тези директиви, не се засягат от отмяната.

Член 63

Въвеждане

Държавите-членки въвеждат в действие законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими за привеждане на законодателствата им в съответствие с настоящата директива, не по-късно до 20 октомври 2007 г. Те уведомяват незабавно Комисията за това. Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, те следва да съдържат позоваване на настоящата директива или да бъдат придружени с такова позоваване в момента на официалното им публикуване. Редът за позоваване се определя от държавите-членки

Член 64

Влизане в сила

Настоящата директива влиза сила на двадесетия ден след датата на публикуването ѝ в Официален вестник на Европейските общности.

Член 65

Адресати

Настоящата директива е адресирана до държавите-членки.

Съставено в Страсбург на 7 септември 2005 г.

За Европейския парламент

Председател

Ж. Борел Фонтелес

За Съвета

Председател

К. Кларк

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Списък на професионалните сдружения или организации, които отговарят на условията по член 3, параграф (2)

ИРЛАНДИЯ

1. The Institute of Chartered Accountants in Ireland
2. The Institute of Certified Public Accountants in Ireland²
3. The Association of Certified Accountants²
4. Institution of Engineers of Ireland
5. Irish Planning Institute

ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО

1. Institute of Chartered Accountants in England and Wales
2. Institute of Chartered Accountants of Scotland
3. Institute of Chartered Accountants in Ireland
4. Chartered Association of Certified Accountants
5. Chartered Institute of Loss Adjusters
6. Chartered Institute of Management Accountants
7. Institute of Chartered Secretaries and Administrators
8. Chartered Insurance Institute
9. Institute of Actuaries
10. Faculty of Actuaries
11. Chartered Institute of Bankers
12. Institute of Bankers in Scotland
13. Royal Institution of Chartered Surveyors
14. Royal Town Planning Institute
15. Chartered Society of Physiotherapy
16. Royal Society of Chemistry
17. British Psychological Society
18. Library Association
19. Institute of Chartered Foresters
20. Chartered Institute of Building
21. Engineering Council
22. Institute of Energy
23. Institution of Structural Engineers
24. Institution of Civil Engineers
25. Institution of Mining Engineers
26. Institution of Mining and Metallurgy
27. Institution of Electrical Engineers
28. Institution of Gas Engineers
29. Institution of Mechanical Engineers

30. Institution of Chemical Engineers
31. Institution of Production Engineers
32. Institution of Marine Engineers
33. Royal Institution of Naval Architects
34. Royal Aeronautical Society
35. Institute of Metals
36. Chartered Institution of Building Services Engineers
37. Institute of Measurement and Control
38. British Computer Society

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Списък на курсове за обучение със специална структура, упоменати в член 11, буква (в), алинея (ii).

1. Курсове за обучение за спомагателни здравни дейности и грижи за деца
Обучение за следното:

в Германия:

- педиатрична медицинска сестра (Kinderkrankenschwester/Kinderkrankenpfleger),
- физиотерапевт (Krankengymnast(in)/Physiotherapeut(in)) ,
- професионален терапевт/специалист по трудотерапия (Beschäftigungs- undArbeitstherapeut/Ergotherapeut),
- логопед (Logopade/Logopadin),
- специалист по ортоптика (Orthoptist(in)),
- акредитиран от държавата работник, полагащ грижи за деца (Staatlich anerkannte(r) Erzieher(in)),
- акредитиран от държавата оздравителен учител (Staatlich anerkannte(r) Heilpadagoge(-in)),
- техник в медицинска лаборатория (medizinisch-technische(r) Laboratoriums- Assistent(in)),
- техник, медицинска рентгенология (medizinisch-technische(r) Radiologie-Assistent(in)),
- медицински техник по функционална диагностика (medizinisch-technische(r) Assistent(in) fur Funktionsdiagnostik),
- ветеринарен техник (veterinarmedizinisch-technische(r) Assistent(in)),
- диетолог (Diatassistent(in)),
- фармацевтичен техник (Pharmazieingenieur), обучение, проведено до 31 март 1994 г. в бившата Германска демократична република или на територията на новите провинции,
- медицинска сестра, психиатрия (Psychiatrische(r) Krankenschwester/Krankenpfleger),
- речев терапевт (логопед) (Sprachtherapeut(in));

в Чешката република:

- асистент, здравни грижи (zdravotnický asistent),
- за което се изисква образование с обща минимална продължителност тринадесет години, включително основно образование с минимална продължителност осем години и средно професионално образование с продължителност четири години, получено в средно медицинско училище и завършено с успешно положен изпит "maturitní zkouška";
- асистент по хранене (nutricní asistent),
- за което се изисква образование с обща продължителност не по-малко от тринадесет години, включително основно образование с минимална продължителност осем години и средно професионално образование с продължителност четири години, получено в средно медицинско училище и завършено с успешно положен изпит "maturitní zkouška";

в Италия:

- зъботехник (odontotecnico),
- оптик (ottico);

в Кипър:

- зъботехник (????????????????),

за което се изисква образование с обща продължителност не по-малко от четиринадесет години, включително основно образование с минимална продължителност шест години, средно образование с продължителност шест години и професионално образование след средното с продължителност две години, последвано от едногодишен професионален стаж;

- оптик (????????? o????????),

за което се изисква образование с обща продължителност не по-малко от четиринадесет години, включително основно образование с минимална продължителност шест години, средно образование с продължителност шест години и професионално образование след средното с продължителност две години, последвано от едногодишен професионален стаж;

в Латвия:

- медицинска сестра в зъболекарски кабинет (zobarstniecibas masa),
за което се изисква образование с обща продължителност не по-малко от тринадесет години, включително общо училищно образование с минимална продължителност десет години и професионално образование с продължителност две години, получено в медицинско училище, последвано от тригодишен професионален стаж, в края на който се изисква успешно полагане на изпит за получаване на свидетелство по специалността;

- асистент в биометрична лаборатория (biomedicinas laborants),
за което се изисква образование с обща продължителност не по-малко от дванадесет години, включително общо училищно образование с минимална продължителност десет години и професионално образование с продължителност две години, получено в медицинско училище, последвано от двегодишен професионален стаж, в края на който се изисква успешно полагане на изпит за получаване на свидетелство по специалността;

- зъботехник (zobu tehnikis),
за което се изисква образование с обща продължителност не по-малко от дванадесет години, включително общо училищно образование с минимална продължителност десет години и професионално образование с продължителност две години, получено в медицинско училище, последвано от двегодишен професионален стаж, в края на който се изисква успешно полагане на изпит за получаване на свидетелство по специалността;

- асистент на физиотерапевт (fizioterapeita asistents),
за което се изисква образование с обща продължителност не по-малко от тринадесет години, включително общо училищно образование с минимална продължителност десет години и професионално образование с продължителност три години, получено в медицинско училище, последвано от тригодишен професионален стаж, в края на който се изисква успешно полагане на изпит за получаване на свидетелство по специалността;

в Люксембург:

- техник, медицинска рентгенология (assistant(e) technique medical(e) en radiologie),
- техник в медицинска лаборатория (assistant(e) technique medical(e) de laboratoire),
- медицинска сестра, психиатрия (infirmier/iere psychiatrique),
- медицински техник – хирургия (assistant(e) technique medical(e) en chirurgie),
- педиатрична медицинска сестра (infirmier/iere puericulteur/trice),
- медицинска сестра - анестезиология (infirmier/iere anesthesiste),
- квалифициран масажист/масажистка (masseur/euse diplome(e)),
- възпитател (educateur/trice);

в Холандия:

- ветеринарен асистент (dierenartsassistent),

за което се изисква образование и обучение с обща минимална продължителност от тринадесет години, включващо:

(i) професионално обучение с минимална продължителност три години, получено в специализирано училище, завършено с полагане на изпит, в някои случаи допълнено със специализация с продължителност една или две години, завършена с полагане на изпит, или
(ii) професионално обучение с минимална продължителност две и половина години, получено в специализирано училище, завършено с полагане на изпит и допълнено с трудов опит с минимална продължителност шест месеца или професионална учебна практика с минимална продължителност от шест месеца в акредитирано заведение, или
(iii) професионално обучение с минимална продължителност две години, получено в специализирано училище, завършено с полагане на изпит и допълнено с трудов опит с минимална продължителност една година или професионална учебна практика с минимална продължителност от една година в акредитирано заведение, или
(iv) за ветеринарните асистенти, (dierenartsassistent) професионално обучение с продължителност три години, получено в специализирано училище (MBO-scheme) или професионално обучение с продължителност три години в рамките на двойната система за чиракуване (LLW), като и в двата случая за завършване на обучението се изисква полагане на изпит;

в Австрия:

- специално базово обучение за медицински сестри, специализиращи грижи за деца и млади хора (spezielle Grundausbildung in der Kinder- und Jugendlichenpflege),
- специално базово обучение за медицински сестри в психиатрични заведения (spezielle Grundausbildung in der psychiatrischen Gesundheits- und Krankenpflege),
- оптик, контактни лещи (Kontaktlinsenoptiker),
- педикюрис (Fußpfleger)
- техник, слухови апарати (Hörgerätekustiker),
- аптекар (Drogist),

за което се изисква образование и обучение с обща продължителност не по-малко от четиринадесет години, включително обучение с минимална продължителност пет години,

получено в структурирана мрежа за обучение, разпределено на чиракуване с минимална продължителност три години, включващо обучение, една част от което е получено на работното място, а друга е проведена в институция за професионално обучение, както и период на професионален стаж и обучение, в края на който се полага изпит за професионални умения, в резултат на който обучаваните получават право да упражняват професията и да обучават чираци;

- масажист (Masseur),

за което се изисква образование и обучение с обща продължителност не по-малко от четиринадесет години, включително обучение с минимална продължителност пет години, получено в структурирана мрежа за обучение, разпределено на чиракуване с продължителност две години, период на професионален стаж и обучение с продължителност две години и курс на обучение с продължителност една година, в края на който се полага изпит за професионални умения, в резултат на който обучаваните получават право да упражняват професията и да обучават чираци;

- работник в детска градина (Kindergartner/in),

- работник, полагащ грижи за деца (Erzieher),

за което се изисква образование и обучение с обща продължителност тринадесет години, което включва професионално обучение с продължителност пет години, проведено в специализирано училище, в края на което се полага изпит;

в Словакия:

- учител по танц в основни училища по изкуствата (ucitel v tanecnom odbore na zakladnych umeleckych skolach),

за което се изисква образование с обща минимална продължителност от четиринадесет и половина години, което включва основно образование с продължителност осем години, образование в средно специализирано училище с продължителност четири години и курс по танцова педагогика с продължителност пет семестъра;

- педагог в специални образователни институции и в центрове за социални услуги (vychovavatel' v specialnych vychovnych zariadeniach a v zariadeniach socialnych sluzieb),

за което се изисква образование с обща минимална продължителност от четиринадесет години, което включва основно образование с продължителност осем/девет години, образование в средно педагогическо училище или друго средно училище с продължителност четири години и допълнително задочно обучение по педагогика с продължителност две години.

2. Сектор майстори занаятчии (Mester/Meister/Maitre), за професиите в които се изисква образование и обучение за придобиване на умения, които не са обхванати в Дял III, Глава II от настоящата директива.

Обучение за следното:

в Дания:

- оптик (optometrist),

този курс на обучение е с обща продължителност четиринадесет години, което включва професионално обучение с продължителност пет години, разделено на теоретично обучение с продължителност две и половина години, проведено от професионалното учебно заведение, и практическо обучение с продължителност две и половина години, проведено на работното място, като в края на професионалното обучение се полага признат изпит по професията за присвояване на званието "Mester";

- ортопедичен техник (ortop?dimekaniker),

този курс на обучение е с обща продължителност четиринадесет години, което включва професионално обучение с продължителност пет години, разделено на теоретично обучение с продължителност две и половина години, проведено от професионалното учебно заведение, и практическо обучение с продължителност две и половина години, проведено на работното място, като в края на професионалното обучение се полага признат изпит по професията за присвояване на званието "Mester";

- майстор на ортопедични обувки (ortop?diskomager),

този курс на обучение е с обща продължителност тринадесет и половина години, което включва професионално обучение с продължителност четири и половина години, разделено на теоретично обучение с продължителност две години, проведено от професионалното учебно заведение, и практическо обучение с продължителност две и половина години, проведено на работното място, като в края на професионалното обучение се полага признат изпит по професията за присвояване на званието "Mester";

в Германия:

- оптик (Augenoptiker),

- зъботехник (Zahntechniker),

- майстор на хирургични бандажи (Bandagist),
- монтажник на слухови апарати (Hörgeräte-Akustiker),
- ортопедичен техник (Orthopadiemechaniker),
- майстор на ортопедични обувки (Orthopadieschuhmacher);

в Люксембург:

- оптик (opticien),
  - зъботехник (mécancien dentaire),
  - монтажник на слухови апарати (audioprothesiste),
  - ортопедичен техник/майстор на хирургични бандажи (mécancien orthopédiste/bandagiste),
  - майстор на ортопедични обувки (orthopédiste-cordonnier),
- тези курсове са с обща продължителност от четиринадесет години, което включва обучение с минимална продължителност пет години, последвано от обучение с минимална продължителност пет години, получено в структурирана мрежа за обучение, една част от което е проведена на работното място, а друга в професионалното учебно заведение, в края на което се полага изпит за получаване на право на упражняване на квалифицирани дейности, самостоятелно или като наето лице със съпоставимо равнище на отговорност;

в Австрия:

- майстор на хирургични бандажи (Bandagist),
- майстор на корсети (Miederwarenerzeuger),
- оптик (Optiker),
- майстор на ортопедични обувки (Orthopadieschuhmacher),
- ортопедичен техник (Orthopadietechniker),
- зъботехник (Zahntechniker),
- градинар (Gärtner),

за което се изисква образование и обучение с минимална продължителност четиринадесет години, вкл. обучение с минимална продължителност пет години, получено в структурирана мрежа за обучение, разделено на чиракуване с минимална продължителност три години, една част от което е проведена на работното място, а друга в професионалното учебно заведение, и което включва професионален стаж и обучение с минимална продължителност две години, в края на което се провежда майсторски изпит за придобиване на право на упражняване на професията, осъществяване обучение на чираци и ползване на званието "Meister"; обучение на майстори занаятчии в областта на селското и горското стопанство:

- майстор по земеделие (Meister in der Landwirtschaft),
- майстор по икономика на селските домакинства (Meister in der landlichen Hauswirtschaft),
- майстор-градинар (Meister im Gartenbau),
- майстор по зеленчукопроизводство (Meister im Feldgemusebau),
- майстор по овощарство и преработване на плодове (Meister im Obstbau und in der Obstverwertung),
- майстор по лозарство и винопроизводство (Meister im Weinbau und in der Kellerwirtschaft),
- майстор по млекопроизводство (Meister in der Molkerei- und Kasereiwirtschaft),
- майстор по коневъдство (Meister in der Pferdewirtschaft),
- майстор по рибовъдство (Meister in der Fischereiwirtschaft),
- майстор по птицевъдство (Meister in der Geflügelwirtschaft),
- майстор по пчеларство (Meister in der Bienenwirtschaft),
- майстор по лесовъдство (Meister in der Forstwirtschaft),
- майстор по разсаждане на гори и управление на горите (Meister in der Forstgarten- und Forstpflégewirtschaft),
- майстор по складово стопанство в земеделието (Meister in der landwirtschaftlichen Lagerhaltung),

за което се изисква образование и обучение с минимална продължителност петнадесет години, вкл. обучение с минимална продължителност шест години, получено в структурирана мрежа за обучение, разделено на чиракуване с минимална продължителност три години, една част от което е проведена на работното място, а друга в професионалното учебно заведение, и което включва професионален стаж с минимална продължителност три години, в края на което се провежда майсторски изпит за придобиване на право на осъществяване обучение на чираци и ползване на званието "Meister";

в Полша:

- преподавател, практическо професионално обучение (Nauczyciel praktycznej nauki zawodu), за което се изисква обучение с продължителност:

(i) основно образование с продължителност осем години и средно професионално образование с продължителност пет години или равностойно средно образование в подходяща област, последвано от педагогически курс с обща минимална продължителност 150 часа, курс по безопасност и хигиена на труда и двегодишен професионален опит по професията, която лицето ще преподава; или

(ii) основно образование с продължителност осем години и средно професионално образование с продължителност пет години с диплома за завършване на техническо педагогическо училище след средното образование; или
(iii) основно образование с продължителност осем години и базово средно професионално образование с продължителност две до три години, както и професионален опит с минимална продължителност три години, удостоверен с образователно-квалификационна степен "магистър" по съответната професия, след което се изисква завършване на педагогически курс с минимална продължителност 150 часа;

в Словакия:

- магистър по професионално образование (majster odbornej vuchovy), за което се изисква образование с обща минимална продължителност дванадесет години, включващо основно образование с продължителност осем години, професионално образование с продължителност четири години (завършено средно професионално образование и/или чиракуване в рамките на съответния (или сроден) курс на професионално обучение или чиракуване), професионален стаж с обща минимална продължителност три години в областта на завършеното образование или чиракуване на лицето и допълнително обучение по педагогика в педагогически факултет или в технически университет или завършено средно образование и чиракуване в рамките на съответния (или сроден) курс на професионално обучение или чиракуване), професионален стаж с обща минимална продължителност три години в областта на завършеното образование или чиракуване на лицето и допълнително обучение по педагогика в педагогически факултет, или, към 1 септември 2005 г. завършено специализирано образование по специална педагогика, проведено в методологичните центрове за магистри по професионално образование към специалните училища, без допълнителен педагогически курс.

3. Сектор мореплаване

(а) Морски транспорт

Обучение за следното:

в Чешката република:

- палубен асистент (palubni asistent),
- дежурен офицер на мостик (namorni porucik),
- първи помощник-капитан (prvni palubni dustojnik),
- капитан (kapitan),
- механик (strojni asistent),
- машинен инженер (strojni dustojnik),
- втори механик (druhy strojni dustojnik),
- главен механик (prvni strojni dustojnik),
- електротехник (elektrotechnik),
- главен електротехник (elektrodustojnik);

в Дания:

- корабен капитан (skibsforer),
- първи помощник-капитан (overstyrmand),
- старши кормчия, палубен офицер (enestyrmand, vagthavende styrmand),
- палубен офицер (vagthavende styrmand),
- механик (maskinchef),
- главен механик (l. maskinmester),
- главен механик/дежурен механик (l. maskinmester/vagthavende maskinmester);

в Германия:

- капитан, крайбрежно плаване с големи кораби (Kapitan AM),
- капитан, крайбрежно плаване (Kapitan AK),
- палубен офицер, крайбрежно плаване с големи кораби (Nautischer Schiffsoffizier AMW),
- палубен офицер, крайбрежно плаване (Nautischer Schiffsoffizier AKW),
- главен механик, категория С (Schiffsbetriebstechniker CT - Leiter von Maschinenanlagen),
- корабен механик, категория С (Schiffsmaschinist CMA -Leiter von Maschinenanlagen),
- корабен инженер, категория С (Schiffsbetriebstechniker CTW),
- корабен механик, категория С – дежурен механик (Schiffsmaschinist CMAW - Technischer Alleinoffizier);

в Италия:

- палубен офицер (ufficiale di coperta),
- инженер (ufficiale di macchina);

в Латвия:

- корабен електроинженер (kugu elektromehānikis),
- оператор на хладилно оборудване (kuga saldesanas iekartu masinists);

в Холандия:

- първи помощник капитан (крайбрежно плаване) (с допълнително обучение) (stuurman kleine handelsvaart (met aanvulling)),
  - механик крайбрежно плаване (дипломиран) (diploma motordrijver),
  - длъжностно лице по VTS (VTS-functionaris);
- за които се изисква следното обучение:
- в Чешката република:

(i) за палубен асистент (palubni asistent),

1. лица, навършили 20-год. възраст.

(а) морска академия или морски колеж — факултет по корабоплаване, като и двата курса трябва да са завършени с полагане на изпит "maturitni zkouska" и акредитиран морски стаж с минимална продължителност шест месеца на кораб по време на обучението; или

(б) акредитиран морски стаж с минимална продължителност две години с носене на дежурства на поддържащо равнище на кораби и завършен акредитиран курс, отговарящ на изискванията на компетентност по раздел А-II/1 от Международната конвенция за вахтената служба и нормите за подготовка и освидетелстване на моряците, проведен от морска академия или колеж в държава-страна по Международната конвенция за вахтената служба и нормите за подготовка и освидетелстване на моряците, и успешно полагане на изпит пред изпитна комисия, призната от Комисията за морски транспорт на Чешката република;

(ii) за дежурен офицер на мостик (namorni pogucik),

1. акредитиран морски стаж на длъжност палубен асистент на кораби с брутно водоизместване повече от 500 тона с минимална продължителност шест месеца за завършилите морски колеж или академия, или една година за завършилите акредитирани курсове, което включва моряшка вахтена служба с минимална продължителност шест месеца;

2. надлежно попълнен и одобрен дневник на бордното обучение на палубни кадети;

(iii) за първи помощник-капитан (prvni palubni dustojnik),
свидетелство за правоспособност на помощник-капитан на кораби с брутно водоизместване повече от 500 тона и акредитиран морски стаж с минимална продължителност дванадесет месеца в това качество;

(iv) за капитан (kapitan),

= свидетелство за стаж като капитан на кораби с брутно водоизместване между 500 и 3000 тона,

= свидетелство за правоспособност на помощник-капитан на кораби с брутно водоизместване повече от 3 000 тона и акредитиран морски стаж с минимална продължителност шест месеца на тази длъжност на кораби с брутно водоизместване повече от 500 тона и акредитиран морски стаж с минимална продължителност шест месеца на тази длъжност на кораби с брутно водоизместване повече от 3 000 тона;

(v) за механик (strojni asistent),

1. лица, навършили 20-год. възраст;

2. завършена морска академия или морски колеж – факултет по корабно инженерство и акредитиран морски стаж с минимална продължителност шест месеца на кораби по време на обучението;

(vi) за машинен инженер (strojni dustojnik),
акредитиран морски стаж на длъжност механик с минимална продължителност шест месеца след завършване на морска академия или колеж;

(vii) за втори механик (druhy strojni dustojnik), акредитиран морски стаж с минимална продължителност дванадесет месеца на длъжност трети механик на кораби, оборудвани с основна енергетична установка с мощност 750 kW или повече;

(viii) за главен механик (prvni strojni dustojnik),

подходящо свидетелство за стаж на длъжност втори механик на кораби, оборудвани с основна енергетична установка с мощност 3 000 kW или повече и акредитиран морски стаж на тази длъжност с минимална продължителност шест месеца;

(ix) за електротехник (elektrotechnik),

1. лица, навършили 18-год. възраст.

2. завършена морска или друга академия, факултет по електротехника или техническо училище или колеж по електротехника, като се изисква всички тези курсове на обучение да са завършени с полагане на изпит "maturitni zkouska", както и одобрен стаж с минимална продължителност дванадесет месеца в областта на електротехниката;

(x) за главен електротехник (elektrodustojnik)

1. завършена морска академия или колеж, факултет по корабна електротехника или друга академия или средно професионално училище по електротехника, като се изисква всички тези курсове на обучение да са завършени с полагане на изпит "maturitni zkouska" или държавен изпит;

2. акредитиран морски стаж на длъжност електротехник с минимална продължителност дванадесет месеца за завършилите академия или колеж, или двадесет и четири месеца за завършилите средно училище;

в Дания, основно образование с продължителност девет години, последвано от базово обучение и/или морски стаж с продължителност между 17 и 36 месеца, допълнени от:
(i) за палубен офицер – специализирано професионално образование с продължителност една година,

(ii) за останалите длъжности - специализирано професионално образование с продължителност три години.

в Германия, образование с обща продължителност между 14 и 18 години, което включва базово професионално обучение с продължителност три години и морски стаж с продължителност една година, последвана от специализирано професионално образование с продължителност една или две години, допълнено, при необходимост, с двегодишен стаж в корабоплаването;

в Латвия:

(i) за корабен електроинженер (kugu elektromehānikis),

1. лица, навършили 18-год. възраст;

2. за което се изисква образование с минимална обща продължителност дванадесет и половина години, включително основно образование с минимална продължителност девет години и професионално образование с минимална продължителност три години. В допълнение се изисква морски стаж с минимална продължителност шест месеца като корабен електротехник или помощник на корабния електроинженер на кораби, оборудвани с основна енергетична установка с мощност 750 kW или повече. Професионалното обучение се завършва с полагане на специален изпит пред компетентния орган в съответствие с програмата за обучение, одобрена от Министерството на транспорта;

(ii) за оператор на хладилно оборудване (kuga saldesanas iekartu masinists),

1. лица, навършили 18-год. възраст;

2. за което се изисква образование с минимална обща продължителност тринадесет години, включително основно образование с минимална продължителност девет години и професионално образование с минимална продължителност три години. В допълнение се изисква морски стаж с минимална продължителност дванадесет месеца като помощник на

инженера по хладилното оборудване. Професионалното обучение се завършва с полагане на специален изпит пред компетентния орган в съответствие с програмата за обучение, одобрена от Министерството на транспорта;

в Италия, обучение с обща продължителност тринадесет години, от което професионално обучение с минимална продължителност пет години, при завършването на което се полага изпит, и което се допълва при необходимост с учебна практика.

в Холандия:

(i) за първи помощник капитан (крайбрежно плаване) (с допълнително обучение) (stuurman kleine handelsvaart (met aanvulling)), и механик крайбрежно плаване (дипломиран) (diploma motordrijver), курс на обучение с продължителност четиринадесет години, от които минимум две години обучение в специализирано професионално учебно заведение, допълнено с учебна практика с продължителност дванадесет месеца а,

(ii) за длъжностно лице по VTS (VTS-functionaris) курс на обучение с продължителност петнадесет години, включително висше професионално образование с минимална продължителност три години (HBO) или полувисше професионално образование (MBO), последвано от национални и регионални курсове за специализация, всеки от които включва теоретично обучение с минимална продължителност дванадесет седмици и завършва с полагане на изпит,

и които са признати по реда на Международната конвенция за вахтената служба и нормите за подготовка и освидетелстване на моряците от 1978 г..

(б) Морски риболов

Обучение за следното:

в Германия:

- капитан, дълбоководен морски риболов (Kapitan BG/Fischerei),
- капитан, крайбрежен риболов (Kapitan BLK/Fischerei),
- палубен офицер, дълбоководни кораби (Nautischer Schiffsoffizier BGW/Fischerei),
- палубен офицер, крайбрежни кораби (Nautischer Schiffsoffizier BK/Fischerei);

в Холандия:

- първи помощник-капитан/инженер V (stuurman werktuigkundige V),
- инженер IV (риболовни кораби) (werktuigkundige IV visvaart),
- първи помощник-капитан IV (риболовни кораби) (stuurman IV visvaart),
- първи помощник-капитан /инженер VI (stuurman werktuigkundige VI),

за които се изисква следното обучение:

- в Германия, обучение с обща продължителност между 14 и 18 години, което включва курс на базово професионално обучение с продължителност три години и морски стаж с продължителност една година, последван от специализирано професионално обучение с продължителност една или две години, допълнено, при необходимост, с двегодишен стаж по корабоплаване,

- в Холандия, курс на обучение с продължителност между 13 и 15 години, минимум две години от които са проведени в специализирано професионално училище, допълнен с трудов опит с продължителност 12 месеца,

и признати по реда на конвенцията от Торемолинос (Международна конвенция за безопасността на риболовните кораби от 1977 г.).

4. Технически сектор

Обучение за следното:

в Чешката република:

- правоспособен техник, правоспособен строител (autorizovaný technik, autorizovaný stavitel), за което се изисква професионално обучение с минимална обща продължителност девет години, включително средно техническо образование с продължителност четири години, при завършването на което се полага изпитът "maturitní zkouška" (средно техническо училище), и петгодишен професионален опит, в края на който се полага тест за професионална квалификация за упражняване на определени професионални дейности в областта на строителството (в съответствие със Закон № 50/1976 Sb. (Закон за строителството) и Закон № 360/1992 Sb.);

- водач на релсово превозно средство (fyzická osoba řídicí drážní vozidlo),

за което се изисква образование с минимална обща продължителност дванадесет години, включително основно образование с минимална продължителност осем години и средно професионално образование с минимална продължителност четири години, при завършването на което се полага изпитът "maturitní zkouška" и държавен изпит по задвижваща сила на превозните средства;

- техник по контрол на железния път (drážní revizní technik),

за което се изисква образование с минимална обща продължителност дванадесет години,

включително основно образование с минимална продължителност осем години и средно професионално образование с минимална продължителност четири години, получено в средно училище по механика или електроника, при завършването на което е положен изпитът "maturitni zkouska";

- инструктор, обучение на водачи на моторни превозни средства (ucitel autoskoly), лица, навършили 24-год. възраст; за длъжността се изисква образование с минимална обща продължителност дванадесет години, включително основно образование с минимална продължителност осем години и средно професионално образование с минимална продължителност четири години в областта на пътното движение или механиката, при завършването на което е положен изпитът "maturitni zkouska";

- Държавен техник по контрол на техническото състояние на моторни превозни средства (kontrolni technik STK),

лица, навършили 21-год. за длъжността се изисква образование с минимална обща продължителност дванадесет години, включително основно образование с минимална продължителност осем години и средно професионално образование с минимална продължителност четири години, при завършването на което е положен изпитът "maturitni zkouska", последвано от двегодишен професионален стаж; заинтересованото лице трябва да притежава свидетелство за правоуправление на моторно превозно средство и чисто съдебно минало, а също така трябва да е завършило специално обучение за държавни техници с минимална продължителност 120 часа и да е положило успешно съответен изпит;

- механик по контрол на отработилите газове на моторните превозни средства (mechanik mereni emisi),

за което се изисква образование с минимална обща продължителност дванадесет години, включително основно образование с минимална продължителност осем години и средно професионално образование с минимална продължителност четири години, при завършването на което е положен изпитът "maturitni zkouska"; освен това кандидатите трябва да са натрупали технически стаж с минимална продължителност три години и да са получили специално обучение за професията "механик по контрол на отработилите газове на моторните превозни средства" с продължителност осем часа, завършено с успешно положен изпит;

- капитан, клас I (kapitan I. tridy),

за което се изисква образование с минимална обща продължителност петнадесет години, включително основно образование с продължителност осем години и професионално образование с продължителност три години, при завършването на което е положен изпитът "maturitni zkouska", както и изпит, в резултат на който е издадено свидетелство за правоспособност. Това професионално образование се допълва с четиригодишен професионален стаж, в края на който се полага изпит;

- реставратор на паметници на изкуството и занаятите (restaurator pamatek, ktore jsou dily umeleckych remesel),

за което се изисква образование с обща продължителност дванадесет години, когато се включва пълно средно образование по реставрацията или между 10 и 12 години в сроден курс, плюс професионален стаж с продължителност пет години, когато става дума за пълно средно техническо образование, при завършването на което е положен изпитът "maturitni zkouska", или осемгодишен професионален стаж, когато остава дума за средно техническо образование, завършено с полагане на заключителен изпит за чираци;

- реставратор на произведения на изкуството, които не са паметници, и се съхраняват в колекциите на музеи и галерии, и на други културни ценности (restaurator del vytvarnych umeni, ktera nejsou pamatkami a jsou ulozena ve sbirkach muzei a galerii, a ostatnich predmetu kulturni hodnoty),

за което се изисква образование с обща продължителност дванадесет плюс петгодишен професионален опит след завършване на пълно средно техническо образование в курс по реставрацията, след завършването на което е положен изпитът "maturitni zkouska";

- специалист по управление на отпадъците (odpadovy hospodar),

за което се изисква образование с минимална обща продължителност дванадесет години, включително основно образование с минимална продължителност осем години и средно професионално образование с минимална продължителност четири години, при завършването на което е положен изпитът "maturitni zkouska", както и професионален опит с минимална продължителност пет години в сектора на управлението на отпадъците, натрупан през последните десет години;

- технически ръководител взривни работи (technicky vedouci odstrelu),

за което се изисква образование с минимална обща продължителност дванадесет години, включително основно образование с минимална продължителност осем години и средно професионално образование с минимална продължителност четири години, при завършването на което е положен изпитът "maturitni zkouska",

и последвано от:

двегодишен професионален опит като бомбаджия (при подземни взривни) работи или с продължителност една година (при взривни работи на открито), което включва шест месеца служба като помощник-бомбаджия;

курс на обучение с продължителност 100 часа, включващ теоретично и практическо обучение, при завършването на който е положен изпит пред компетентната областна минна служба; професионален опит с продължителност шест месеца или повече, от работа по планиране и провеждане на мащабни взривни работи;

технически курс с продължителност 32 часа, включващ теоретично и практическо обучение, при завършването на който е положен изпит пред Чешката минна служба;

в Италия:

- геодезист в строителството (geometra),
- землемер (perito agrario),

за което се изисква средно техническо образование с обща минимална продължителност тринадесет години, включващо задължително училищно образование с продължителност осем години, последвано от средно образование с продължителност пет години, което включва професионално обучение с продължителност три години, при завършване на което се полага изпит за придобиване на техническа образователна степен "бакалавър", и допълнено с:

(i) за геодезисти в строителството: учебна практика в професионално бюро с минимална продължителност две години или петгодишен професионален опит;

(ii) за землемери, завършване на учебна практика с минимална продължителност две години, след което се полага държавен изпит;

в Латвия:

- помощник-машинист, локомотивен (vilces lidzekla vaditaja (masinista) paligs), лица, навършили 18-год., изисква се образование с минимална обща продължителност дванадесет години, включително основно образование с минимална продължителност осем години и средно професионално образование с минимална продължителност четири години; професионалното образование завършва с полагане на изпит на работодателя; компетентният орган издава свидетелство за правоспособност с петгодишен срок на валидност;

в Холандия:

- съдия-изпълнител (gerechtsdeurwaarder),
- производител на зъбни протези (tandprotheticus),

за което се изисква средното образование и професионално обучение:

(i) за съдия-изпълнител (gerechtsdeurwaarder), образование с обща продължителност деветнадесет години, което включва задължително училищно образование с продължителност осем години, последвано от средно образование с продължителност осем години, което включва техническо образование с продължителност четири години, при завършването на което се полага държавен изпит; допълва се с теоретично и практическо професионално обучение с продължителност три години;

(ii) за производител на зъбни протези (tandprotheticus), редовно обучение с продължителност петнадесет години и задочно обучение с продължителност три години, включително основно образование с продължителност осем години и средно образование с продължителност четири години, завършване на професионално образование с продължителност три години, включващо теоретично и практическо обучение като зъботехник, допълнено от задочно обучение като производител на зъбни протези с продължителност три години, в края на което се полага изпит;

в Австрия:

- лесовъд (Forster),
- бюро за технически консултации (Technisches Buro),
- предоставяне на работна ръка под наем (Uberlassung von Arbeitskräften - Arbeitsleihe),
- посредник по заетостта (Arbeitsvermittlung),
- инвестиционен консултант (Vermögensberater),
- частен детектив (Berufsdetektiv),
- охранител (Bewachungsgewerbe),
- агент, недвижими имоти (Immobilienmakler),
- управител, недвижими имоти (Immobilienverwalter),
- организатор на строителство (Baustrager, Bauorganisator, Baubetreuer),
- бюро за събиране на дългови задължения (Inkassoburo/Inkassoinstitut),

за които се изисква образование и обучение с обща минимална продължителност 15 години, включително основно образование с продължителност осем години и средно техническо или търговско образование с минимална продължителност пет години, при завършване на което се полага изпит за техническа или търговска правоспособност, допълнено с обучение на работното място с минимална продължителност две години, в края на което се полага изпит за придобиване на професионална правоспособност;

- консултант, застраховане (Berater in Versicherungsangelegenheiten),

за което се изисква образование и обучение с обща продължителност 15 години, което включва обучение с продължителност шест години, последвано от обучение в структурирана мрежа за обучение, разпределено на чиракуване с продължителност три години и тригодишен професионален стаж и обучение, в края на което се полага изпит;

- майстор строител/проектиране и технически изчисления (Planender Baumeister),
- майстор строител на съоръжения от дърво/ проектиране и технически изчисления (Planender Zimmermeister),

за което се изисква образование и обучение с обща минимална продължителност 18 години, което включва професионално обучение с минимална продължителност девет години, разпределено на средно техническо образование с продължителност 4 години и професионална практика и обучение с продължителност 5 години, в края на които се полага професионален изпит за придобиване на право на упражняване на професията и обучение на чираци, доколкото това обучение се отнася до правото на проектиране на сгради, изготвяне на технически изчисления и упражняване надзор върху строителството (привилегията, дадена от Мария Терезия);

- търговски счетоводител (Gewerblicher Buchhalter), съгласно законодателния акт Gewerbeordnung от 1994 г. (Закон за търговията, занаятите и индустрията от 1994 г.);
- счетоводител на свободна практика (Selbständiger Buchhalter), съгласно законодателния акт Bundesgesetz über die Wirtschaftstreuhandberufe от 1999 г. (закон за публичните счетоводни професии от 1999 г.);

в Полша:

- диагностик, извършващ проверки за техническата изправност на моторни превозни средства в пункт за технически контрол на базово ниво (diagnosta przeprowadzający badania techniczne w stacji kontroli pojazdów o podstawowym zakresie badań),

за което се изисква основно образование с продължителност осем години и средно техническо образование по моторни превозни средства с продължителност пет години, както и професионален стаж в автосервиз или работилница с продължителност три години, което обхваща 51 часа базово обучение по осъществяване на контрол по техническата изправност на моторните превозни средства и успешно полагане на квалификационния изпит,

- диагностик, извършващ проверки за техническата изправност на моторни превозни средства в окръжен пункт за технически контрол (diagnosta przeprowadzający badania techniczne pojazdów w okręgowej stacji kontroli pojazdów),

за което се изисква основно образование с продължителност осем години и средно техническо образование по моторни превозни средства с продължителност пет години, както и професионален стаж в автосервиз или работилница с продължителност четири години, което обхваща 51 часа базово обучение по осъществяване на контрол по техническата изправност на моторните превозни средства и успешно полагане на квалификационния изпит;

- диагностик, извършващ проверки за техническата изправност на моторни превозни средства в пункт за технически контрол (diagnosta wykonujący badania techniczne pojazdów w stacji kontroli pojazdów),

за което се изисква:

(i) основно образование с продължителност осем години и средно техническо образование по моторни превозни средства с продължителност пет години, както и доказан професионален стаж в автосервиз или работилница с продължителност четири години, или

(ii) основно образование с продължителност осем години и средно техническо образование в област, различна от моторни превозни средства с продължителност пет години, както и професионален стаж в автосервиз или работилница с продължителност осем години, обхващащ общо 113 часа обучение, вкл. базово и специализирано обучение, с полагане на изпити след всеки етап.

Продължителността в часове и общия обхват на отделните курсове в рамките на цялостното обучение за диагностик са отделно разписани в Наредбата относно подробните изисквания към диагностите от 28 ноември 2002 г. на Министерството на инфраструктурата (ОВ, бр. 208 от 2002 г., позиция 1769);

- диспечер в железопътния транспорт (dyżurny ruchu),

за което се изисква основно образование с продължителност осем години и средно техническо образование с продължителност четири години, със специализация по железопътен транспорт, както и преминаване на курс за подготовка на диспечери в железопътния транспорт с продължителност 45 дни, в края на който се полага квалификационен изпит, или основно образование с продължителност осем години и средно техническо образование с продължителност пет години, със специализация по железопътен транспорт, както и преминаване на курс за подготовка на диспечери в железопътния транспорт с продължителност 63 дни, в края на който се полага квалификационен изпит.

5. Курсове, акредитирани в Обединеното като национални професионални квалификации или шотландски професионални квалификации

Обучение за:

- регистрирана ветеринарна медицинска сестра (listed veterinary nurse),
- минен електроинженер (mine electrical engineer),
- минен инженер (mine mechanical engineer),
- лекар по дентална медицина (dental therapist),
- дентален асистент (dental hygienist),
- оптик (dispensing optician),
- заместник-директор в мина (mine deputy),
- съдебен администратор по несъстоятелност (insolvency practitioner),
- лицензиран юрист по прехвърляне на имоти (licensed conveyancer),
- първи помощник-капитан, товарни/пътнически кораби – без ограничения (first mate — freight/passenger ships — unrestricted),
- втори помощник-капитан, товарни/пътнически кораби (second mate — freight/passenger ships — unrestricted),
- трети помощник-капитан, товарни/пътнически кораби (third mate — freight/passenger ships unrestricted),
- палубен офицер, товарни/пътнически кораби – без ограничения (deck officer — freight/passenger ships — unrestricted),
- дежурен офицер, товарни/пътнически кораби – без ограничения ("engineer officer - freight/passenger ships - unlimited trading area"),
- акредитиран технически експерт по управление на отпадъците ("certified technically competent person in waste management"),

за придобиване на квалификации, акредитирани като национални професионални квалификации или, за Шотландия, акредитирани като шотландски професионални квалификации, на нива 3 и 4 от Националната рамка за професионални квалификации на Обединеното кралство.

Дефинициите за тези нива са, както следва:

- ниво 3: компетентност по широк кръг разнообразни дейности, изпълнявани в различен контекст, повечето от които са сложни и нерутинни. Налице и значителна степен на отговорност и самостоятелност, при което често е необходим контрол и ръководство от други лица,
- ниво 4: компетентност по широк кръг сложни, технически и професионални дейности, изпълнявани в различен контекст и при значителна степен на отговорност и самостоятелност. Често се носи отговорност за работата на други лица и за разпределението на ресурсите.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Списък на регламентираното образование и обучение, посочено в член 13, параграф 2, алинея 3

В Обединеното кралство:

Регламентираните обучения, водещи до квалификации, признати като "National Vocational Qualifications" (NVQ) или признати в Шотландия като "Scottish Vocational Qualifications", които са на равнище 3 и 4 от "National Framework of Vocational Qualifications" в Обединеното кралство.

Тези равнища се определят както следва:

- Равнище 3: способност да се упражнява широк кръг от разнообразни дейности в много различни ситуации, като повечето от дейностите са сложни и нерутинни. Съответната отговорност и самостоятелност са значителни, а упражняваните функции на това равнище често пъти включват наблюдение и ръководство на други лица.
- Равнище 4: способност да се упражняват широк кръг от сложни технически или специализирани дейности в много разнообразни ситуации и със значителна степен на лична отговорност и самостоятелност. Упражняваните на това равнище функции често пъти включват отговорност за извършената от други лица работа и разпределение на средства.

В Германия

Следните регламентирани обучения:

- Регламентирани обучения, които са подготовка за упражняването на професиите "технически асистент" (technische(r) Assistent(in)), търговски асистент" (kaufmannische(r) Assistent(in)), социални професии (soziale Berufe) и професията "лицензиран от държавата инструктор по правилно дишане, говорна култура и дикция" (staatlich geprufte(r) Atem-, Sprech- und Stimmlehrer(in), с обща продължителност минимум 13 години, които изискват

успешно завършване на средно образование (mittlerer Bildungsabschluss), и които включват:

- (i) минимум три години професионално обучение в специализирано училище (Fachschule), обучението в което завършва с изпит и при необходимост, допълнено с една- или две-годишна специализация, която също завършва с изпит, или

- (ii) минимум две и половина години в специализирано училище (Fachschule), обучението в което завършва с изпит и допълнено с професионална практика с продължителност не по-малко от шест месеца или с учебна практика с продължителност не по-малко от шест месеца в лицензирано заведение; или

- (iii) минимум две години в специализирано училище (Fachschule), обучението в което завършва с изпит и допълнено с професионална практика с продължителност не по-малко от една година или учебна практика с продължителност не по-малко от една година в лицензирано заведение;

- Регламентирани обучения по професията "лицензиран от държавата (staatlich geprufte(r)) техник" (Techniker(in)), "бизнес икономист" (Betriebswirt(in)), "дизайнер", (Gestalter(in)) и "домашен асистент" (Familienpfleger(in)), с обща продължителност не по-малко от 16 години, необходимо условие за което е успешното завършване на задължителното училищно образование или еквивалентно образование и обучение (с продължителност не по-малко от девет години) и успешно завършване на обучение в професионално училище (Berufsschule) с продължителност не по-малко от три години, което се провежда след завършване на минимум две години професионална практика, и включва редовно образование и обучение с продължителност не по-малко от две години или задочна форма на образование и обучение с еквивалентна продължителност.

- Регламентирани обучения и регламентирано обучение на работното място, с обща продължителност не по-малко от 15 години, необходимо условие за което е, общо казано, успешното завършване на задължителното училищно образование (с продължителност не по-малко от девет години) и професионално обучение (обикновено три години), което в общия случай включва минимум две години професионална практика (три години в повечето случаи) и изпит при условията на обучение на работното място, подготовката за който обикновено включва обучение, което се провежда или едновременно с професионалната практика (минимум 1000 часа), или редовно (минимум една година).

Германските власти изпращат на Комисията и на другите държави-членки списък с обученията по това Приложение.

В Холандия:

- регламентирано обучение с обща продължителност не по-малко от 15 години, необходимо условие за което е успешното завършване на осем години основно образование плюс четири години, или междинно общо средно образование ("MAVO"), или подготвително професионално образование (VBO), или общо средно образование на по-високо равнище, което изисква завършването на три-годишен или четири-годишен курс в колеж за междинно професионално образование (MBO), което завършва с изпит.

- регламентирано обучение с обща продължителност не по-малко от 16 години, необходимо условие за което е успешното завършване на осем-годишен курс основно образование плюс четири години най-малко подготвително професионално образование (VBO), или по-висока степен на общо средно образование, което изисква завършването на минимум четири години професионално обучение по система за чиракуване, която включва минимум един ден теоретично обучение в колеж всяка седмица, а през останалите дни практическо обучение в център за практическо обучение или във фирма, и завършва с изпит за средно или висше образование.

Холандските власти изпращат на Комисията и на другите държави-членки списък с обученията по това Приложение.

В Австрия:

- Обучения в средните професионални училища (Berufsbildende Hohere Schulen) и средните учебни заведения по селско и горско стопанство (Hohere Land- und Forstwirtschaftliche Lehranstalten), включително и специализираните форми на обучение (einschließlich der Sonderformen), структурата и равнището на които се определя от законовите, подзаконовите и административните разпоредби.

Тези обучения са с обща продължителност не по-малко от 13 години и включват пет години професионално обучение, което завършва със заключителен изпит, успешното полагане на който е доказателство за правоспособност.

- Обучения в учебни заведения за придобиване на майсторско свидетелство (Meisterschulen), майсторски класове (Meisterklassen), училища за подготовка на началник-цехове (Werkmeisterschulen) или училища по строителни занаяти (Bauhandwerkerschulen), структурата и равнището на които се определя от законовите, подзаконовите и административните разпоредби.

Тези обучения са с обща продължителност не по-малко от 13 години, като включват девет

години задължително образование, последвано от или минимум три години професионално обучение в специализирано училище, или минимум три години обучение във фирма и успоредно с това в професионално-техническо училище (Berufsschule), като и двете обучения завършват с изпит, и се допълват от успешно завършване на минимум едногодишно обучение в учебно заведение за придобиване на майсторско свидетелство (Meisterschule), майсторски класове (Meisterklassen), училище за подготовка на началник-цехове (Werkmeisterschule) или училище по строителни занаяти (Bauhandwerkerschule). В повечето случаи общата продължителност е минимум 15 години, които включват периоди на професионална практика, които или предхождат обучението в тези заведения, или се провеждат успоредно със заочна форма на обучение (минимум 960 часа). Австрийски власти изпращат на Комисията и на другите държави-членки списък с обученията по това Приложение.

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

Дейности, свързани с категориите професионален стаж, съгласно членове 17, 18 и 19

Списък I

Главни групи, обхванати от Директива 64/427/ЕИО, изменена от Директива 69/77/ЕИО, и от Директиви 68/366/ЕИО и 82/489/ЕИО

1

Директива 64/427/ЕИО

(Директива за либерализация: 64/429/ЕИО)

Номенклатура от Спогодбата от Ница (съответстваща на главни групи от 23 до 40 от МСИК)

Главна група	23	Производство на текстилни продукти
	232	Производство и обработка на текстилни материали с машини за вълна
	233	Производство и обработка на текстилни материали с машини за памук
	234	Производство и обработка на текстилни материали с машини за коприна
	235	Производство и обработка на текстилни материали с машини за лен и коноп
	236	Други производства на въжета от текстилни влакна (юта, твърди влакна и т.н.)
	237	Производство на трикотажни и плетени продукти
	238	Апретура на текстилни продукти
	239	Други текстилни производства
Главна група	24	Производство на обувки, дрехи и постелки
	241	Машинно производство на обувки (с изключение на гумени и дървени обувки)
	242	Ръчно производство и поправка на обувки
	243	Производство на дрехи (с изключение на кожи)
	244	Производство на дюшеци и постелки
	245	Кожарско производство
Главна група	25	Производство на дървени и коркови продукти, с изключение на мебели
	251	Рязане на трупи и промишлена подготовка на дървесина
	252	Производство на дървени полуфабрикати
	253	Серийно производство на дървени строителни елементи,

		включително подови настилки
	254	Производство на дървени контейнери
	255	Производство на други дървени продукти (с изключение на мебели)
	259	Производство на сламени, коркови, раkitови, кошничарски и ратанови продукти; производство на четки
Главна група	26	260 Производство на дървен мебели
Главна група	27	Производство на хартия и хартиени продукти
	271	Производство на полуцелулоза, хартия и картон
	272	Преработка на хартия и картон и производство на продукти от полуцелулоза
Главна група	28	280 Печатарска, издателска и други свързани с тях промишлености
Главна група	29	Кожарска промишленост
	291	Предприятия за щавене и апретура на кожи
	292	Производство на кожени продукти
бивша Главна група	30	Производство на гумени и пластмасови продукти, изкуствени влакна и нишестени продукти
	301	Преработка на гума и азбест
	302	Преработка на пластмаси
	303	Производство на изкуствени влакна
бивша Главна група	31	Химическа промишленост
	311	Производство на основни химикали и по-нататъшна преработка на тези химикали
	312	Специализирано производство на химически продукти главно за промишлени и селскостопански цели (включително производство за промишлена употреба на мазнини и масла от растителен и животински произход от Група 312 по МСИК)
	313	Специализирано производство на химически продукти главно за битова употреба (с изключение на производството на медицински и фармацевтични продукти (бивша Група 319 по МСИК)
Главна група	32	320 Нефтопреработвателна промишленост
Главна група	33	Производство на неметални минерални продукти
	331	Производство на конструкционни глинени продукти
	332	Производство на стъкло и стъклени продукти
	333	Производство на керамични продукти, включително огнеупорни продукти
	334	Производство на цимент, варовик и хоросан
	335	Производство на конструкционни материали в бетон, цимент и хоросан
	339	Каменоделство и производство на други неметални минерални продукти
Главна група	34	Производство и първична преработка на черни и цветни метали
	341	Производство на чугун и стомана (по смисъла на Договора за ЕОВС, включително обединените коксови заводи към стоманолейярните)
	342	Производство на стоманени тръби
	343	Изтегляне на проводници, студено изтегляне, студено валцоване на ламарина, студено формоване
	344	Производство и първична преработка на цветни метали
	345	Леярни за черни и цветни метали
Главна група	35	Производство на метални продукти (с изключение на машини и транспортна техника)
	351	Ковашко производство, тежко щанцоване и тежко пресоване

	352	Вторично преобразуване и повърхностна обработка
	353	Метални конструкции
	354	Казанджийство, производство на кухи продукти
	355	Производство на инструменти, инвентар и крайни метални продукти (с изключение на електрическо оборудване)
	359	Спомагателни машинно-инженерни дейности
Главна група	36	Производство на машини с изключение на електротехнически продукти
	361	Производство на селскостопански машини и трактори
	362	Производство на канцеларска техника
	363	Производство на металообработващи машини и други инструменти и инсталации и принадлежности за тях и за други уреди с електрозахранване
	364	Производство на текстилни машини и принадлежности, производство на шевни машини
	365	Производство на машини и съоръжения за хранително-вкусовата промишленост и за химическата промишленост и свързаните с нея производства
	366	Производство на техника и съоръжения за мини, за леярни за чугун и стомана и за строителната промишленост; производство на техника за механична обработка
	367	Производство на трансмисионна техника
	368	Производство на машини за други специфични промишлени нужди
	369	Производство на други неелектрически машини и съоръжения
Главна група	37	Електротехника
	371	Производство на електрически проводници и кабели
	372	Производство на мотори, генератори, трансформатори, трафопостове и друга подобна техника за електроснабдяване
	373	Производство на електротехнически продукти за пряка търговска употреба
	374	Производство на далекосъобщителна техника, електромери, други измервателни уреди и медицинска електротехника
	375	Производство на електронна техника, радио и телевизионни апарати, звукова техника
	376	Производство на домакински електроуреди
	377	Производство на лампи и осветителна техника
	378	Производство на батерии и акумулатори
	379	Ремонт, монтаж и специализирана инсталация на електрическо оборудване
бивша Главна група	38	Производство на транспортна техника
	383	Производство на моторни превозни средства и части за тях
	384	Ремонт на моторни превозни средства, мотоциклети и велосипеди
	385	Производство на мотоциклети, велосипеди и части за тях
	389	Производство на транспортна техника, която не е класифицирана другаде
Главна група	39	Други промишлени производства
	391	Производство на точни уреди, измервателни и контролни инструменти
	392	Производство на медицински хирургически инструменти и оборудване и ортопедични уреди (с изключение на ортопедични обувки)
	393	Производство на фотографска и оптична техника
	394	Производство и ремонт на ръчни, настолни и стенни часовници

	395	Бижутерство и производство на ценни метали
	396	Производство и ремонт на музикални инструменти
	397	Производство на игри, играчки и спортни стоки
	399	Други производства
Главна група	40	Строителство
	400	Строителство (неспециализирано); разрушителни работи
	401	Строителство на сгради (жилищни и други)
	402	Гражданско строителство; изграждане на пътища, мостове, железопътни линии и т.н.
	403	Монтажни работи
	404	Украса и довършителни работи

2

Директива 68/366/ЕИО

(Директива за либерализация: 68/365/ЕИО)

Номенклатура от Спогодбата от Ница

Главна група	20А	200Производство на животински и растителни мазнини и масла
	20Б	Хранително-вкусова промишленост (с изключение на производството на напитки)
	201	Клане на животни, заготовка и съхраняване на месо
	202	Млечна промишленост
	203	Консервиране на плодове и зеленчуци
	204	Консервиране на риба и други морски храни
	205	Мелничарска промишленост
	206	Производство на хляб и хлебни продукти, включително сухари и бисквити
	207	Захарна промишленост
	208	Производство на какаови, шоколадови и захарни продукти
	209	Производство на други хранителни продукти
Главна група	21	Производство на напитки
	211	Производство на етилов алкохол чрез ферментация, производство на дрожди и спирт
	212	Производство на вино и други алкохолни напитки без малц
	213	Производство на бира и малц
	214	Производство на безалкохолни напитки и газирана вода
бивша	30	Производство на гумени и пластмасови продукти, изкуствени влакна и нишестени

		продукти
	304	Производство на нишестени продукти

3

Директива 82/489/ЕИО

Номенклатура на МСИК

бивша 855	заведения за фризьорство (с изключение на педикюристи и училища за обучение по козметика)
-----------	---

Списък II

Главни групи от Директиви 75/368/ЕИО, 75/369/ЕИО и 82/470/ЕИО

1

Директива 75/368/ЕИО (дейности по член 5, параграф 1)

Номенклатура на МСИК

бивша 04	Рибарство
	043 Рибарство във вътрешни води
бивша 38	Производство на транспортна техника
	381 Корабостроене и кораборемонт
	382 Производство на железопътна техника
	386 Самолетостроене (включително космическа техника)
бивша 71	Дейности, свързани с транспорта и дейности извън транспорта в следните групи:
	бивша 711 Услуги в спални вагони и вагон-ресторанти; поддръжка на вагонния парк в ремонтни депа; почистване на вагони
	бивша 712 Поддръжка на парка на градския, подземния и междуградския пътнически транспорт
	бивша 713 Поддръжка на парка на други видове пътнически наземен транспорт (например леки автомобили, автобуси, таксите)
	бивша 714 Експлоатация и поддръжка на спомагателни услуги за автомобилния транспорт (например пътища, тунели и мостове с пътна такса, депа за стоки, паркинги, автобусни и трамвайни депа)
	бивша 716 Дейности, свързани с вътрешния воден транспорт (например експлоатация и поддръжка на водните пътища, пристанищата и останалите съоръжения за вътрешния воден транспорт; буксирни и лоцмански услуги в пристанища, поставяне на буйове, товарене и разтоварване на съдове и други подобни дейности, като например изваждане на потънали съдове, теглене на буксир и експлоатация на пристани)
73	Съобщения: пощенски услуги и далекосъобщения
бивша 85	Лични услуги
	854 Перални и перални услуги, химическо чистене и боядисване
бивша	856 Фотографски ателиета: портретна и търговска фотография, с изключение на фотожурналистика
бивша	859 Лични услуги, които не са класифицирани другаде (поддръжка и почистване на сгради или само на жилища)

2

Директива 75/369/ЕИО (Член 6: когато дейността се смята за промишлена или занаятчийска по своя характер)

Номенклатура на МСИК

Следните пътнически търговски дейности:

(а) покупко-продажба на стоки:

- от пътуващи търговци, улични или амбулантни търговци (бивша група 612 по МСИК);
- в покрити пазари извън постоянно действащите и на открити пазари;

(б) дейности, обхванати от вече приети преходни мерки, които изрично изключват или не посочват пътническото търговско извършване на такива дейности.

3

Директива 82/470/ЕИО (член 6, параграфи 1 и 3)

Групи 718 и 720 по номенклатурата на МСИК:

Дейностите включват по-конкретно:

- организиране, предлагане за покупка или продажба пряко или на консигнация на единични или колективни предмети (транспорт, пансион, настаняване, екскурзии и т.н.) при пътуване или пребиваване, независимо от причините за него (член 2Б, (а)).

- посредническа дейност между изпълнители за различни видове транспорт и лица, които изпращат или получават стоки, и извършване на свързани с нея дейности:

(аа) чрез сключване на договори с транспортни изпълнители за сметка на възложители;

(бб) чрез избор на вида транспорт, фирмата и маршрута, които се смятат за най-изгодни за възложителя;

(вв) чрез организиране на техническата страна на транспортната операция (например необходимата за превоза опаковка); чрез извършване на различни операции, свързани със съответния транспорт (например доставка за лед за хладилни вагони);

(гг) чрез извършване на формалностите във връзка с транспорта, като например попълване на товарителници; чрез групаж или разделяне на пратките;

(дд) чрез координиране на различните етапи на превоза, като се осигуряват транзит, пренасочване, претоварване и други крайни операции;

(ее) чрез осигуряване на товари и превозвачи и транспортни средства за изпращачите или получателите на стоки:

- оценка на транспортните разходи и проверка на подробните сметки;

- предприемане на определени временни или постоянни мерки от името и за сметка на корабособственика или превозвача по море (с пристанищните власти, търговците, които снабдяват корабите с провизии и др.)

(Дейностите, изброени в член 2А (а), (б) и (г)).

Списък III

Директиви 64/222/ЕИО, 68/364/ЕИО, 68/368/ЕИО, 75/368/ЕИО, 75/369/ЕИО, 70/523/ЕИО и 82/470/ЕИО

1

Директива 64/222/ЕИО

((Директиви за либерализация: 64/234/ЕИО и 64/224/ЕИО)

1. професионални дейности на самостоятелно заети лица в търговията на едно, с изключение на търговия на едро с медицински и фармацевтични продукти, токсични продукти и патогени, и въглища (бивша Група 611).

2. професионални дейности на посредник, който е оправомощен и инструктиран от едно или повече лица да води преговори или да сключва търговски сделки от името и за сметка на тези лица;

3. професионални дейности на посредник, който без да е постоянно инструктиран в тази връзка, свързва лица, желаещи да се договарят пряко помежду си или организира търговските им сделки и подпомага тяхното изпълнение;
4. професионални дейности на посредник, който сключва търговски сделки от свое име и за сметка на други лица;
5. професионални дейности на посредник, който извършва търговия на едро чрез търг за чужда сметка;
6. професионални дейности на посредник, който обикаля от врата на врата в търсене на поръчки;
7. предоставяне на услуги чрез професионални дейности на посредник, нает от едно или повече търговски, промишлени или занаятчийски предприятия.

2

Директива 68/364/ЕИО

(Директива за либерализация: 68/363/ЕИО)

Бивша група 612 по МСИК: Търговия на дребно

Исключени дейности:

012	Отдаване под наем на селскостопански машини
640	Недвижими имоти, отдаване на имоти под наем
713	Отдаване под наем на автомобили, файтони и коне
718	Отдаване под наем на железопътни локомотиви и вагони
839	Отдаване под наем на машини на търговски предприятия
841	Резервация на места в киносалони и отдаване под наем на кинематографски филми
842	Резервация на места в театрални салони и отдаване под наем на театрално оборудване
843	Отдаване под наем на лодки, велосипеди, игрални автомати с монети за игри на щастieto или на основата на умения
853	Отдаване под наем на мебелирани стаи
854	Отдаване под наем на изпрано спално бельо
859	Отдаване под наем на дрехи

3

Директива 68/368/ЕИО

(Директива за либерализация: 68/367/ЕИО)

Номенклатура на МСИК

бивша Главна група 85 по МСИК:

1. Ресторанти, кафенета, таверни и други места за обществено хранене (група 852 по МСИК)
2. Хотели, квартири, къмпинги и други места за настаняване (група 853 по МСИК)

4

Директива 75/368/ЕИО (член 7)

Всички дейности, посочени в Приложението към Директива 75/368/ЕИО, с изключение на посочените в член 5, параграф 1 от настоящата директива (списък II, точка 1 от настоящето Приложение)

Номенклатура на МСИК

бивша 62	Банки и други финансови институции	
	бивша 620	Закупуване на патенти и лицензиране на дружества
бивша 71	Транспорт	
	бивша 713	Пътнически шосеен транспорт, с изключение на транспорта с моторни превозни средства
	бивша 719	Транспортиране по тръбопроводи на течни въглеводороди и други течни химически продукти
бивша 82	Обществени услуги	
	827	Библиотеки, музеи, ботанически и зоологически градини
бивша 84	Развлекателни услуги	
	843	Услуги, свързани с отбиха, които не са класифицирани другаде:
		1. спортни дейности (спортни игрища, организирани на спортни съоръжения и т.н.), с изключение на дейността на спортни инструктори
		1. игри (състезателни конюшни, зони за игри, хиподруми и т.н.) 2. други развлекателни дейности (циркове, увеселителни паркове и други забавления)
бивша 85	Лични услуги	
	бивша 851	Домашни услуги
	бивша 855	Козметични салони и услуги на маникюристи, с изключение на педикюристи и училища за подготовка на професионални козметици и фризьори
	бивша 859	Лични услуги, които не са класифицирани другаде, с изключение на спортни и медицински масажисти и планински водачи, разделени в следните групи:
		- дезинфекциране и борба с вредители
		- отдаване на дрехи под наем и складова дейност
		- бюра за организиране на сватби и подобни услуги
		- астрология, гадателство и подобни
		- санитарни услуги и свързани с тях дейности
		- погребални услуги и поддръжка на гробища
		- куриери и преводач-екскурзоводи

Директива 75/369/ЕИО (член 5)

Следните пътнически търговски дейности:

(а) покупко-продажба на стоки:

1. от пътуващи търговци, улични или амбулантни търговци (бивша група 612 по МСИК);
2. в покрити пазари извън постоянно действащите и на открити пазари;

(б) дейности, обхванати от вече приети преходни мерки, които изрично изключват или не посочват пътническото търговско извършване на такива дейности.

6

Директива 70/523/ЕЕС

Професионални дейности на самостоятелно заети лица в търговията на едро с въглища и професионални дейности на посредници в търговията с въглища (бивша група 6112, номенклатура на МСИК)

7

Директива 82/470/ЕИО (член 6, параграф 2)

(Дейности, изброени в член 2 (А), букви (в) и (д), (Б) буква (б), (В) и (Г))
Тези дейности включват по-конкретно:

1. наемане на железопътни вагони за превоз на хора или стоки;
2. посредническа дейност при покупко-продажбата или наемането на кораби;
3. организиране, договаряне и сключване на договори за превоз на емигранти;
4. получаване на всякакви депозирани предмети и стоки за сметка на депозанта под митнически контрол или извън него в складове, универсални магазини, мебелни депа, хладилни складове, силози и т.н.;
5. предоставяне на депозанта на разписка за депозираните предмети или стоки;
6. предоставяне на помещения за гледане, фураж и огради при продажба на временно настанен добитък в очакване на продажба или при транзитно прехвърляне от или до пазара;
7. извършване на проверка или технически преглед на моторни превозни средства;
8. измерване, претегляне и еталониране на стоки.

ПРИЛОЖЕНИЕ V

Признаване въз основа на координирането на минималните квалификационни изисквания

V.1. ЛЕКАР

5.1.1. Удостоверения за професионална квалификация за базово обучение по медицина([ТУК](#))

5.1.2. Удостоверения за професионална квалификация на лекари специалисти([ТУК](#))

5.1.3. Наименования на специализираното обучение по медицина([ТУК](#))

5.1.4. Удостоверения за професионална квалификация на общопрактикуващи лекари([ТУК](#))

V.2. медицинските сестри с общ профил

5.2.1. Учебна програма на медицинските сестри с общ профил

Курсът на обучение, след чието завършване се издава удостоверение за професионална квалификация на медицинските сестри с общ профил, се състои от следните две части:

А. Теоретично обучение

А. Теоретично и техническо обучение

а. Сестрински грижи:

1. същност и етика на професията

2. общи принципи на здравето и на сестринските грижи
3. принципи на сестринските грижи във връзка с:
4. обща и специална медицина;
5. обща и специална хирургия;
6. грижи за детето и педиатрия;
7. грижи за майката;
8. психично здраве и психиатрия;
9. грижи за старите хора и гериатрия.
10. б. Фундаментални науки:
11. анатомия и физиология
12. патология
13. бактериология, вирусология и паразитология
14. биофизика, биохимия и радиология
15. диетология
16. хигиена:
17. профилактика;
18. здравна култура.
19. фармакология

1. в) Социални науки:
2. социология
3. психология
4. принципи на администрацията
5. принципи на преподаването
6. социално и здравно законодателство
7. правни аспекти на сестринските грижи

1. Б. Клинично обучение
2. Сестрински грижи във връзка с:
3. обща и специална медицина;
4. обща и специална хирургия;
5. грижи за детето и педиатрия;
6. грижи за майката;
7. психично здраве и психиатрия;
8. грижи за старите хора и гериатрия;
9. полагане на сестрински грижи при домашни условия.

Една или повече от тези дисциплини може да се преподава във връзка с другите дисциплини или заедно с тях.

Теоретичното обучение трябва да е така балансирано и съгласувано с клиничното обучение, че знанията и практическите умения, изброени в настоящето Приложение, да могат да бъдат придобити по подходящ начин.

5.2.2. Удостоверения за професионална квалификация на медицински сестри с общ профил([ТУК](#))

V.3. ЛЕКАР ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА

5.3.1 Учебна програма за обучение на лекари по дентална медицина

Учебната програма, която води до получаване на удостоверение за професионална квалификация по дентална медицина включва като минимум изброените по-долу дисциплини. Една или повече от тези дисциплини може да се преподава във връзка с другите дисциплини или заедно с тях.

А. Основни дисциплини

1. химия
2. физика
3. биология

Б. Медико-биологични и общо-медицински дисциплини

1. анатомия
2. ембриология
3. хистология, включително и цитология
4. физиология
5. биохимия (или физиологична химия).
6. патоанатомия
7. обща патология
8. фармакология
9. микробиология
10. хигиена
11. профилактика и епидемиология
12. рентгенология
13. физиотерапия
14. обща хирургия
15. обща медицина, включително и педиатрия
16. оториноларингология
17. дермато-венерология
18. обща психология – психопатология – невропатология
19. анестезиология

В. Специални дисциплини по дентална медицина

- протетична стоматология
- материалознание и оборудване
- консервативно зъболечение
- превантивна стоматология
- анестезия и болкоуспокояващи средства
- специална хирургия
- специална патология
- клинична практика
- детска дентална медицина
- ортодонтия
- пародонтология
- стоматологична рентгенология
- дъвкателна функция
- професионална организация, професионална етика и законодателство
- социални аспекти на практиката на денталната медицина.

5.3.2. Удостоверения за базова професионална квалификация на лекари по дентална медицина([ТУК](#))

5.3.3. Удостоверения за професионална квалификация на лекари по дентална медицина-специалисти([ТУК](#))

V.4. ВЕТЕРИНАРЕН ЛЕКАР

5.4.1. Учебна програма за ветеринарни лекари

Учебната програма за получаване на удостоверение професионална квалификация по ветеринарна медицина включва като минимум изброените по-долу дисциплини. Преподаването на една или повече от тези дисциплини може да представлява част от други курсове или да е свързано с тях.

А. Основни дисциплини:

1. физика
2. химия

3. биология на животните
4. биология на растенията
5. биоматематика.

Б. Специални дисциплини:

а. Фундаментални науки:

1. анатомия (включително хистология и ембриология)
2. физиология
3. биохимия
4. генетика
5. фармакология
6. фармация
7. токсикология
8. микробиология
9. имунология
10. епидемиология
11. професионална етика.

б. Клинични науки:

1. акушерство
2. патология (включително патоанатомия)
3. паразитология
4. клинична медицина и хирургия (включително анестезиология)
5. клинични лекции за различните домашни животни, птици и други животински видове
6. профилактика
7. рентгенология
8. репродукция и репродуктивни нарушения
9. обществено ветеринарно дело и обществено здраве
10. ветеринарно законодателство и съдебна медицина
11. лечение
12. пропедевтика.

в. Животновъдство:

1. животновъдство
2. хранене на животните
3. агрономство
4. икономика на селското стопанство
5. отглеждане на животни
6. ветеринарна хигиена
7. етология и закрила на животните.

г. Хигиена на храните:

1. проверка и контрол на храните за животни или на храните от животински произход
2. хигиена и технология на храните
3. практика (включително практически стаж в кланици и хранително-вкусови предприятия).

Практическите занятия могат да се провеждат под формата на практически стаж, ако той включва работа на пълен работен ден под прекия контрол на компетентните органи и не надхвърля шест месеца от общата продължителност на петгодишния курс на обучение. Съотношението между теоретичната и практическата подготовка е балансирано и съгласувано, така че познанията и опита да могат да бъдат придобити по начин, който да осигури възможност на ветеринарните лекари да изпълняват всички свои задължения.

5.4.2. Удостоверения за професионална квалификация на ветеринарни лекари([ТУК](#))

V.5. АКУШЕРКА

5.5.1. Програма за обучение на акушерки (видове обучение I и II)

Програмата за обучение за придобиване на удостоверения за професионална квалификация по акушерство, включва следните две части:

A. Теоретично и техническо обучение

а. Основни дисциплини

1. основи на анатомията и физиологията
2. основи на патологията
3. основи на бактериологията, вирусологията и паразитологията
4. основи на биофизиката, биохимията и радиологията
5. педиатрия, по-специално при новородените деца
6. хигиена, здравно възпитание, профилактика, ранна диагностика
7. хранене и диететика, по-специално храненето при жената, новороденото и кърмачето
8. основи на социологията и проблеми на социалната медицина
9. основи на фармакологията
10. психология
11. принципи и методи на преподаване
12. здравно и социално законодателство и здравна организация
13. професионална етика и професионално законодателство
14. сексуално възпитание и семейно планиране
15. юридическа защита на майката и детето

б. Специални дисциплини, свързани с акушерската професия

1. анатомия и физиология
2. ембриология и развитие на плода
3. бременност, раждане и следродилен период
4. акушеро-гинекологична патология
5. подготовка за раждането и майчинството, включително и психологичните аспекти
6. подготовка за раждането (включително познаване и използване на акушерско оборудване)
7. обезболяване, анестезиология и реанимация
8. физиология и патология на новороденото
9. грижи и наблюдение на новороденото
10. психологични и социални фактори

Б. Практическо и клинично обучение

Това обучение се извършва под съответен контрол:

1. Женски консултации, включващи минимум 100 пренатални прегледа
2. Наблюдение и грижи за минимум 40 родилки
3. Провеждане от обучаващия се на минимум 40 раждания; когато тази бройка не може да бъде достигната, поради липса на родилки, тя може да се сведе до минимум 30, при условие, че обучаващият се присъства и на 30 други раждания
4. Активно участие в едно или две седалищни раждания. Когато това не е възможно, поради липса на седалищни раждания, практиката може да се проведе в симулативна обстановка;
5. Извършване на епизиотомия и последващо зашиване. Подготовката включва теоретично обучение и клинична практика. Практиката по зашиване включва зашиване на рана след епизиотомия и перинеално разкъсване. Това може да се проведе и в симулативна обстановка, ако е абсолютно необходимо.
6. Наблюдение и грижи за че 40 жени, които са в риска при бременността, или раждането, или след раждането
7. Наблюдение и грижи (включително преглед) на минимум 100 родилки и здрави новородени

8. Наблюдение и грижи за новородени деца, които изискват специални грижи, включително родени преди или след термина деца, както и за новородени с тегло под нормалното или новородени с увреждания

Теоретичната и практическата подготовка (част А от програмата за обучение) е балансирана и съгласувана с клиничното обучение (част Б от същата програма), така че познанията и опита, посочени в настоящето Приложение, да могат да бъдат придобити по приемлив начин. Клиничното обучение е под формата на практическо обучение под ръководството на специалист, в болнични отделения или в други здравни служби, одобрени от компетентните органи. Студентите по акушерство участват в дейностите на съответните отделения, като част от обучението, дотолкова доколкото тези дейности допринасят за обучението им. Преподават им се отговорностите, включени в дейностите на акушерките.

5.5.2. Удостоверения за професионална квалификация на акушерки([ТУК](#))

V.6. ФАРМАЦЕВТ

5.6.1. Курс на обучение за фармацевти

1. биология на растенията и животните
2. физика
3. обща и неорганична химия
4. органична химия
5. аналитична химия
6. фармацевтична химия, включително и анализ на медицински продукти
7. обща и приложна биохимия (медицинска)
8. анатомия и физиология; медицинска терминология
9. микробиология
10. фармакология и фармакотерапия
11. фармацевтични технологии
12. токсикология
13. фармакогнозия
14. законодателство и професионална етика, ако е необходимо.

При определяне съотношението между теоретичното и практическото обучение по всяка дисциплина се отдава достатъчно значение на теорията с оглед да се запази академичният характер на обучението.

5.6.2. Удостоверения за професионална квалификация на фармацевти([ТУК](#))

V. 7. АРХИТЕКТ

5.7.1. Удостоверения за професионална квалификация на архитекти, признати съгласно член 46([ТУК](#))

ПРИЛОЖЕНИЕ VI

Придобити права, пложими към професиите, които подлежат на признаване въз основа на координирането на минималните квалификационни изисквания

6. Удостоверения за професионални квалификации на архитекти, които се ползват от правата, придобити съгласно чл. 49(1) ([ТУК](#))

ПРИЛОЖЕНИЕVII

Документи и свидетелства, които може да се изискват в съответствие с член 50, параграф 1

1. Документи

(а) Доказателство за гражданството на заинтересованото лице.

(б) Копия от свидетелствата за професионална компетентност или от удостоверенията за професионални квалификации, даващи достъп до съответната професия, и, при необходимост, свидетелство за професионален опит на заинтересованото лице.

Компетентните органи на приемащата държава-членка могат да поканят молителя да представи информация относно професионалната си подготовка, доколкото това е необходимо за установяване на евентуалното наличие на съществени несъответствия с националните изисквания за подготовка, съгласно предвиденото в член 14. Когато молителят не е в състояние да представи тази информация, компетентните органи на приемащата държава-членка се обръщат към точката за контакт, компетентния орган или друг подходящ орган в държавата-членка по произход.

(в) В случаите по член 16, свидетелство, отнасящо се до характера и продължителността на дейността, издадено от компетентната власт или орган в приемащата държава-членка или държавата-членка по произход на чуждия гражданин.

(г) Когато компетентният орган на приемаща държава-членка изисква от лица, желаещи да упражняват регламентирана професия, доказателства, че се ползват с добра репутация, или че не са били обявявани в несъстоятелност, или издава разпореждане за преустановяване или забрана на упражняването на тази професия в случаи на сериозни професионални нарушения или престъпления, тази държава-членка приема като достатъчни доказателства, по отношение на граждани на държави-членки, които желаят да упражняват тази професия на нейната територия, представянето на документи, издадени от компетентни органи в държавата-членка по произход или по местопребиваване на чуждия гражданин, от които е видно, че посочените изисквания са изпълнени. Тези органи представят изискваните документи в срок от два месеца.

Когато компетентните органи в държавата-членка по произход или по местопребиваване на чуждия гражданин не издават документите по първата алинея, тези документи се заместват с клетвена декларация или, за държави, в чието законодателство не е предвидена клетвена декларация, с тържествена декларация, направена от заинтересованото лице пред компетентен съдебен или административен орган или, според случая, пред нотариус или квалифициран професионален орган в държавата-членка по произход или по местопребиваване на лицето; органът или нотариусът по предходното изречение издава свидетелство, удостоверяващо истинността на клетвената или тържествената декларация.

(д) Когато приемаща държава-членка изисква от своите граждани, желаещи да упражняват регламентирана професия, документ, отнасящ се до физическото или психичното здраве на молителя, тази държава-членка приема като достатъчни данни в това отношение представянето на документа, изискван държавата-членка по произход. Когато държавата-членка по произход не издава такъв документ, приемащата държава-членка приема свидетелство, издадено от компетентен орган в тази държава. В този случай, компетентните органи в държавата-членка по произход представят изисквания документ в срок от два месеца.

(е) Когато приемаща държава-членка изисква от своите граждани, които желаят да упражняват регламентирана професия, да представят:

- доказателства за финансовото състояние на молителя,
- доказателства, че молителят е застрахован срещу финансовите рискове, произтичащи от професионалната му отговорност в съответствие с действащите в приемащата държава-членка закони и подзакони разпоредби, що се отнася до условията и обхвата на застрахователното покритие, тази държава-членка приема като достатъчно доказателство справка в такъв смисъл, издадена от банки и застрахователни компании в друга държава-членка.

2. Свидетелства

С цел улесняване прилагането на Дял III, Глава III от настоящата директива, държавите-членки могат да предвидят, че, в допълнение към удостоверението за професионална квалификация, лице, което отговаря на квалификационните изисквания, трябва да представи свидетелство, издадено от компетентните органи в неговата държава-членка по произход, удостоверяващо, че това удостоверение за професионална квалификация попада в обхвата на настоящата директива.

